

Občina Brda

Č **BRIŠKI**
časnik

ŠTEVILKA 110 • LETNIK 27 • POMLAD 2023

Pomladni utrinki

Pomlad je tu. Narava se prebuja in sonce, ki posije že zgodaj zjutraj, nam s svojimi žarki prinese optimizem in veselje do življenja. Za marsikoga je pomlad najlepše obdobje leta - vse klije, brsti, raste. S pomladjo zaveje nov veter, ki naznani nov cikel. Narava nam vedno prinese kaj novega, je čudovita učiteljica, le opazovati jo moramo in ji prisluhniti.

Veliko novega pa vam prinašamo tudi v tej številki Briškega časnika. Predstavljamo vam nov občinski svet, nove odbore in komisije Občine Brda. Januarja so se sestali predsedniki novih sestavov odborov vaških in krajevne skupnosti. Predstavljamo vam novega podžupana Jurija Špacala in vodjo Režijskega obrata Občine Brda Sebastjana Arčona.

Podrobneje smo se razpisali o drobcih iz preteklosti v vasi Kozana, o kozanski cerkvi in zvoniku, za katerega je originalne načrte prispeval arhitekt Jože Plečnik. Vaščani si želijo, da bi se pri obnovi zvonika uresničile originalne zamisli slavnega arhitekta.

V teh dneh se je upokojil dolgoletni šofer bibliobusa Miran Treplak. Bibliobus obišče Brda trikrat mesečno in se ustavi v 17 krajih in na 21 postajališčih. Okoli prevaža več kot 6000 knjig in omogoča, da so knjige dostopne res vsakemu posamezniku. Njegov dolgoletni šofer Miran Treplak iz Medane je za svoje zasluge pri razvoju goriške potujoče knjižnice leta 2005 prejel Čopovo priznanje.

Že deseti so Sestre Svetega Martina organizirale krvodajalski dan in h krvodajalstvu

spodbudile številne prijatelje, znance, ljubitelje vin in kulinarike ter mlade.

V pomladni številki vam predstavljamo Mlado vinarko Slovenije 2022 Danjelo Šibav, z njo smo se pogovarjali o pomenu vinarstva, položaju žensk v vinarstvu ter o pridobitvi naziva Mlade vinarke 2022.

Ko je bil Briški časnik že v tisku, smo se razveselili dveh novih vpisov v register

nesnovne kulturne dediščine.

Vanda Cukjati, rojena Bužinel, po rodu iz Plešivega, izdeluje olupljene in na soncu posušene slive prunele, nekdanje značilne za območje Goriških brd. Izdelovanja prunel se je še kot otrok naučila od staršev. Lucijan Grudina pa nas že vrsto let seznanja s pletarstvom. Izdeluje pletene košare vseh vrst, opleta steklenice in flaškone ter izdeluje picone (lese) različnih velikosti, ki se uporabljajo za sušenje sadja. Oba vam bomo predstavili v poletni številki Briškega časnika, kjer bomo zapisali tudi o številnih dogodkih, ki so se zvrstili, medtem ko je bila tokratna številka že v tisku.

Društvo Lospravilos je organiziralo plesno predstavo Zemlja sem jaz, si ti, smo mi.

Predavatelj, docent zgodovine v Novi Gorici in Vidmu Alessio Stasi in Denis Rusjan sta obiskovalcem predstavila že pozabljene zgodbe o starih briških rodbinah in dvorcih, ki so skozi stoletja zaznamovala Brda. Obudila sta spomine na zanimive zgodbe o Bricih in Brikah, ki so se uveljavili doma in po svetu.

Na prireditvi Besedni utrinki smo slišali od briškega do nadiškega in celo terskega narečja. Domačinka, uspešna jezikoslovka in raziskovalka dr. Danila Zuljan Kumar je v preteklem letu svoje večletno raziskovalno delo strnila v drugi

samostojni knjigi z naslovom Skladnja nadiškega in briškega narečja. Priznana jezikoslovka nam je v sproščenem pogovoru z dr. Tanjo Gomiršek predstavila nova spoznanja o briškem in nadiškem narečju in nas z marsikatero zanimivo zgodbo, napisano v narečju, pristrčno nasmejala. Brici smo lahko veseli, da imamo med nami strokovnjakinjo, ki je v bogatem terenskem arhivu posnela in zapisala številne briške, terske in nadiške govore, jih ohranila za naše zanamce ter jih poglobljeno preučila.

Konec meseca je bila v Vili Vipolže v okviru spomladanskega kroga umetnosti Art Circle Spring odprta mednarodna razstava umetnikov iz Avstrije, Hrvaške, Nemčije, Italije, Nizozemske, Poljske, Španije, Belgije, Mehike, Ukrajine in Slovenije. Krog umetnosti združuje umetnike z vsega sveta, vinarje in turistične ponudnike ter predstavnike različnih veleposlaništev v Sloveniji.

Ob materinskem dnevu so v Cerovem pred vaškim domom organizirali koncert več glasbenih skupin, ki z veseljem povlečejo na harmonikarski meh.

V začetku aprila so na pomladnem Briškem bazarju že drugo leto zapovrstjo ljudi ozaveščali in spodbujali k trajnostnemu in bolj etičnemu nakupovanju oblačil, potrebščin in manjšemu onesnaževanju okolja. V dvorani na Humu so pripravili mini tržnico z rabljenimi oblačili, obutvijo in šolskimi potrebščinami.

Že 11. zapored je Vedrijan zadišal po bencinu in zažganih gumah. Na prireditvi Ujemi svoje sanje smo lahko občudovali dirkalne avtomobile, avtomobile za rally, minimoto, gokarte in celo italijansko formulo.

Pomlad je okronana z velikonočnimi prazniki. Želimo vam mnogo radosti, lepih in sončnih trenutkov, naj vam bo čudovito in cvetoče na vseh področjih.

Lucija Prinčič Terpin,
odgovorna urednica

Ustanovitelj in založnik:
OBČINA BRDA

UREDNIŠTVO:
Anita Manfreda, glavna urednica
Lucija Prinčič Terpin, odgovorna urednica
Vanda Colja, redakcija, tehnično urejanje
Andrej Colja, fotografije
Ana Cukjati, lektura
Mateja Mavrič, tajnica uredništva

Člani
Milena Beguš, Monika Prinčič,
Goran Simčič, Iva Sivec,
Mateja Drnovšek, Erika Koncut

Oglasno trženje:
Tina Testen Kumar s.p.,
mobi: 040 475 676
e-pošta: tina.testen@gmail.com

Oblikovanje oglasov:
DESENIA Danijela Milašinović s.p.

Za lekturo oglašnih sporočil
so odgovorni naročniki oglasov

Naslov uredništva:
BRIŠKI ČASNIK,
Trg 25. maja 2,
5212 Dobrovo,
tel.: (05) 335 10 38,
031 220528

Računalniški prelom, litografija in tisk:
GRAFIKA SOČA

Briški časnik prejme brezplačno vsako
gospodinjstvo občine Brda.

issn 1318-8860

Naklada: 2650 izvodov
Po mnenju Urada vlade za informiranje je
javno glasilo Briški
časnik proizvod informativnega značaja iz 13.
točke tarifne številke 3
tarife prometnega davka, po kateri se
plačuje DDV.

Briški časnik na internetu:
www.obcina-brda.si

Fotografija na naslovnici:
Damijan Simčič, ZOSO

Uvodna županova misel

Cenjeni občanke in občani!

V tem trenutku, ko pišem te besede, v Brdih poteka jo dela na dveh gradbiščih, torej na obvoznici Kojsko in na kolesarski stezi Dobrovo–Vipolže, smo pa pred tem, da se odpre tudi tretje gradbišče, na Goriški cesti na Dobrovem, četrto pa bo do poletja tako imenovana nova enota vrtca na Dobrovem. Ne pomnim, kdaj smo v tako omejenem času imeli aktivnih toliko velikih in za Brda zelo pomembnih projektov, pa imam za seboj kar nekaj prehojene poti.

Večkrat slišim besede: »Kaj je nam v Brdih potrebna kolesarska steza? Pa saj delavci tam sploh ne delajo, slo-nijo na lopatah!« ali »Začnite z vrtcem, to je prioriteta, ne ceste!«. Takšnih pripomb, še posebej če so na hitro natipkane na družabnih omrežjih, vsekakor ne morem brezbrizno preslišati.

Naj začnem pri cestnih odsekih na regionalni cesti Solkan–Neblo. Kot sem že večkrat v medijih pojasnil, naložbe v posodobitev cestišč oziroma izgradnjo krožišč v Brdih vodi in financira Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo (DRSI). Tako je v zadnjih petih letih država briškim glavnim cestam in krožiščem namenila dobrih 18 milijonov evrov sredstev! Občina je pri tem morala zagotoviti sredstva za pločnike, javno razsvetljavo in urbano opremo. Po izgradnji tako imenovane Osimske ceste čez Sabotin bomo končno dočakali tudi obvoznico Kojsko, o kateri se je že govorilo in projektilo v času gradnje Osimske ceste. Za umestitev tega projekta je bilo potrebno najprej veliko truda in razgovorov z državo, potem pa še z lastniki zemljišč. Ker gre za državne investicije, tudi ritem začetka in konca gradnje narekuje država oziroma DRSI. Imeli bi nas za nore, če ne bi bili zgrabili te priložnosti in podprli državnega financiranja posodobitve glavne cestne žile v Brdih! Sam jo imenujem kar »Briška transversala«.

Drugače je z vrtcem Dobrovo in kolesarsko stezo Dobrovo–Vipolže. Pri obeh gre za občinsko investicijo in pri obeh smo pridobili znatna sofinanciranja. Vipolška kolesarka, vredna 2,2 milijona evrov, je bila leta 2021 vključena v osmerico operacij gradnje regionalnih kolesarskih povezav za zagotavljanje trajnostne mobilnosti, ki so prejele sklep o podpori, ki ga je izdala Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, in so sofinancirane s sredstvi Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR). Vložek Občine Brda je nekaj manj kot milijon evrov. In ni od muh podatek, da gre za projekt v okviru Dogovora za razvoj regij, ki prvič sega tudi čez mejo!

Pri naložbi izgradnje nove enote vrtca na Dobrovem, težki nekje med 1,6 in 1,8 milijona evrov, smo uspeli pri-

dobiti sofinanciranje, in sicer državno v vrednosti nekaj čez 700 tisočakov. Pri tem smo ob pisanju teh besed še čakali na izdajo gradbenega dovoljenja, sicer bi se gradnja lahko že začela.

Pobožna želja vseh nas je zagotovo, da bi te investicije lahko naredili čez noč in brez sitnih ovir. A žal ostanemo pri željah. Začetek gradnje je vedno odvisen od pridobivanja soglasij in gradbenih dovoljenj. Pri vseh teh investicijah, ki sem jih predhodno omenil, pa je potrebno upoštevati še eno dejstvo, ki kroji hitrost opravljenih del: pomanjkanje kadra. Dnevno poslušamo, kako zdravstvo, šolstvo in druge panoge pesti pomanjkanje delovne sile, kar velja tudi za gradbeno področje. Goriško cesto bi lahko pričeli graditi že v začetku marca, a ker je bil s strani države izbran isti izvajalec, ki gradi že obvoznico Kojsko, se bodo dela pričela, ko bo dokončana obvoznica. Torej nekje v aprilu ali začetku maja.

Časovnice projektov so okvirno jasne in lahko zanje kadarkoli vprašate občinske službe. Družabna omrežja gotovo niso pravi prostor za brezglavo, neosnovano oziroma nepremišljeno komentiranje, polemiziranje ali narekovanje, katera investicija je prioriteta in katera ne, ne da bi prej zaprosili za dodatne informacije občinskih služb, občinskih svetnic in svetnikov ali predstavnikov vaških ali krajevne skupnosti. Zakaj vlivati po nepotrebnem nemir in nejevoljo med občane, ko pa so vse informacije na voljo na občini?!

No, še v en projekt trenutno usmerjamo vse sile: Grad Dobrovo. Pred dvema letoma smo uspeli na razpisu kulturnega ministrstva in za 400 tisoč evrov vredno investicijo obnove celotne fasade, kritine in oken ter sanacije poškodb, ki so ogrožale samo ostrešje in tudi posamezne varovane vsebine v stavbi, pridobiti sofinanciranje v višini 50 odstotkov celotne naložbe. V kratkem se bomo prijavi še na dva razpisa, s katerima bomo dodatno posodobili grajsko poslopje in muzejske zbirke. Prijavljamo se na razpis ministrstva za kulturo za obnovo štukatur in fresk ter na razpis SKP s čezmejnimi projektom za posodobitev 2. nadstropja, kjer je nameščena Mušičeva zbirka. Tudi za obnovo toaletnih prostorov v pritličju gradu smo že zagotovili sredstva v proračunu. S tem smo pristopili naproti bodočemu gostincu, ki bo zavihal rokave zgodaj v poletnem času. Tukaj moram poudariti, da ima Grad Dobrovo v mojem srcu poseben prostor, pa tudi, da bo ena izmed treh ključnih lokacij projekta Evropske prestolnice kulture, zato z veliko mero odgovornosti iščemo rešitve in poti, da bo zacvetel in zaživel, kot si zasluži. Grad bi lahko bil obnovljen že pred slabim desetletjem v okviru projekta Harmonija kultur.

Uvodna županova misel

Žal potenciala tega projekta, za katerega smo takrat že pridobili odločbo s strani ministrstva za kulturo v višini 1,6 milijona evrov, nekatere občinske politične opcije niso razumele in projekt je bil zavržen. Tako smo zapravili možnost koriščenja zadnjega razpisa za EU sredstva ministrstva za kulturo, namenjenega investicijam v kulturno dediščino. Danes bi imeli obnovljeno celotno grajsko poslopje, tako pa moramo praskati za posamezne razpise, da pridobivamo sredstva za obnove posameznih grajskih prostorov in opreme.

Nenazadnje pa naj nekaj besed namenim še pomladnemu dogajanju v Brdih. Ko smo predstavljali širok nabor prireditev sedmi sili, torej medijem, me je prešinilo zadovoljstvo, da se po težkem obdobju epidemije ponovno vračajo tradicionalni dogodki v Šmartnem,

Višnjeviku in Vedrijanu v organizaciji lokalnega prebivalstva oziroma ponudnikov. Tudi v naš prostor vnašamo nove prireditve in priložnosti druženja, kar pomeni, da se v Brdih ponovno preliva tista karizma, po kateri smo poznani. Dogajalo se bo malodane po celotnih Brdih, tudi tradicionalni Praznik češenj bo dobil novo, osveženo podobo. Vajeti marsikje prevzemajo mlajše generacije, starejši pa smo jim v oporo. Tako naj bo tudi v prihodnje.

Mirno in uspešno pomlad ter vesele velikonočne praznike želim vsem vam, cenjeni in spoštovani soobčanke in soobčani.

Župan Franc Mužič

Konstitutivna seja Občinskega sveta Občine Brda

»Zgodba o uspehu Občine Brda se mora nadaljevati«

Z leve proti desni: Miloš Protić, Nika Prinčič, Goran Simčič, Tanja Baša Jasnič, Zvezdan Prinčič, Teja Jelina, David Saksida, župan Franc Mužič, Jurij Špacal, Silvestra Elen Brašnić Saffigna, Lilijana Kastelic, Nadja Šfiligoj, Robert Feri, Anja Pertovt, Karol Peter Peršolja in Vilko Prinčič

21. decembra 2022 je v Vili Vipolže potekala konstitutivna seja Občinskega sveta Občine Brda, ki jo je vodil najstarejši svetnik Vilko Prinčič.

Uvodoma so novoizvoljeni svetniki prisluhnili poročilu občinske volilne komisije in v nadaljevanju imenovali člane komisije za potrditev mandatov občinskega sveta in ugotovitev izvolitve župana. Komisija, ki so jo

sestavljali predsednica Teja Jelina ter člana Silvestra Elen Brašnić Saffigna in Robert Feri, je člane občinskega sveta in izvolitev župana potrdila.

Sledil je pozdravni nagovor župana Franca Mužiča, ki bo Občino Brda vodil osmi mandat. Uvodoma je svetnikom čestital za izvolitev ter poudaril, da bodo skupno delali v dobrobit Brik in Bricev. Izrazil je tudi

Konstitutivna seja Občinskega sveta Občine Brda

željo, da bi v novem mandatu delovali složno, z roko v roki, s čimer bodo uspehi tudi zagotovljeni. »V preteklih mandatih je bilo v občinskih svet izvoljenih več, po šest, sedem tudi osem, v tem mandatu pa jih je pet list in strank. Prepričan sem, da bomo morali biti široki in modri, da bomo našli lepa izhodišča za sodelovanje.« Glede opozicije in koalicije pa je izpostavil, da so se v preteklih mandatih pred pomembnimi točkami na sejah vedno predhodno uskladili na kolegijih podžupanov, svetniških skupinah in raznih odborih ter komisijah, česar rezultat je bilo tekoče in složno delo v občinskem svetu. »Pred nami je zanimiv mandat. V ognju imamo že ogromno želez, ki jih je potrebno skovati do realizacije, imamo pa tudi že nova, ki jih bomo kmalu pričeli kovati. Vse te projekte bomo izpeljali že v tem mandatu, gotovo pod pogojem, da si bomo znali prisluhniti in dati roke. Zgodba o uspehu Občine Brda se mora nadaljevati. Ko se nam bo stekel ta mandat, bodo Brda še bolj vidna in prepoznavna.« Župan je poudaril še, da se veliki projekti ne zgodijo čez noč ter kot primer izpostavil Vilo Vipolže. Za njeno obnovo sta bili potrebni skoraj dve desetletji, danes pa se ponaša tudi s priznanjem Unesco klubov iz Italije najlepše obnovljene vile v širšem čezmejnem območju. »Delujmo odprto in široko, iščimo partnerje tudi izven občinskih meja, pa tudi čez državne meje. Gremo korajžno in smelo naprej,« je nagovor zaključil župan.

Ustanovna seja se je nadaljevala z imenovanjem komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja, v kateri so enakovredno zastopane vse izvoljene liste in stranke. Komisijo sestavljajo: predsednica komisije Silvestra Elen Brašnić Saffigna iz Liste Franca Mužiča ter člani Lilijana Kastelic iz Liste ZA Brda, Jurij Špacial iz stranke Gibanje Svoboda, Nadja Šfiligoy iz stranke SD ter Teja Jelina iz stranke SDS.

Naloge podžupanov: Goran Simčič (Lista Franca Mužiča), za vodenje sej Občinskega sveta Občine Brda in za komunikacijo in sodelovanje s krajevno in vaškimi skupnostmi; Teja Jelina (SDS), za področje družbenih dejavnosti; ter desno Jurij Špacial (Gibanje Svoboda), za področje gospodarskih dejavnosti.

Občinski svet je zaključil prvo sejo s seznantitvijo z imenovanjem podžupanov Občine Brda. Župan je napovedal imenovanje treh podžupanov. Za področje družbenih dejavnosti bo zadolžena Teja Jelina (SDS), za področje gospodarskih dejavnosti Jurij Špacial (Gibanje Svoboda), za izvedbo sej občinskega sveta in področje vaških ter krajevne skupnosti pa Goran Simčič (Lista Franca Mužiča).

Erika Koncut

Fotografija: Andrej Colja

Seja Sveta severnoprimske razvojne regije v Brdih

Nova finančna perspektiva

V marcu smo v Brdih gostili 123. sejo Sveta severnoprimske razvojne regije (Goriška). Prisotne župane, predstavnike regijskih razvojnih agencij ter ministrstva za kohezijo in regionalni razvoj je uvodoma nagovoril gostitelj briški župan Franc Mužič.

Osrednja tema seje je bila nova finančna perspektiva in priložnosti, ki jih ta prinaša.

Besedilo in fotografija: Erika Koncut

2. redna seja Občinskega sveta Občine Brda

Imenovana so delovna telesa Občine Brda

Druga redna seja briškega občinskega sveta se je odvila 24. januarja, ko so bili imenovani novi odbori in komisije Občine Brda. Nadzorni odbor Občine Brda sestavljajo Romana Velišček (predsednica) ter člana Ivan Simčič in Iztok Kos. **Statutarno pravno komisijo** tvorijo Teja Jelina (predsednica) ter člana Nika Radikon in Vilko Prinčič. **Komisijo za gospodarske dejavnosti** sestavlja pet članov: Karol Peter Peršolja (predsednik) ter Goran Simčič, Tanja Baša Jasnič, Jernej Rehar in Janko Tominec. **Komisijo za negospodarske dejavnosti** sestavlja pet članov: Robert Feri (predsednik) ter Silvestra Elen Brašnič Saffigna, Nika Prinčič, Jana Movja in Nika Sirk. **Komisijo za kmetijske dejavnosti** sestavlja pet članov: Teja Jelina (predsednica) ter Robert Feri, David Saksida, Denis Rusjan in Uroš Peterc. **Komisijo za okolje in prostor** tvorijo trije člani: Goran Simčič (predsednik) ter Miloš Protić in Silvan Peršolja.

Tudi sestavi komisij v pristojnosti župana so v novem mandatu dobil nove člane. **Komisijo za socialna vprašanja** sestavlja devet članov: Nadja Šfiligoj (predsednica) ter Aleksandra Ušaj, Sonja Erzetič, Marija Štekar Rebernak, Marjana Erzetič, Anja Pertovt, Milena Dornik, Nataša Božič Rusjan in Valter Marinič. **Komisijo za mladino** tvori pet članov: Dominik Rusjan (predsednik) ter Aneja Kodermac, Boštjan Koncut, Nika Prinčič in Tereza Peršolja. **Komisijo za šport** tvori sedem članov: Mitja Kristančič (predsednik) ter člani Tjaž Mužič, Miloš Protić, Lučano Kocina, Borut Miklavc, Boštjan Vendramin in Dušan Bevčar. **Komisija za čezmejno sodelovanje** je sestavljena iz sedmih

članov: Matija Močnik (predsednik), Silvestra Elen Brašnič Saffigna, Matteo Bottoso, Sindi Rutar Erzetič, Judita Maver, Aleksandra Jakin in Žarko Kodermac.

Na januarski redni seji občinskega sveta so bili imenovani tudi predstavniki Občine Brda v Nadzorni svet Javnega sklada malega gospodarstva Goriške (Mark Jakin), Svet zavoda Ljudske univerze Nova Gorica (Alijana Semenič) in Svet zavoda Osnovne šole Kozara Nova Gorica (Darja Djordjevič).

Občinski svet je podal tudi soglasji k imenovanju direktorjev Zdravstvenega doma - Zobozdravstveno varstvo Nova Gorica in Ljudske univerze Nova Gorica. Pri prvem so svetniki soglašali z imenovanjem Gorana Štekarja, dr. dent. med., pri LUNG pa z imenovanjem Nade Uršič Debeljak. Glede javnega razpisa za imenovanje direktorja Glasbene šole Nova Gorica je občinski svet pozitivno mnenje h kandidaturi za ravnatelja dal kandidatu Alessandru Slugi.

Občinski svetniki so na januarski seji sklepali o določitvi cene za enojni grob. Ta ostaja napram letu 2022 enaka, torej 15,50 evra brez DDV. (Cene grobnin za ostale zvrsti grobov se določijo glede na razmerje določeno v sklepu št. 3546-01/2022-02 z dne 15. 2. 2022 (Uradno glasilo slovenskih občin, št. 7/2022))

Občinski svet je obravnaval in sprejel sklep tudi glede financiranja političnih strank ter se seznanil o terminskem planu sej občinskega sveta v letu 2023. Slavnostna seja bo letos 1. junija.

Podrobna pojasnila o posameznih točkah dnevnega reda sej ter pobude svetnikov in odgovori nanje so objavljeni na spletni strani Občine Brda pod rubriko Občinski svet/Seje občinskega sveta ali Občinski svet/Zapisniki sej.

Erika Koncut

Okrepčevalnica NA SABOTINU

GOSTINSKA DEJAVNOST
Robert Bavdaž s.p.
Volčja Draga 89 E
5293 Volčja Draga

OKREPČEVALNICA - MUZEJ NA SABOTINU
www.sabotin-parkmiru.si

POLETNI URNIK: velja od 1. 4. – 31. 10.
petek od 10:00 – 18:00 ure;
sobota, nedelja in prazniki od 8:00 – 19:00 ure

ZIMSKI URNIK: velja od 1. 11. – 31. 3.
petek od 10:00 – 17:00 ure;
sobota, nedelja in prazniki 8:00 – 17:00 ure

SKUPINE: po dogovoru tudi izven obratovalnega časa

Informacije: 031 656 603

3. redna seja Občinskega sveta Občine Brda

»Varnostno stanje je ugodno«

Konec februarja se je občinski svet sestel na 3. redni seji, na kateri je obravnaval poročilo o varnostni problematiki v občini za leto 2022, odlok o občinskem podrobnem prostorskem načrtu za del območja enote urejanja prostora Hum-05, pravilnik o plačah in plačilih ter drugih prejemkih za opravljanje funkcije občinskih funkcionarjev, članov delovnih teles občinskega sveta ter članov drugih organov ter o povračilu stroškov v Občini Brda, odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o ustanovitvi javnega zavoda Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica, odlok o prenehanju veljavnosti odloka o ustanovitvi Javnega podjetja Regijski center za ravnanje z odpadki Nova Gorica d. o. o. ter dve ureditvi in dve ukinitvi zaznamb javnega dobra. Svet je imenoval tudi predstavnika Občine Brda v svet lokalnih skupnosti CSD Severna Primorska ter odbor za priznanja Občine Brda.

O uvedbi zvočnih zapisnikov na prihodnjih sejah

Ob potrditvi dnevnega reda je svetnik dr. Karol Peter Peršolja v imenu Liste ZA Brda predlagal dodatno točko dnevnega reda, vezano na pobudo, ki je bila podana na predhodni seji glede snemanja sej, da se občankam in občanom omogoči čim boljše informiranost o poteku sej občinskega sveta. Predlagal je sprejem sklepa o spremembi 55. člena poslovnika Občinskega sveta Občine Brda v smislu, da bi bil zvočni in slikovni zapis poteka sej občinskega sveta javno dostopen na spletni strani Občine Brda. Predsedujoči in podžupan Goran Simčič je Peršolji pojasnil, da mora predlagatelj pripraviti gradivo

za obravnavo točke na občinskem svetu in jo občinskemu svetu tudi posredovati ter da mora o umestitvi dodatne točke dnevnega reda glasovati občinski svet. Nato pa je za besedo zaprosil župan Franc Mužič, ki je zavrnil trditev, da občani niso seznanjeni s tem, kaj se dogaja na sejah občinskega sveta, ter poudaril, da ne nasprotuje umestitvi točke dnevnega reda, ampak da se je potrebno držati določenih postopkov. Občinski svet je tako potrdil predhodno usklajeni dnevni red seje.

Več policistov na območju briške občine

Svetniki so se v nadaljevanju seznanili z letnim poročilom novogoriške policije o varnostnem stanju na območju Občine Brda, ki sta ga predstavila načelnik Policijske postaje Nova Gorica Sejad Jušić in vodja briškega policijskega okoliša Samo Beridan. Kot je načelnik poudaril, je stanje na območju Brd ugodno, pohvalil pa je tudi sodelovanje z občino, osnovno šolo, medobčinskim redarstvom in lokalno skupnostjo. Na področju kriminalitete so v letu 2022 zabeležili manjši porast kaznivih dejanj (+8 %), pri čemer ugotovitve kažejo, da niso obravnavali hujših kaznivih dejanj, ki bi v javnosti povzročile nelagodje. Predvsem izstopa obravnava 14 vlomov v vozila, ki so bila parkirana na vipolški cesti v času trgatve, in vlomi v parkirana vozila na območju Sabotina. Stanje javnega reda in miru na območju občine v letu 2022, kot je še povedal načelnik PP Nova Gorica, ocenjujejo kot ugodno. V gostinskih lokalih in na javnih prireditvah niso obravnavali nobene kršitve. Posebej velja izpostaviti večje prireditve, ki so se odvijale na območju občine, in sicer Brda in vino, Martinovanje v Šmartnem in Martinovanje v Kleti Brda. Kljub množičnemu številu obiskovalcev na vseh treh prireditvah policija ni zaznala kršitev, ki bi povzročile pri obiskovalcih nelagodje. V preteklem letu so ugotovili dve kršitvi po zakonu o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami. Posebej izstopajoče problematike povezane s problematiko kršitev obratovalnih časov gostinskih lokalov niso zaznali. Sicer pa tej problematiki ter kršitvam zakona o omejevanju porabe alkohola posvečajo posebno pozornost in s tem v zvezi izvajajo skupne poostrene nadzore s pristojnimi inšpekcijskimi službami, prav tako gostince in druge uporabnike skozi celo leto opozarjajo na dosledno upoštevanje obratovalnega časa ter na točenje alkoholnih pijač vinjenim in mladoletnim osebam. V letošnjem poletju so dvakrat izvedli tudi nadzor vožnje v naravnem okolju, in sicer na Koradi in Sabotinu. Kljub poostrenemu nadzoru niso ugotovili kršitev niti drugih

3. redna seja Občinskega sveta Občine Brda

nepravilnosti, ki bi kazale na razvrednotenje okolja. Na področju varnosti cestnega prometa je Jusić izpostavil, da je najbolj obremenjena regionalna cesta iz smeri Podsabotina do nekdanjega mejnega prehoda Neblo. V letu 2022 je bilo skupno ugotovljenih 400 (288 v letu 2021) prekrškov, ki so bili ustrezno sankcionirani, kar kaže, da so bili aktivni pri kontroli in nadzoru cestnega prometa. Na območju Brd se je v letu 2022 zgodilo 24 (29 v letu 2021) prometnih nesreč, katerih najpogostejši vzrok so bili nepravilna stran in smer vožnje, nepriklagajena hitrost, premiki z vozilom in neupoštevanje pravil prednosti. Kljub povečani problematiki ilegalnih migracij na območju Slovenije tega niso obravnavali na območju Brd. Nazadnje velja še izpostaviti preventivno dejavnost v smeri tesnejšega sodelovanja z lokalno skupnostjo. Izvedli so vrsto preventivnih aktivnosti tako z vidika prometne varnosti, kakor javnega reda in kriminalitete s poudarkom na svetovanju občanom in samozaščitnemu ravnanju. Aktivno so sodelovali v svetu za preventivo in vzgojo v cestnem prometu in pri pripravi člankov z vidika zagotavljanja varnosti v Briškem časniku. S ciljem preprečevanja odklonskih pojavov v Osnovni šoli Alojza Gradnika Dobrovo in njeni okolici so z aktivnim sodelovanjem šole izvedli številne preventivne aktivnosti na področju prepovedanih drog, alkohola, vandalizma in medvrstniškega nasilja. Župan je ob koncu poročila pohvalil sodelovanje z vodjo rajona Samom Beridanom.

Odlok o občinskem podrobnem prostorskem načrtu

Sledila je obravnava odloka o občinskem podrobnem prostorskem načrtu za del območja enote urejanja prostora Hum-05, ki obravnava površine v območju med strugo potoka Pevmica oziroma predvideno obvoznico vasi Kojško na vzhodu in severu, državno cesto Solkan most–Gonjače (R2-402, cestni odsek št. 1426) na jugu, ter z gozdom poraščenim, relativno strmim pobočjem na zahodni strani in obsega parcele 989/1 in 2927/4, obe k. o. Kojško skupne velikosti cca. 5950 m². Na javni razgrnitvi in javni obravnavi občina ni prejela pripomb.

Pravilnik o plačah

V nadaljevanju so po skrajšanem postopku sprejeli pravilnik o plačah in plačilih ter drugih prejemkih za opravljanje funkcije občinskih funkcionarjev, članov delovnih teles občinskega sveta ter članov drugih organov ter o povračilu stroškov v Občini Brda. Doslej veljavni pravilnik o plačah in drugih prejemkih občinskih funkcionarjev, članov delovnih teles občinskega sveta in

članov drugih občinskih organov Občine Brda je bilo potrebno uskladiti z veljavno zakonodajo ter s Statutom Občine Brda.

Ureditev krajevne knjižnice prinaša veliko zahtev

Pri obravnavi odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o ustanovitvi javnega zavoda Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica, s čimer se ureja status Občine Renče-Vogrsko ter definicija goriške knjižnice kot osrednje območne in obmejne knjižnice in ki so ga sicer briški svetniki podprli, se je razvnel pogovor o ureditvi krajevne knjižnice v Brdih. Izpostavljeno je bilo vprašanje, kaj ureditev tovrstne knjižnice zahteva. Direktorica Irena Škvarč je uvodoma pojasnila, da ima Goriška knjižnica Franceta Bevka devet krajevnih knjižnic in da sta z briškim županom že večkrat sestankovala na temo krajevne knjižnice v Brdih. Drži sicer, da je trenutno aktualen bibliobus, ki redno obiskuje Goriška brda. Ta trenutno mesečno obišče 90 postajališč v 85 krajih, pri čemer je četrtnina postajališč v Brdih, kjer trikrat mesečno obišče 17 krajev oziroma 21 postajališč. Na ta način Goriška knjižnica Franceta Bevka pokriva ponudbo knjižnične dejavnosti v Brdih. V zadnjem času so se sicer zelo usmerili v pridobitev novega bibliobusa. Irena Škvarč je v nadaljevanju izpostavila, da ima krajevna knjižnica tudi svoje zahteve. Pri načrtovanju knjižnice je potrebno načrtovati prostor, ne samo za knjižne police in za gradivo, ampak tudi za druge dejavnosti (različne delavnice). Zato mora biti prostor velik najmanj 100 m², vrednost opreme za predvidenih 10.000 enot gradiva v krajevnih knjižnicah je bila v predkoronskem času, kot je povedala direktorica, med 25 in 30 tisoč evrov, sedaj pa so se cene spremenile. Potrebno je tudi zaposliti ustrezno izobraženega bibliotekarja. Svetniki so sicer med razgovorom izpostavili, da pri ureditvi krajevne knjižnice ne gre zgolj za ureditev izposojevalnice knjig, temveč tudi kulturnega in družabnega prostora. Na tej točki velja še pojasniti, da bibliobus redno prevaža okrog 6000 enot gradiva.

V nadaljevanju je občinski svet po skrajšanem postopku sprejel odlok o prenehanju veljavnosti odloka o ustanovitvi javnega podjetja Regijski center za ravnanje z odpadki Nova Gorica d. o. o., kot predstavnica Občine Brda v svet lokalnih skupnosti CSD Severna Primorska pa je bila imenovana Marjana Erzetič. Imenovan je bil tudi odbor za priznanja Občine Brda, katerega člani so Damjan Birtič (predsednik), Domen Drufovka, Bernarda Konjedic, Ivan Karlo Passoni in Jana Movja.

Sledile so točke ureditve in ukinitve zaznambe javnega dobra v k. o. Biljana, k. o. Podsabotin in k. o. Šmartno.

Erika Koncut

Novi odbori krajevne in vaških skupnosti

Dobrodošli predlogi posameznih vasi

Ob lokalnih volitvah so bili izvoljeni tudi novi odbori krajevne (KS) in vaških skupnosti (VS). Objavljamo seznam predsednikov KS in VS ter njihove

ve kontakte, na katere lahko javite svoje predloge iz vaških skupnosti.

Erika Koncut

VS / KS	Ime in priimek novega predsednika	Kontakt
1. VS BILJANA Biljana 21, Dobrovo	Miha Sirk	040 612 879 - vs.biljana1@gmail.com, mihasirk00@gmail.com
2. VS CEROVO Gornje Cerovo 69, Kojško	Luka Rožič	041 361 992 - vs.cerovo@gmail.com, luka.rozic@gmail.com
3. VS DOBROVO Snežeče 11/a, Dobrovo	Edi Sirk	031 370 562 - vs.dobrovo1@gmail.com, sirk.edi@gmail.com
4. VS FOJANA Barbana 4, Dobrovo	Miha Markič Anzelin	031 541 133 - vs.fojana@gmail.com, miha.anzelin@gmail.com
5. VS HUM Podsobotin 18, Kojško	Domen Drufovka	031 866 094 - vskupnost.hum@gmail.com, domen.drufovka@siol.net
6. VS KOJSKO Kojško 26, Kojško	Jessica Di Nallo	041 249 844 - kojsko.vs@gmail.com, jessica.dinallo@gmail.com
7. VS KOZANA Kozana 113/a, Dobrovo	Emil Čadež	051 687 397 - vs.kozana@gmail.com, emil.catez@gmail.com - emil.cadez@triglav.si
8. VS KOŽBANA Senik 2/a, Dobrovo	Franco Trakonja	031 637 051 - vs.kozbana@gmail.com, trakonja.franco@gmail.com
9. VS NEBLO Hruševlje 5/a, Dobrovo	Uroš Fabricijo	041 523 801 - vs.neblo1@gmail.com, uros.fabricijo@gmail.com
10. VS ŠMARTNO Šmartno 62/a, Kojško	Božidar Slivnjak	041 682 452 - vs.smartno1@gmail.com, bozidar.slivnjak@siol.net
11. VS VEDRIJAN Vedrijan 8, Kojško	Simon Marinič	041 562 147 vs.vedrijan@gmail.com, gmmarinic@gmail.com
12. VS VIPOLŽE Vipolže 24/a, Dobrovo	Branko Filej	041 695 778 - vs.vipolze@gmail.com, branko.filej@gmail.com
13. VS VIŠNJEVIK Višnjevnik 20, Dobrovo	Aljaž Sirk	040 821 704 - vs.visnjevnik@gmail.com, aljaz.sirk@gmail.com
14. VS VRHOVLJE Vrhovlje pri Kojškem 19, Kojško	Kristijan Marc	040 438 401 - vsvrhovlje1@gmail.com
15. KS MEDANA Medana 16, Dobrovo	Valter Kocina	040 300 866 - ksmedana@gmail.com, kvmont187@gmail.com

**PRVOMAJSKA
BUDNICA**

**TUDI LETOS SE BODO 1. MAJA BRIŠKI GRIČI
PREBUJALI V POMLADNI MAJ OB ZVOKIH PIHALNEGA
ORKESTRA BRDA.**

Budnico bomo začeli ob 6.00 (Neblo), 6.30 (Šlovrenc), 7.00 (Fojana), 7.30 (Dobrovo), 8.00 (Biljana), 8.30 (Kozana), 9.00 (Šmartno), 9.30 (Gonjače), 10.00 (Kojško), 10.30 (Podsobotin, Dom upokojeencev), 11.00 (Hum), 11.30 (Števerjan), 12.00 (Gornje Cerovo), 12.30 (Vipolže), 13.00 (Medana)

VLJUDNO VABILI!

PIHALNI ORKESTER
BRDA

Vaške in krajevna skupnost Občine Brda

Spremljajo razvojne potencialne in potrebe občanov

Zadnji dan v januarju je v veliki sejni dvorani Občine Brda potekal uvodni sestanek s predsedniki novih sestavov odborov vaških (VS) in krajevne skupnosti (KS). Uvodoma je prisotne pozdravil Franc Mužič, župan Občine Brda, in jim orisal pomembnost vaških in krajevne skupnosti kot podaljšane roke občine, podžupan Goran Simčič, ki bo v tem mandatu zadolžen za vaške in krajevno skupnost, pa je predstavil način sodelovanja.

Občinska uprava je predsednike seznanila z odloki in pravilniki, katerim bodo morali slediti v svojem mandatu. Postopke so predstavili direktorica občinske uprave Anita Manfreda, vodja oddelka za okolje in prostor, komunalno dejavnost in investicije Dejan Rusjan, vodja oddelka za finance in gospodarske dejavnosti Beti Kumar, vodja režijskega obrata Sebastjan Arčon in poslovna sekretarka Tina Sirk.

Predsednike VS in KS je nagovoril tudi vodja policijskega rajona Samo Beridan ter izpostavil, da si želi uspešne medsebojne komunikacije, pomoči in sodelovanja.

Vaške in krajevna skupnost Občine Brda nosijo veliko odgovornost ter vlogo pri zaznavanju razvojnih potencialov v posamičnih vaseh in spremljanju potreb občanov, ki so

Sestanek vaških skupnosti in krajevne skupnosti Občine Brda

v geografsko tako razvejani občini zelo različne. Skupnosti so tudi pomembna podpora aktivnostim občine pri uresničevanju razvojnih projektov. Medsebojno plodno

sodelovanje in podpora je torej predpogoj uspešne celovite briške skupnosti.

E. K.

Fotografija: Tina Sirk

GEO - Matjaž Filej s.p.
Geodetske storitve

Rejčeva ulica 5, Nova Gorica
Tel.: 05/ 302 92 31
Gsm: 031/ 663 330
Email: info@geostoritve.si

SPREMEMBA BONITETE * GEODETSKI NAČRTI *
KATASTER STAVB * UREDITEV MEJE *
ETAŽNI NAČRTI * PARCELACIJE * ZAKOLIČBE

UGODNE CENE

Sestanek na ministrstvu za kmetijstvo

Pomembno je ažurno ukrepanje

Sredi februarja je na ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano na pobudo briškega podžupana Jurija Špalcala potekal sestanek na temo problematike v vinogradništvu in vinarstvu. Srečanja so se iz Občine Brda udeležili še dr. Denis Rusjan, direktor Kleti Brda Silvan Peršolja in predstavnica Združenja družinskih vinarjev - vinogradnikov Slovenije Mateja Škrl Kocijančič. Osrednji namen je bil, da se pospeši reševanje aktualnih izzivov v vinogradništvu in vinarstvu. Briška delegacija je težave izpostavila ministrici Ireni Šinko, Mojci Jakša, ki je na kmetijskem ministrstvu zadolžena za kmetijske trge, vodji sektorja za fitofarmaceutska sredstva dr. Katji Bidovec in vodji sektorja za urejanje kmetijskega prostora in zemljiške operacije Leonu Ravniku.

Ekološko kmetijstvo

Nujnost spremembe zastarelega vinskega zakona, nujna podpora in poenostavitev pogojev za ekološko vinarstvo, težave s fitofarmaceutskimi sredstvi, tako nabor sredstev kot tudi nekonkurenčno visoke cene, razpisi za opremo za obdelavo vinogradov in nakup traktorjev, poenostavitev postopkov in pogojev Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja. To so teme, ki jih je uvodoma izpostavil direktor Kleti Brda Silvan Peršolja. Predstavil je tudi nujnost izvoza in promocije sektorja na nacionalnem nivoju, saj Slovenija proizvede več visokokakovostnega vina, kot ga lahko plasira na domači trg. Kot je izpostavil, ni želje po bližnjicah, temveč po ustrezni konkurenčnosti napram proizvajalcem iz sosednjih držav. Peršolja je v nadaljevanju pogovora predstavil tudi stereotipe v vinarskem sektorju glede zgodbe in stila vina, izpostavil pa je tudi pomen izvoza in ščitjenja domačega trga ter gradnjo imidža oziroma zaznavanja podobe teritorija za celo Slovenijo.

Dr. Denis Rusjan je v nadaljevanju predstavil napore za povečanje ekološkega kmetijstva. Najprej je izposta-

Sestanek na ministrstvu za kmetijstvo

vil razlike med slovenskimi ekološkimi kmetijami in tistimi v sosednjih državah. Težave nastajajo tudi pri vključevanju v ekološko pridelavo, saj niso vsi vinogradi primerni za tovrstno pridelavo. Vinogradniki se zanje zato ne odločajo, saj imajo isto sorto zasajeno na različnih legah. V ospredje je postavil tudi nabor fitofarmaceutskih sredstev za ekološko pridelavo. Ta je v Sloveniji zelo majhen, želja pa je, da bi se izbor poenotil s tistim v okviru Evropske unije. Še na dvojce je opozoril, in sicer na vpad vpisa na kmetijskih fakultetah, kar posledično pomeni vse manj kvalificirane mladine na kmetijah, ter na prilagoditev razpisov, da bi vinogradniki in sadjarji lažje dostopali do sodobne mehanizacije.

Več promocije o vinski deželi Sloveniji

Mateja Škrl Kocijančič iz Združenja družinskih vinogradnikov – vinarjev Slovenije je nato poudarila pomembnost prilagoditve razpisov za sodobno mehanizacijo za obdelavo vinogradov v ekološki pridelavi, saj zmanjševanje uporabe fitofarmaceutskih sredstev poveča potrebo po mehanski obdelavi. Izpostavila je tudi potrebo po večjih vlaganjih v promocijo na nivoju države, s čimer bi dosegli finančno vzdržnost kmetij, torej da bodo lahko vinogradniki in vinarji dobro živeli od svojega dela, posledično pa tudi, da bo vinogradništvo postalo za mlade zanimiva rastoča panoga. Kot je poudarila, v Sloveniji pogrešajo krovno promocijsko organizacijo. Sicer so vinarji, kot je še povedala, povezani in skupno nastopajo na tujih trgih, vendar pa primanjkuje promocijskega materiala o Sloveniji kot vinski deželi. Nazadnje je orisala možnosti promocije v Decanterju, Cite du Vin, pa tudi v Združenih državah Amerike.

Sestanek na ministrstvu za kmetijstvo

Podžupan Občine Brda Jurij Špacal, pobudnik sestanka s kmetijsko ministrico, je nazadnje predstavil pobudo za ustanovitev strokovne posvetovalne skupine, ki bi ažurno ukrepala pri zaznanih težavah kmetijskega sektorja.

Kmetijska ministrica Irena Šinko je odločila, da se sicer ohrani svet za vinogradništvo in vinarstvo, ki obravnava pomembne vsebine (npr. skupno kmetijsko politiko, korona ukrepe), ne pa z operativnim reševanjem tekočih problematik. V ta namen bo ustanovljena manjša skupina, katere prva naloga bo ravno priprava sprememb vinskega sektorja. Ožjo skupino sestavljajo: dr. Denis Rusjan, Andrej Rebernišek, Mitja Herga, Tatjana Košmrl, Mateja Škrl Kocijančič, Mojca Jakša kot vodja in predstavnik vinarske inšpekcije.

Kmalu elektronska evidenca rabe fitofarmaceutskih sredstev?

V nadaljevanju je Mojca Jakša pojasnila, da je vstop vinarskega sektorja v shemo promocije po zakonu o promociji kmetijskih in živilskih proizvodov najboljša možnost, da se skupna promocija nekje začne, kasneje pa bi lahko zakon prilagodili tudi za promocijo izven Slovenije. Sektorski odbor za promocijo je namreč že začel postopek izdelave specifikacije za zakon o promociji. Konsenz sektorja v to smer je bil sprejet, kot je izpostavila, na lanskem agroživilskem sejmu Agra. Iz sredstev po zakonu o promociji bodo pripravili promocijsko gradivo Slovenije kot vinske dežele (od brošur do videa). Glede promocije na tretjih trgih bodo vinarji pripravili predlog poenostavitve. Namesto izplačil po dejanskih stroških za tipske aktivnosti predlagajo pavšalne zneske. Poenostavitev bi pripomogla k debirokratizaciji in manjšemu izločanju pri kontrolah. Na mizo je bil podan tudi predlog, da se razširi nabor programov in po potrebi zniža prag za posamezni program.

S strani kmetijskega ministrstva so prisotni dobili tudi zagotovilo, da bodo ob začetku priprave nove uredbe za razpise za opremo pozvani k podajanju predlogov za spremembe.

Glede fitofarmaceutskih sredstev pa ima ministrstvo zavezane roke.

Kot so pojasnili, prostega pretoka tovrstnih sredstev znotraj Evropske unije trenutno ni, pa je tudi ne bo, saj ima namreč vsaka država svoje zakone o tem področju. Sicer pa je že sprejeta uredba, ki določa, da bo od leta 2026 dalje v veljavi elektronska evidenca rabe fitofarmaceutskih sredstev. Glede paralelnega uvoza tovrstnih sredstev pa so na ministrstvu predlagali, da se lahko poveže več vinarjev in ta sredstva uvozi iz tujine. Klet Brda naj se pri tem pozanima, kako lahko kot kmetijska trgovina Agraria to uredi za briške vinogradnike.

Na področju ekološkega kmetovanja bo kmetijsko ministrstvo preverilo možnosti za delno vključitev v EKO pridelavo glede na površino in ne na sorto.

Glede odkupov zemljišč od Sklada kmetijskih zemljišč pa so prisotni dobili pojasnilo, da sklad zemljišča, ki se nahajajo 500 metrov od državne meje, ne prodaja, za ostale pa velja cena 300 evrov na kvadratni meter.

Nazadnje je bila izpostavljena tudi problematika prestrukturiranja vinogradov. Novi vinogradi na absolutno vinogradniških legah namreč ne morejo koristiti podpore za prestrukturiranje, lahko pa koristijo sredstva preko Programa razvoja podeželja (PRP) za nove trajne nasade, kar je trenutno pogojeno z namestitvijo protitočnih mrež. To je, kot zatrjujejo vinogradniki, na večini površin nesmisel. Radi bi, da kmetijsko ministrstvo preuči možnost podpore za nove vinograde brez pogoja protitočnih mrež ali namakanja.

Erika Koncut

Fotografija: Jurij Špacal

FASADNI SISTEMI
OMETI
TLAKI
MAVČNI SISTEMI
HIDROIZOLACIJA TERAS
ZUNANJA UREDITEV
TRGOVINA Z GRADBENIM MATERIALOM

Gradite z NAMI!

ELKOR
Naj bivanje postane užitek.

www.elkor.si
05 30 32 140 ali 041 366 768
Nikole Tesle 12a, ŠEMPETER PRI GORICI

Jurij Špacial, podžupan Občine Brda

Odprt za vsakršen dialog

»Tudi to bomo uredili,« prepričljivo odgovori na vprašanje, kje bi se na Dobrovem v torek popoldne lahko usedla za intervju. A ker je »stvar« trenutno še v urejanju, je bila mala občinska sejna dvorana za tisti dan edini sprejemljiv predlog. Potem ugotoviva, da se poznavata iz šolskih klopi (v generacijskem zamiku seveda) in pogovor postane bolj sproščen.

Prekaljen športnik, sadjar in ekonomist

Mladinski reprezentant v slalomu na divjih vodah, član ekipe, ki je bila leta 1986 v omenjeni panogi svetovni prvak, danes rekreacijski tekač, veslač, smučar, kolesar. Tudi pridelovalec češenj. Dvesto petdeset dreves ima na »priženjenem« posestvu v Vipolžah, kamor se je iz Solkana priselil pred osmimi leti. »Veliko sem se moral šele naučiti in čeprav sem o češnjah prebral mnogo literature, je bil najbolj koristen sosed s svojim praktičnim znanjem,« pove. Seveda ne živi od prodaje češenj, a ker se zaveda, kako dragoceno je ohranjati in spoštovati delo prejšnjih generacij, postane spomladi skupaj z družino obiralec in prodajalec tega prvega sočnega daru narave.

Spletna stran občine ga predstavi kot strokovnjaka, diplomiranega ekonomista, dolgoletnega vodilnega delavca na področju obnovljivih virov (biomase), ki se zadnjih sedem let na podjetju GEN-I ukvarja s trženjem večjih solarnih sistemov za podjetja. Župan Mužič mu je torej upravičeno zaupal mesto podžupana na področju gospodarskih dejavnosti. Špacial si bo prizadeval za zeleni prehod, to je, da briška občina v naslednjem mandatu postane ogljično nevtralna. »Ogljična nevtralnost pomeni ravnovesje med človeškimi izpusti CO₂ v ozračje in zajemanjem ogljika iz ozračja v ponore (sisteme, ki zajemajo več ogljika, kot ga s svojim delovanjem izpustijo; v naravi so to gozdovi in oceani),« me pouči iskalnik Google. »Za začetek bomo namestili sončne celice na streho vinske kleti na Dobrovem,« napove, »potem pa na druge lokacije. Seveda s pravo mero in občutkom.« Ponosen je, da je zaživela njegova pobuda za ustanovitev strokovnega sveta za vinarstvo in vinogradništvo pri ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, v katerega so imenovani priznani strokovnjaki, tudi briški, in čigar naloga bo združevanje in skupna promocija vseh slovenskih vinorodnih okolišev.

Zaveda se, da je iz skromnega občinskega proračuna ne-realno pričakovati veliko, vendar verjame, da s svojimi izkušnjami, voljo in poznanstvi lahko pripomore k premiku na gospodarskem in družbenem področju. Pomembna se mu zdi tudi uvedba participativnega proračuna, pri katerem o porabi dela proračunskih sredstev neposredno odločajo prebivalci sami, hkrati pa je to možnost za enakomernejši razvoj občine. Želi si tudi zagona obrtno-podjetniške cone za različne storitvene dejavnosti, omenja različne možnosti spodbud, med njimi subvencije za najem prostorov, in se zaveda, da bo »človek ostal doma, če mu daš pogoje za delo. Pa še od drugod bodo prišli.« Razumna in pomembna se mu zdi vizija butičnega turizma in spodbujanje razvoja glavnih briških gospodarskih dejavnosti, vinogradništva, vinarstva, sadjarstva, oljkarstva.

Pot do »briškega državljanstva«

»25 let boš moral biti v Brdih, potem boš šele Bric,« se pošali župan z novim podžupanom. Resda je Jure v Brdih manj kot polovico »predpisanih let za briško državljanstvo«, a je že dodobra spoznal povezanost Bricev z zemljo, navezanost nanjo in ljubečo skrb zanjo. V Brdih mu je lepo, vanje se vsak dan vrača po napornem in zahtevnem delu v službi. V Vipolžah ima družino, za katero trdi, da je najpomembnejša stvar v njegovem življenju, kupil si je traktor, se dal poučiti, kako je biti kmet v Brdih, se spoznal z lokalnim utripom in prebivalci. Prepričan je, da samo dobra in delujoča lokalna skupnost prinese obilo zadovoljstva lokalnim prebivalcem na vseh ravneh. Govori tri svetovne jezike, o sebi pove, da je odprt za vsakršen dialog, rad kuha, pri hiši je on tisti, ki hodi po nakupih. S sočlovekom ravnaj tako, kakor bi rad, da on ravna s tabo, je življenjsko vodilo Jurija Špacala, poleg Teje Jelina in Gorana Simčiča tretjega podžupana Občine Brda, političnega novinca, a prekaljenega borca na divjih vodah.

Iva Sivec

Fotografija: Erika Koncut

Zavod za turizem, kulturo, mladino in šport Brda

Sejemski nastopi in promocija destinacije Brda

Vakantiebeurs Utrecht, 10.–15. 1. 2023

Po treh letih je svoja vrata ponovno v živo odprl tudi turistični sejem Vakantiebeurs Utrecht, prvak sejmov na Nizozemskem. Na razstavnem prostoru I feel Slovenia je svojo ponudbo predstavljalo 20 partnerjev. Obiskovalci sejma iščejo naravne danosti določene destinacije, zelene površine in možnosti aktivnega oddiha. Ena od predstavljenih slovenskih privlačnih zelenih destinacij na sejmu so bila tudi Brda.

Brussels Holiday Fair, 2.–5. 2. 2023

Prve dni februarja je potekal najpomembnejši turistični sejem v Belgiji in velikan med evropskimi sejmi. Na sejmu je Slovenijo predstavljalo 18 predstavnikov slovenskega turističnega gospodarstva, med njimi tudi briška delegacija. Visok procent obiskovalcev naših krajev prihaja ravno iz držav Beneluksa, zato je predstavitev naše destinacije na sejmu pomembna. Razstavni prostor je na otvoritveni dan obiskala veleposlanica Republike Slovenije (RS) v Bruslju Barbara Sušnik, dan kasneje pa tudi evropski poslanec Matjaž Nemec.

Ferienmesse Wien, 16.–19. 3. 2023

Destinacija Brda se je pod okriljem Slovenske turistične organizacije predstavljala tudi na dunajskem turističnem sejmu Ferienmesse. Na skupnem razstavnem prostoru je nastopalo 29 slovenskih organizacij oziroma podjetij, v ospredju pa je bil letos čebelarški turizem. Avstrijski trg je še vedno eden od najpomembnejših trgov slovenskega turizma, zagotovo tudi briškega. Gostje so veliko povpraševali po vinskih cestah in kolesarskih poteh. Veliko ljudi se je tudi zanimalo za potovanja z vlaki in porodile so se odlične zamisli za promocijo direktne povezave Dunaj–Videm. Slovenski razstavni prostor je obiskal tudi veleposlanik RS na Dunaju Aleksander Geržina.

Borza Conveta in FAM trip Conventa, 1.–3. 2. 2023

Conventa, največja poslovna borza industrije srečanj, je bila 1. in 2. februarja v Ljubljani. Zvrstilo se je več kot 2500 poslovnih sestankov med ponudniki in potencialnimi kupci. Med 95 ponudniki pa so se s ponudbo kongresnega centra Vile Vipolže predstavila tudi Brda.

V sklopu celotnega dogajanja so podelili tudi Meeting Star Award nagrade, ki jih Kongres Magazin namenja najboljšim destinacijam, hotelom, kongresnim centrom in vplivnežem v kongresni industriji jugovzhodne Evrope. Velja za eno redkih nagrad, ki temelji na celovitih kriterijih in visokih standardih izvedbe. Tudi v Brdih smo se razveselili novega naziva odličnosti. Destinacija Brda je postala ponosen prejemnik certifikata odličnosti - Kongresne zvezde v kategoriji malih kongresnih destinacij.

Za tuje agente, potencialne kupce, ki so bili prisotni na borzi Conventa, je Kongresni urad Slo-

venije razpisal različna doživetja za odkrivanje in spoznavanje biserov Slovenije. Brda so bila izbrana za gostovanje enogastronomskega doživetja. 3. februarja so gostje v prvem delu dneva doživeli lepote Postojnske jame, v popoldanskem delu pa obiskali kongresni center Vile Vipolže, nato pa se prepustili razvijanju ob lokalni briški kulinariki (vinsko doživetje z ogledom kleti Movia ter večerja v butični restavraciji Gredič).

Mateja Drnovšek, ZTKMŠ Brda
Fotografije: ZTKMŠ Brda

Dominkovo priznanje iz astronomije

Arneju zlato, Viti srebrno priznanje

14. januarja je potekalo državno tekmovanje v znanju astronomije. Na tekmovanje sta se uspela uvrstiti tudi dva osmošolca naše šole, Arne Plesničar in Vita Naja Velišček.

Arne je pokazal izvrstno astronomsko znanje in osvojil zlato Dominkovo priznanje, bil je tudi najboljši med tekmovalci jugozahodnega dela Slovenije. Uspeh pa je z osvojitvijo srebrnega priznanja dopolnila tudi Vita.

Učencema in mentorici Demi Munih iskrene čestitke!

Zavod za turizem, kulturno, mladino in šport Brda

Zimske aktivnosti za otroke in mlade

V zimske mesece leta 2023 smo vstopili zelo optimistično, si postavili nove izzive in plane za naslednje mesece, istočasno pa veliko časa in truda posvečali tudi aktivnostim, ki so že bile v teku. V Mladinskem centru Brda smo beležili tudi precejšnje število najemov za organizacijo rojstnega

Zaključek abonmajske sezone

Marca smo zaključili tudi z abonmajsko sezono mesečnih gledaliških predstav za otroke. Šest predstav, namenjenih otrokom od 2. do 8. leta starosti, so uprizorili v Vili Vipolže. Otroci so zgodbe pravljličnih likov in junakov z navdušenjem spremljali, se iz meseca v mesec prepuščali brezskrbnemu rajanju in pristnemu smehu. Vse predstave so imele tudi poučno noto, zgodbe pa so prepletale vrednote prijateljstva, ljubezni in poštenosti. Z novo abonmajsko in razigrano sezono začnemo spet jeseni. Prva bo na sporedu v sredini oktobra.

Zimsko počitniško varstvo

Proste dneve zimskih šolskih počitnic so si briški otroci tudi tokrat krajšali v našem Mladinskem centru Brda. Organizirali smo štiridnevno počitniško varstvo. Časa za dolgčas tudi tokrat vsekakor ni bilo. Animatorji Brigita in Anja sta počitniške urice natrpali z ustvarjalnostjo, igro in izvirnostjo. Nekaj časa so si otroci priborili tudi za lastne aktivnosti, počitek in kino razvajanje. Preizkusili so se v pekovskih izzivih, poskrbeli pa tudi za ptičke v gozdu. Izdelali so prav posebne hranilnice, jih

dne osnovnošolske mladine, v Vili Vipolže pa priredili kar nekaj tematskih rojstnodnevnih zabav za najmlajše. Zavod za turizem, kulturo, mladino in šport Brda se je v preteklih treh mesecih organiziral in izpeljal kar nekaj aktivnosti.

obdali z različnimi semeni in jih obesili po gozdu. Teden je tudi tokrat prehitro minil, lepi spomini na počitniško varstvo pa bodo zagotovo še dolgo časa oblegali otroške misli.

Zapelji se na svojo pot

V okviru LAS projekta za spodbujanje podjetništva mladih v lokalnih skupnostih - nove zaposlitve in podjetniške rešitve smo skupaj s partnerji projekta (Območna obrtno-podjetniška zbornica Nova Gorica, Primorski tehnološki park, Občina Miren - Kostanjevica, Občina Renče - Vogrsko, Mladi Renče - Vogrsko in Zavod za turizem, kulturo, mladino in šport Brda) organizirali tri dogodke, poimenovane Zapelji se na svojo pot - druženje s podjetnikom. V nizu štirih letošnjih dogodkov, smo v soboto, 14. januarja, prisluhnili prvi navdihujoči zgodbi. Zapeljali smo se kar do Neblega, do Mlade vinarke leta 2022. Laskavi naslov si je z izborom izvrstnih vin prislužila Danjela Šibav. Na svoji domačiji nas je srčno sprejela ter z nami delila družinsko zgodbo od prvih zametkov pa vse do danes. Danjela, ponosna in trdoživa Brika, je svojemu poklicu povsem predana. Predana je tudi družinski

Zavod za turizem, kulturno, mladino in šport Brda

tradiciji in vrednotam, pa vendar izjemno vedoželjna in aktivna v osvajanju novih trendov. Njeno navdušenje pri iskanju rešitev za nadgradnjo in razvoj vedno preuči tudi z ostalimi družinskimi člani. Še posebno težo pri sprejemanju odločitev imajo stričevi nasveti, katerim Danjela rada prisluhne. Mladini, ki je bila prisotna na dogodku, je mlada podjetnica svetovala, da moraš cilje, ki se jih za- daš, vedno trmasto zasledovati. Zastavljena pot ni vedno najlažja, ampak tudi ne nemogoča.

Drugo srečanje s podjetnikom se je odvijalo 19. janu- arja v sklopu tekmovanja Popri v Primorskem tehnolo- škem parku. Na zabaven in predvsem interaktiven način je mladini temelje podjetniških veščin predstavila vpliv- nica in podjetnica Eva Ostrouška s pomočniki.

Valentinov popoldan pa smo skupaj z mladino preži- veli na obisku pri še enem uspešnem podjetniku Gori- ške. Obiskali smo Gostilno Bric v Mirnu. Za kuhinjski pult nas je »postrojila« gospodinja in vodja kuhinje Ka- tjuša Batistič. Ob pripravi treh različnih jedi je predsta- vila družinsko gostinsko tradicijo, s spretnostjo pri pripravi krožnikov navduševala mladino in nam zaupala nekaj zabavnih, pa tudi manj prijetnih izkušenj dolgolet- nega vihtenja po gostilniški kuhinji. Izpostavila je vsem znano, sodobno perečo težavo, s katero se srečujejo v gostinski branži - pomanjkanje delovne sile.

Zadnji obisk pri podjetniku bo ponovno obarvan v vinske odtenke. V aprilu bomo zavili še na Vogrsko na Fr- lanovo kmetijo, kjer bomo prisluhnili zgodbi Žana Brica.

Medo Bruno zbira oblačila

V Mladinskem centru Brda smo se odzvali na srčno akcijo dveh novepečenih mamic, ki sta v duhu traj- nostnega pristopa priskočili na pomoč porodnemu oddelku šempetrske bolnišnice. Otroci tako hitro prera- sejo nakupljene oblekice, da marsikatero sploh ne uspejo obleči, saj je ta že premajhna. Menjave, nakupi iz druge roke, posojanje in podobno so že stalna praksa med ma- mami in to »trgovanje« tudi izvrstno deluje. Namen ak- cije je bil, da se nakopičene kupe neuporabnih otroških oblačil preusmeri v bolnišnico, kjer jih resnično potre- bujejo. Po bolnišnicah se zaradi higienske prakse tekstil pere na visokih temperaturah, kar pripomore k hitrejšemu uničenju in razpadanju oblačil. Dobrodelno zbiranje oblačil za novorojenčke šempetrske porodnišnice se je uspešno zaključilo še z eno solidarnostno, trajnostno in okolju prijazno akcijo. Tudi v briškem zbirnem kotičku se je nabral zajeten kupček vrečk s prikupnimi majhnimi oblačili iz druge roke.

Mateja Drnovšek, ZTKMŠ Brda
Fotografije: ZTKMŠ Brda

TRGOVINA IN SERVIS ANTLER
TEL.: 051 260 553
MAIL: INFO@ANTLER.SI
WWW.ANTLER.SI

SERVIS IN OPREMA ZA UREJANJE VRTA, GOZDA IN OKOLICE

PROFESIONALNA NAHRBTNA KOSA OM BCF 550

51,7 cm³ 3,3 KM

***AKCIJA -8%
667 EUR**

*AKCIJA BRALCI
BRIŠKI ČASNIK

Dleo-Mac
our power, your passion

* AGRITEC FLORA PC32 + PCP100A

BAT. ŠKARJE PC32

- MAX 32MM
- PROGRESIVNE
- PROFESIONALNE

BAT. ŽAGA PCP100A

- AVTOMATSKO MAZANJE VERIGE
- MAX 100MM
- PROFESIONALNE

***AKCIJSKI PAKET ŠKARJE IN ŽAGA
+ 3X BATERIJA... 678 EUR**

Sebastjan Arčon, vodja Režijskega obrata Občine Brda

»Urejenost Brd je slika vseh nas - tako občinskih služb kot občanov«

V lanskem poletju se je kot vodja režijskega obrata občinski ekipi pridružil Sebastjan Arčon. V Brda se vozi iz Vrtojbe, poleg službe ga na Brda veže tudi srčna polovica, ki je po očetu »pol Brika«. Skromen, a po srcu in delovanju marljiva tiha mravljica, je že takoj ob prihodu v briški vrvež doživel tako imenovani »skok v morje«. Časa za privajanje namreč ni bilo, ker se, kot sam pove, v Brdih resnično veliko dogaja.

Zakaj ste se prijavili na delovno mesto vodje režijskega obrata v Brdih?

Vedno sem si želel delovati v dobro družbe in okolja, pustiti nek viden pečat za seboj. Ko sem se prijavil na razpis Občine Brda za vodjo režijskega obrata, sem si rekel: »Prijavimo se in če uspe, gremo novim izzivom naproti.« Všeč mi je namreč dinamično delo. Delovne izkušnje sem si nabiral kot samostojni podjetnik ter kasneje kot vodja. Poleg tega sem se s težavami v lokalnem okolju srečeval tudi kot namestnik civilne zaščite. Moram pa tudi omeniti, da sem veliko znanja pridobil ob opazovanju očeta, ki je opravljal poklic zidarja, in tasta, ki je mizar.

Kakšen pa je vsakdan vodje Režijskega obrata Občine Brda?

Po pravici povedano se moj delovni dan prične ob 7. uri zjutraj in včasih konča v poznih urah zvečer. Ko vstanem, pregledam elektronsko pošto in velikokrat že na poti na Dobrovo poskušam rešiti najbolj nujne zadeve. Drugače imam čisto običajen delovnik, od 8. do 16. ure. Zjutraj se najprej slišim s sodelavci iz režijskega obrata. Teh je trenutno šest, a bomo kmalu dobili okrepitev. Nato porazdelim nujne naloge, se skupaj pomenimo, kakšno je stanje na terenu. Zgodijo se tudi dnevi, ko ne vstopim niti v pisarno, temveč sem kar cel dan na terenu. Delovno jutro se pravzaprav začne ob vstopu v Brda na vipolškem mejnem prehodu, ko se najprej ustavim za nekaj minut v športnem parku ali Vili Vipolže. Vsaj

enkrat mesečno se v avto usedemo s predstavnikom cestne pregledne službe in pregledava občinske in lokalne ceste, tako da sproti zaznavamo morebitne pomanjkljivosti oziroma potrebna popravila.

Kaj pa klici občanov? Na kaj se največkrat nanašajo?

Običajno nam sporočajo težave na cestah, raznorazne težave s preglednostjo cestišča in želje po dodatnih ogle-dalih, prometnih znakih, potrebe po čiščenju jarkov za meteorne vode ter po košnji ... V režijemskem obratu sprejemamo vsakršne pobude in opažene pomanjkljivosti, a vseeno bi rad poudaril, da delamo v sodelovanju z odbori vaških in krajevne skupnosti. Za boljšo sledljivost potrebnih del in tudi komunikacijo med predstavniki VS in KS ter režijskim obratom, seveda vedno z namenom, da se čim prej in čim boljše reši pomanjkljivosti v posameznih krajih, je pomembno, da se občani najprej obrnejo na predsednike vaških in krajevne skupnosti, katerim pripadajo. Morda je reševanje njihove težave celo že v teku, a tega niti ne vedo ...

Kaj pa so naloge režijskega obrata? Katere zadolžitve pokrivata?

Režijski obrat Občine Brda pokriva 42 pokopališč, katerih okolico je potrebno vzdrževati. Mi poskrbimo za košnjo, obrezovanje živih mej ter redna vzdrževalna dela, kot so vodovod in nasutje peska na pokopališčih. Naša naloga je tudi vzdrževanje avtobusnih postajališč.

Sebastjan Arčon, vodja Režijskega obrata Občine Brda

To opravljamo vsaj enkrat mesečno, po potrebi tudi večkrat. Skrbimo za urejanje okolice v upravnem središču in ob javnih stavbah, za vzdrževanje Vile Vipolže, Gradu Dobrovo ter ostalih kulturnih objektov v Brdih. Sicer smo Zavodu za turizem, kulturo, mladino in šport Brda v pomoč pri pripravi prizorišč ter vseh večjih prireditev in dogodkov. Poleg naštetih zadolžitev skrbimo tudi za vzdrževanje Športnega parka Vipolže. Največji delež nam gotovo predstavlja košnja trave ob občinskih in lokalnih cestah ter vzdrževanje cest in večjih javnih površin. Občasno poprimemo za obrezovanje oziroma žaganje dreves, ki ogrožajo varnost na javnih površinah. Za navedena dela poskrbijo zunanji izvajalci, mi pa izvedbo organiziramo. Tukaj gre dodati tudi čiščenje podrtih dreves na občinskih in lokalnih cestah. Ob tem lahko poudarim, da do navedenih situacij ne bi prihajalo, če bi lastniki pravočasno poskrbeli za posek in ureditev suhih dreves.

Vstopamo v pomladni čas, ko vsi bolj ali manj poprimemo za grablje, lopate, tudi žage. Katere izzive na tem področju bi najbolj izpostavil v Brdih?

Ob nastopu delovnega mesta sem se kar veliko vozil po Brdih in si ogledoval okolico ob lokalnih in občinskih cestah. Moram povedati, da so te lepe in za turista privlačne. Seveda je potrebno opozoriti, da sem pogosto dobil klice na račun zaraščenosti dreves ob tovrstnih cestah. To je upravičeno najbolj motilo voznike avtobusov. Glede na to, da vstopamo v čas obrezovanja sadnega in ostalega drevja, bi ob tej priložnosti opozoril občane, naj poskrbijo za ustrezno obrezovanje, saj je varnost v cestnem prometu pomembna za vse udeležence v prometu. Da veje

dreves segajo na cestišče, ni redko primer, temveč je to opaziti kar v več briških krajih. Urejenost dreves ob cestiščih daje tudi sliko celotnega domačega okolja.

Prihaja čas, ko se bodo po briških cestah vozili številni kolesarji, videti bo tudi veliko pohodnikov, zato je prav, da vsi poskrbimo za ustrezno urejenost. Prav tako je želja režijskega obrata, da se sproti ureja širšo okolico okrog kulturnih objektov in spomenikov ter okolico pločnikov, ne smemo pozabiti niti na urejenost ekoloških otokov. Zanje sicer skrbi novogoriško podjetje Komunala, ampak sliko glede urejenosti tako znotraj kot v okolici le-teh ustvarjajo uporabniki sami. Kar pogosto je zaznati, da v okolici namreč mrgoli papirčkov in drugih smeti ter odpadkov, ki ne sodijo v postavljene zabojnike.

Pa je še kakšna zanimivost s terena, ki jo opazate?

Ja, res je ena taka, ki mi daje razmišljati. Ob obhodih po Brdih sem marsikje zaznal, da manjkajo železni pokrovi na odtočnih jaških. Sami se gotovo niso umaknili ...

Erika Koncut
Fotografija: arhiv Občine Brda

Pomen lokalnih trgovin

Utrip lokalnim skupnostnim dajejo tudi manjše lokalne trgovinice

Manj ponudbe v trgovini, a ključni izdelki, izbrani na kožo potrošnikom v kraju. Aroma ravno pečenega kruha. Družinska ustrežljivost, prijaznost, domačnost. To so lastnosti manjših živilskih trgovin, ki jih je na podeželju vedno manj, a v Brdih nekatere vendarle vztrajajo, tudi na račun posluha trgovcev, ki v ohranjanju trgovin z lokalno regionalno ponudbo vidijo potencial.

Gotovo je z dandanašnjimi podražitvami težko konkurirati večjim trgovskim verigam, a vendarle gre tukaj za pomemben vzajemni, trajnostni odnos v okolju. Male trgovinice blizu naših domov imajo več prednosti v prid varovanju okolja: kot že rečeno, ponudba je prilagojena povpraševanju, posledično to pomeni tudi manj odvržene hrane. Manjši prostor predstavlja manjšo porabo energije, obenem tudi manjšo porabo goriv za vozila, saj se lahko do trgovine odpravimo peš ali s kolesom, oziroma vsekakor naredimo manj kilometrov, kot bi sicer ob vožnji v urbane centre. Ob omejeni izbrani ponudbi bolje razmislimo, kaj dejansko rabimo v naših shrambah, kaj lahko spečemo, skuhamo sami in posledično prihranimo kakšen evro več. Ne gre pozabiti niti na pomemben vidik ohranjanja delovnih mest v kraju.

A najpomembnejši vidik je gotovo ohranjanje utripa na podeželju. Male trgovinice so tudi družabni prostor, kjer stranke in trgovke poklepetajo med seboj, si izmenjujejo recepte, anekdote, ker imajo več časa, saj ga niso porabile za pot v urbane centre. Trgovke z večjo vdanostjo svetujejo strankam, ki jih, lahko bi trdili, poznajo do dna duše, morda so celo sokrajanke. In če iskanega produkta nimajo na polici, ga bodo gotovo imele ob naslednjem obisku stranke. Ko se bomo zato naslednjič odpravljali v trgovino, pomislimo, kako nas bo vesela trgovka v lokalni krajevni trgovini. Vsak naš obisk pomeni možnost več, da bo ohranila delovno mesto, da bo bližje domu, da bo bližje šoli, ki jo obiskujejo njeni otroci, da bo manj časa preživela na cesti in imela več zase koristnega prostega časa.

Tega se zavedajo tudi v Mlinotestu, kjer poskušajo ohraniti lokalno trgovinico v osrčju Gornjega Cerovega in tam nudijo vse svoje produkte, ki so jih, kot podjetje z več kot 150-letno tradicijo, uspeli nadgraditi v širom uveljavljeno in večkrat nagrajeno blagovno znamko: od sveže pečenega kruha, do širokega nabora mok, testenin, njokov, peciva in drugih izdelkov.

Takih malih trgovin, kot je v Gornjem Cerovem, je bilo v Brdih v preteklosti veliko več, a kot rečeno, pritisk konkurence je marsikatero prisilil v zaprtje. Žal. Zato je danes prav, da cenimo in obiskujemo tiste, ki so še ostale.

V naslednjih številках Briškega časnika se bomo sprehodili skozi briške vasi in v ospredje postavili še katero malo lokalno živilsko trgovinico.

E. K.

Čistilna akcija – Vedrijan 2023

Da odpadkov v naravi in okolici ne bo več

Namen letošnje akcije ni bil le čiščenje, ampak tudi ozaveščanje sovaščanov o bolj urejenem in čistem okolju ter preprečevanju nastajanja odpadkov. Ni dovolj, da se vsako leto enkrat ali dvakrat čisti, pomembneje je, da s skupnimi močmi poskrbimo, da odpadkov v naravi in okolici ne bo več.

Letošnje čistilne akcije se je udeležilo veliko število občanov vseh generacij. Čistili smo sprehajalne poti, predele ob cestah, igrišče pri šterni ter okolico cerkve, pokopališča in stare šole.

V okviru akcije smo pripravili kratek opoldanski oddih s skupno malico in druženjem.

Dan je bil prijeten in z rezultatom čiščenja smo zadovoljni.

Milojka Cukjati

Čezmejno sodelovanje

Obisk nizozemskega veleposlanika

23. februarja smo v Brdih gostili nizozemskega veleposlanika Johana Verbooma. V Vili Vipolže so veleposlanika sprejeli podžupan Jure Spacal, direktorica ZTKMŠ Brda Tina Novak Samec in umetniški vodja Art Circle Slovenia Klemen Brun. Pogovori so potekali v smeri odprtja nove kulturne ambasade in drugih možnosti sodelovanja. Tudi z vidika turizma je nizozemski trg izjemno pomemben, nizozemski gostje pa so že vrsto let množični obiskovalci naše dežele.

Obisk španskega veleposlanika

15. marca smo se izjemno razveselili španskega obiska. Brda je obiskal španski veleposlanik, njegova eksclenca Juan Aristegui Laborde. V idiličnem ambientu, v objemu briških gričev španske umetniške ambasade v Brdih, Hiše Iaquin v Vipolžah, so španskemu veleposlaniku dobrodošlico zaželeli podžupan Jure Spacal, direktorica ZTKMŠ Brda Tina Novak Samec in umetniški vodja Art Circle Slovenia Klemen

Brun. Beseda je tekla o krepitvi sodelovanja znotraj projekta Art Circle Slovenia, ki bo pomembno vključen

v Evropsko prestolnico kulture 2025, kot tudi drugih možnosti sodelovanja.

ERASMUS+KA 122

Učiteljice na Poljskem

V tednu od 5. do 9. decembra 2022 so naše učiteljice obiskale šolo SZKOLA PODSTAWOWA NR. 336 im Janka Bytnara „Rudego“ v Varšavi na Poljskem. V tem času so hospitirale pri urah pouka po celi vertikali (od 0. do 8. razreda). Spoznavale so njihov šolski sistem, organizacijo dela ter izvajanje elementov formativnega spremljanja pri pouku. Nove informacije in spoznanja so predstavile kolektivu naše šole.

5. srečanje županov in županj

Destinacije slovenskega turizma na enem mestu

22. februarja se je na Brdu pri Kranju odvijalo 5. srečanje županov in županj destinacij slovenskega turizma. Občino Brda sta zastopala podžupan Jurij Špacial in direktorica ZTKMŠ Brda Tina Novak Samec.

E. K.

Fotografija: Jošt Gantar

Prostofer Prostofer Prostofer Prostofer Prostofer

Brezplačni prevozi za starostnike

Ste starejši od 65 let?

Ne vozite, pa tudi sorodnikov, ki bi vas lahko peljali po nujnih opravkih, nimate?

Imate na voljo le slabše povezave z javnimi prevozi?

V BRDIH IMATE NA VOLJO BREZPLAČNE PREVOZE PROSTOFER.

Brezplačna storitev vam omogoča lažjo dostopnost do nujnih opravkov, torej zdravniške oskrbe (tako do zdravstvenega doma ali bolnišnice), javnih ustanov, banke, pošte, upravne enote, lekarne in drugih nujnih storitev.

Kako poteka naročanje?

Preprosto! Ko potrebujete prevoz, pokličete na brezplačno telefonsko številko **080 10 10**

Oglasili se vam bodo prijazni svetovalci, zabeležili vaše podatke, namen in lokacijo prevoza. Po najavi prevoza bo klicni center o naročenem prevozu obvestil prostovoljnega voznika in to sporočil tudi vam.

Invalidi in osebe s posebnimi potrebami pri prevozu ob sebi potrebujejo spremljevalca.

Zlati kamen

Občina Brda finalistka v izboru Občine zdravja 2023

Na slavnostni podelitvi nagrad Zlati kamen 28. februarja 2023 je Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) že četrto leto zapored podelil priznanje Občina zdravja. Med finalistkami je bila tudi Občina Brda.

Za nagrado so se potegovala občine Murska Sobota, Izola, Starše, Ravne na Koroškem, Velenje, Mirna, Trzin, Gorenja vas – Poljane ter Brda. Briška občina je bila uvrščena med štiri super finalistke in je skupaj z ostalimi tremi občinami super finalistkami imela priložnost sodelovati in se predstaviti na okrogli mizi, na kateri so županje in župani oziroma predstavniki štirih občin fi-

nalistk orisali primere dobrih praks na področju zdravja v lokalnih skupnostih. Občino Brda je zastopala podžupanja Teja Jelina.

Občina zdravja 2023 je postala Mestna občina Velenje.

Erika Koncut

Fotografija: Zlati Kamen

Pobrateni občini Brda in Matulji

Slavnostna seja Matulji

Občini Brda in Matulji sta pobrateni že vrsto let, še iz časa nekdanje skupne države. Z leti se odnosi spreminjajo, rahljajo in ponovno vzpostavljajo in prav to se dogaja v zadnjih mesecih.

Vedran Kinkela, nov župan tega hrvaškega naselja, in Marijana Kalčič iz tamkajšnje turistične organizacije sta zelo angažirana, da se te vezi ponovno utrdijo, kar dokazujejo srečanja z ZTKMŠ Brda septembra lani, njihovim obiskom s stojnico na Martinovanju v Šmartnem in našo prisotnostjo na padcu hrvaške meje 1. januarja 2023.

V času pusta poteka v mestu Matulji občinski praznik. 17. februarja sva se s predsednikom komisije za čezmejno sodelovanje Občine Brda Matijo Močnikom udeležila slavnostne seje.

Razšli smo se z obljubo, da bova Matija in jaz kot svetnica in članica sveta zavoda ZTKMŠ Brda pomagala pri tem sodelovanju.

Besedilo in fotografija: Silvestra Elen Brašnič Saffigna

Pestro dogajanje v Medani ob koncu lanskega leta

V Medani se dogaja

V Medani je bilo decembra lani zares pestro. V tednu pred božičem smo člani sveta KS Medana pri kapelici postavili jaslice ter lučke na okoliške oljke. Delovalo je praznično. Preko glavne ceste smo v Medani in na Plešivem ter Ceglem postavili viseče lučke. Na božični večer smo na placu po maši organizirali srečanje krajanov. Ob kozarčku toplega vina in čaja ter koščku sladkega peciva smo kramljali v dobri družbi. Na dan svetega Štefana smo v sodelovanju z MOPZ Ludvik Zorzut v medanski cerkvi organizirali veličasten Božični koncert z znanimi solisti. Pri tako veliki udeležbi si lahko želimo še več podobnih dogodkov. Po končanem koncertu smo se s

toplino v srcu družili v naši bolj revni dvorani. Prišel je zadnji petek v letu, dan večernega pohoda dveh vasi, Medane in Fojane. Po »kovid pavzi« smo letos ponovno speljali pohod, za katerega si želimo, da bi postal tradicionalen. Velika skupina odraslih in otrok se je podala preko Kozlinka iz Fojane do Medane. Na igrišču in v dvorani je potekalo druženje veselih pohodnikov, ki so se okrepčali ob krožniku tople jote in slastnem pečenem pršutu. Po dveh urah smo si zaželeli uspešen konec starrega in uspešen začetek novega leta 2023.

Valter Kocina

Fotografije: Andrej Colja

V primeru škode po divjadi

Lastniki kmetijskih in gozdnih kultur, ki imajo parcele znotraj mejà lovske družine Sabotin, lahko zaprosijo za pridobitev preprečevalno-odganjalnih sredstev proti divjadi pri upravljalcu lovišča.

Za več informacij pišite na e-naslov: ldsabotin@gmail.com

V primeru škode po divjadi oškodovanec v zakonsko določenem času pošlje priporočeno pisno prijavo na naslov: **Lovska družina Sabotin, Podsabotin 1/a, 5211 Kojško**

Društvo upokojencev Kojsko

Člani spet aktivni

Društvo upokojencev Kojsko je po dveh letih »kovidnih neaktivnosti« le sklenilo vrste in 26. februarja sklicalo letno skupščino društva. Skupščine se je udeležilo rekordno število članov, kar pomeni, da so pogrešali tovrstna druženja.

Na skupščini je bilo izvoljeno novo vodstvo: člani upravnega odbora, nadzornega sveta in častnega razsodišča. Izvoljena je bila tudi nova predsednica Majda Korenjak, podpredsednica pa Slavica Bensa. Društvo je pripravilo tudi plan aktivnosti za tekoče leto, ki temelji na druženju in večji aktivnosti vseh članov. V aprilu načrtujemo enodnevni izlet. V maju sledi kratek pohod po meri starejših in druženje v RIU Kojsko. V jesenskem času pa bomo v sodelovanju z VS Hum organizirali praznovanje jeseni. V novembru se bomo podali na izlet z namenom praznovanja martinovega. December je seveda rezerviran za prednovoletne aktivnosti in obdobja. Posebno pozornost bomo

posvetili oživiljanju športnih aktivnosti, kot so: telovadba, balinanje, pohodništvo in še kaj. Organizirali bomo tudi predavanja na različne teme – zdravje, pametni telefon, osnove računalništva in ostale teme

Dan žena na Humu

po željah članov. Posebno pozornost pa bomo namenili pridobivanju novih članov društva. Naj pričnemo kar takoj: upokojenke in upokojenci – postanite člani Društva upokojencev Kojsko. Vsi ste vljudno vabljeni.

10. marca sta Društvo upokojencev Kojsko in Vaška skupnost Hum organizirala na Humu prireditve v počastitev 8. marca. Na prireditvi, ki jo je povezoval Dominik Rusjan, so sodelovali učenci Podružnične šole Kojsko, plesalci plesnega kluba L'UNITY in Oktet Sotočje. Obiskovalce je najprej pozdravila nova predsednica Društva upokojencev Kojsko Majda Korenjak. Sledil je nagovor župana Občine Brda Franca Mužiča. Za konec pa je predsednik Vaške skupnosti Hum Domen Drufovka povabil vse prisotne na pogostitev in druženje.

Majda Korenjak
Fotografija: Veronika Krašček

Hruške perifigi

Spodnjo opombo in fotografijo nam je poslala naša sodelavka Milena Beguš. Za njeno pozorno branje in koristno opombo se ji lepo zahvaljujemo.

V zimski številki Briškega časnika naj bi na fotografiji na str. 66 (Kulturno društvo Perifigi) bile hruške perifigi. Pa niso bile.

Jaz to hruško poznam iz otroštva, imeli smo jo doma in sem takoj ugotovila, da to niso te hruške. Kot vir je naveden internet, zato v priponki pošiljam fotografijo, prav tako z interneta, ki kaže to hruško.

Kako izgledajo?

Dom upokojencev Podsabotin

Vadbeni park za naše stanovalce

Sem Romina Velušček, diplomirana fizioterapevtka, strokovna sodelavka v Domu upokojencev Podsabotin. Na svojem področju delujem že celih 24 let, svoja znanja pridobivam na različnih strokovnih izpopolnjevanjih in izobraževanjih ter vedno stremim k idejam za izboljšanje kakovosti bivanja naših stanovalcev.

Pri svojem strokovnem delu v vseh fazah zdravstvenega varstva z vzgojnimi in fizioterapevtskimi metodami pomagam pri vzdrževanju, vzpostavljanju in izboljšanju psihofizične sposobnosti ter zmogljivosti naših stanovalcev.

Ob tem pa je pri starejših redna in ustrezna telesna dejavnost izjemnega pomena. Zaradi fizioloških procesov s staranjem pride do upada mišične mase in s tem mišične moči ter sposobnosti ravnotežja in koordinacije. Posledično lahko pride do omejitev pri vsakodnevnih opravilih, kot je vstajanje s stola, dvigovanje stvari ali hoja po stopnicah, poveča se nevarnost padcev in poškodb, zmanjša se kakovost življenja.

Z redno in ustrezno telesno dejavnostjo se degenerativni procesi lahko do določene mere upočasnijo, posameznik pa dlje časa ohrani dobro telesno pripravljenost, funkcionalni status ter s tem tudi samostojnost in boljšo kakovost življenja.

In da je vzdrževanje in izboljšanje psihofizičnih sposobnosti stanovalcev še bolj zabavno, izvajamo trening motoričnih kognitivnih perceptivnih spretnosti ob glasbi – posebna, zabavna vadba Žoga bend. To je prilagojena skupinska vadba, kjer po vnaprej izbrani glasbi in koreografiji udarjamo s pomočjo bobnarskih palčk po velikih terapevtskih žogah.

Imamo tudi plesne vaje, v katere nas je popeljala prava plesalka Anja Pertovt, vodja plesne šole Lospravilos.

Vadbeni park za naše stanovalce in vse naše starejše, mlade in mlade po srcu

Da bi naši stanovalci nadgradili njihovo fizično kondicijo, izboljšali moč mišic, stabilnost ter seveda ravnotežje in s tem zmanjšali možnost za padce, bi na dvorišču našega doma v Podsabotinu uredili vadbeni park za starejše.

Vadbeni park je sestavljen iz vadbenih postaj, ki so zasnovane tako, da je uporaba enostavna ter da na posamezni postaji lahko izvajajo raznolike vadbne. Obremenitve pri posameznih vajah se lahko stopnjujejo, zato so vadbene postaje neprestan izziv tako naših stanovalcev kot njihovih svojcev za doseganje novih ciljev.

Nenazadnje sama vadba v vadbenih parkih, zunaj na sončku in svežem zraku ugodno vpliva na delovanje srca in ožilja, zviša kakovost življenja in v zelo veliki meri pripomore k psihološkemu blagostanju. Dodatno poveže stanovalca z njegovimi najbližjimi, saj se jim lahko pridružijo pri vadbi oziroma posamezni aktivnosti, ko so na obisku, jih spodbujajo in bodrijo.

Naš direktor Bojan Stante, kateremu lahko pripišemo besede najboljši, človek z veliko začetnico, je oseba, ki stremi k novostim in nadgradnjam. Vsi skupaj si v domu v Podsabotinu s človeškim, humanim, celostnim, kvalitetnim in strokovnim pristopom prizadevamo našim stanovalcem nuditi čim boljšo kvaliteto njihovega življenja.

Tako bi z namestitvijo vadbenega parka pripomogli k izboljšanju fizične kondicije, ravnotežja, gibljivosti naših stanovalcev, kot tudi druženje, zabavo in aktivno preživljanje prostega časa.

Na vas se obračamo za denarno pomoč pri realizaciji projekta »VADBENI PARK« za naše stanovalce.

Verjamemo, da bomo skupaj našli pot.

*Ljubezen je svetloba in sonce. Sonca ne moreš zapreti.
Še med stisnjenimi prsti si žarki najdejo pot
(Pierre L'Ermite).*

Romina Velušček

Varnostna točka

Defibrilatorji v Brdih

Za več informacij se lahko obrnete na:

- Teja Jelina, koordinatorka iniciativnega odbora Za življenje - za AED v Občini Brda
teja.jelina@obcina-brda.si - 041 248 111
- Erik Klavora, skrbnik mreže AED v Občini Brda: erik.klavora@erkl.si - 040 805 519
- Mrežo defibrilatorjev v Brdih dobite na povezavi:
www.obcina-brda.si/obcina_brda/zascita_in_resevanje/defibrilatorji
Postopek oživljanja si lahko ogledate tudi na povezavi:
www.zsms.si/slovenijaozivlja/nauciseozivljati

iHELP varnostna točka

NALOŽI SI BREZPLAČNO MOBILNO APLIKACIJO iHELP ZA VEČJO OSEBNO VARNOST, KO STE DOMA ALI NA POTI.

- + Nudi mrežo prvih posredovalcev in defibrilatorjev (AED).
- + Alarmiranje nujnih kontaktov, prvih posredovalcev in službo 112.
- + Prikaz vsebine prve pomoči: krvavitve, amputacija, oživljanje...
- + SOS alarmiranje deluje po celem svetu.
- + Koda za nadgradnjo aplikacije paket 300: **BRDA**

Kaj narediti, ko se ODRASLA oseba zgrudi ali negibno leži na tleh?

- 1 RAHLO GA STRESEMO** za ramena in **GLASNO VPRAŠAMO: KAKO STE?** Če se odzove, ga pustimo v tem položaju, preverjamo stanje.

ČE SE NE ODZOVE

- 2 POKLIČI NA POMOČ!** (zaderi se glasno)

- 3 SPROSTIMO DIHALNO POT** zvrnemo glavo in dvignemo brado, razpremo usta, preverimo, da v njih ni tujka, snete proteze ... če kaj opazimo, to odstranimo in ...

- 4 PREVERIMO DIHANJE:** pristonimo uho čim bližje nosu in ustom ter poslušamo, občutimo ali zrak prihaja iz dihal ter gledamo ali se prsni koš dviga in spušča.

Za to **PORABIMO 10 SEKUND.**

- 5 Če bolnik NE DIHA, POKLIČEMO 112** in pošljemo nekoga po **DEFIBRILATOR (AED)**, če vemo, da je nameščen v bližini, mi pa **TAKOJ PRIČNEMO Z OŽIVLJANJEM!**

- 6 OŽIVLJANJE 30 : 2** vsaj 100/min in ne hitreje kot 120/min

30 MASAŽ

2 VPIHA

Če gojite zadržke do umetnega dihanja, boste več kot dovolj storili že samo z masažo srca!

- 7 KO DOBIMO DEFIBRILATOR (AED)** ga čimprej vključimo, namestimo elektrode na bolnikov osušeni prsni koš in **SLEDIMO NAVODILOM**, ki jih daje aparat (AED).

DEFIBRILATOR JE VAREN ZA UPORABO!

- 8 PO SUNKU ELEKTRIČNEGA TOKA SLEDIMO NAVODILOM AED!** Aparat ne nadomesti oživljanja!

ZEMLJEVID DEFIBRILATORJEV (AED) lahko najdete na spletni strani www.ihelp.si/AED ali preko mobilne aplikacije **iHELP**.

iHELP d.o.o.
<http://www.ihelp.si>
Tel.: 040 458 486
E-mail: info@ihelp.si

Društvo upokojencev Dobrovo

Praznovanje dneva žena

5. marca se je v Kleti Brda zbralo preko 140 upokojencev, članov DU Dobrovo. Na občnem zboru društva je bil podan pregled dela in finančno poročilo za leto 2022.

Predstavljen je bil program za leto 2023, ki vključuje naslednja področja dela: druženje (srečanja na pikniku in druženja ob različnih priložnostih); izleti (večdnevni izlet spomladi v Apulijo, enodnevni izleti po Sloveniji in tujini); izobraževanje (delo s pametnim telefonom in računalnikom, zdravstvena preventivna, predavanja); športna vadba (redna športna in korektivna vadba, pohodništvo in kolesarjenje); tekmovalni šport (balinanje); obrt in ročna dela (pletanje košar, kvačkanje); dobrodelnost in prostovoljstvo.

Uvod v občni zbor so popestrili mladi harmonikaši Tristan, Lea, Jan in pevka Lucija. Udeleženci zbora so

jim namenili bučen aplavz. Posebej so zbor pozdravili Zlatko Martin Marušič, predsednik PZDU severne Primorske, Nadja Šfiligoj v imenu Občine Brda ter Majda Korenjak iz DU Kojško.

Članice društva Evgenija, Dobrila in Vesna so pripravile skeč o življenju upokojencev ob uporabi pametnega telefona in računalnika, ki je nasmejal vse prisotne. Namen skeča je bil tudi predstavitev spletne strani DU Dobrovo, ki deluje že od decembra lani in spodbuja člane, da se vključijo v izobraževanje za delo s pametnim telefonom in računalnikom.

Po dobri večerji se je nadaljevala zabava s plesom. Vse žene in dekleta so prejele rdeč nagelj s čestitko za praznik žena.

Društvo upokojencev Dobrovo šteje že preko 360 članov. Skupaj bomo uresničevali program, skrbeli, da bomo ostali aktivni in s tem krepili zdravje ter se imeli lepo.

Mlajši upokojenci ste lepo vabljeni, da se nam pridružite. Poiščete nas lahko na spletni strani DU Dobrovo ali pokličete na telefonsko številko 031 461 280.

Vesna Filej

Mladinski svet Brda

Participativni proračun za mlade

Kaj je novega na področju mladih, se sprašujete? Nekaj časa se nismo oglasili, saj ni bilo nič novega za povedat. Saj veste ... birokracija.

Pomlad prihaja in s pomladjo tudi nekaj novih projektov. Mladi smo po lokalnih volitvah in izvolitvi župana dobili veliko mest v občinskih komisijah. Prav tako je veliko sedežev vaških skupnosti zasedla briška mladina. To pomeni, da smo bližje dogajanju in bolje sledimo trendom ter informacijam. Z novo, frišno energijo naprej!

Komisija za mladino v rokah mladih

Komisijo za mladino smo v celoti prevzeli mladi. Na tem mestu gre omeniti, da se bo mladinski proračun za mladinske dejavnosti povečal ter da nov razpis za društva prihaja z začetkom aprila.

Prav tako se uresničujejo drugi projekti, zastavljeni po sprejeti strategiji za mlade, ki smo jo napisali na podlagi odgovorov in želja iz ankete v prejšnjem letu.

14. aprila se bo izvedlo letno srečanje z županom, kjer boste imeli mladi priliko zastavljati vprašanja o temah,

ki vas zanimajo. Prisotni bodo tudi ostali briški občinski odločevalci. Govora bo o trenutnih razmerah, o željah in pričakovanjih ter trenutni situaciji mladih v Brdih nasploh. Vabljeni torej, da skupaj »poklepetamo« o naši prihodnosti in kako naprej.

Participativni proračun za mlade prebivalce občine

Aprila bomo skupaj z vsemi Brici in Brikami stopili skupaj za čista Brda s čistilno akcijo »Škovace wn!«.

Zadnja velika novost je ta, da bo v prihodnosti v realizacijo stopil participativni proračun za mlade. Kaj to je, kako deluje in zakaj je dober, bomo obrazložili že na srečanju 14. aprila pa tudi na načrtovanih srečanjih po vaških skupnostih. Vsekakor pa naj omenimo, da je to dobra stvar, saj se nanj lahko prijavi vsak mlad prebivalec občine. Participativni proračun bo s tem prispeval k dvigu kvalitete življenja v Brdih.

Več informacij dobite na našem Facebook profilu Mladinski svet Brda.

MSB

Društvo Njblške mladine

Odprli vrata mladinske sobe

Po več letih premora je Društvo Njblške mladine ponovno odprlo vrata mladinske sobe in vanjo povabilo domačinke in domačine ter z njimi obeležilo 8. marec in dan mučenikov. Sprva nas je zabaval komik Boštjan Meglič – Peška, sledil pa mu je domači ansambel Zastonj, ki je bil nadvse izvrsten. Spontano je narasla želja po nadaljnjem sodelovanju z njimi. Če ste jih zamudili, jih boste zagotovo še slišali. Ko so bile noge že dodobra ogrete, je na vrsto prišel mlad in nadobuden ustvarjalec Toni Peršolja pod umetniškim imenom DJ Baromat. Noč smo zaključili s plesom in veliko dobre volje ter z željami po čim več takih dogodkih. Radi bi se zahvalili sponzorjem Cvetličarni Nataša in Kleti Brda ter vaški skupnosti, ki nam priskoči na pomoč vedno, ko jo potrebujemo.

Aneja Kodermac

Kozanski zvonik pri cerkvi sv. Hieronima

Osnutek za obnovo prispeval arhitekt Jože Plečnik

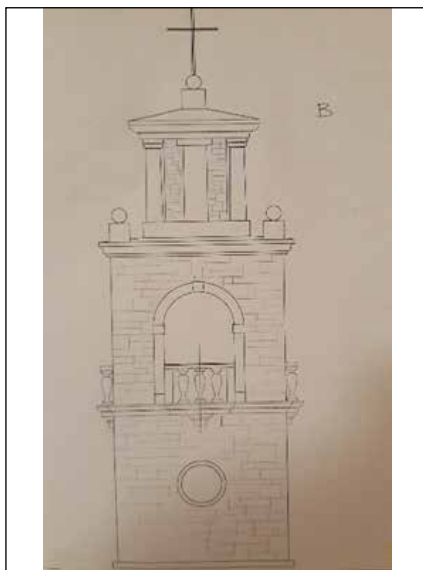
Ste se že kdaj vprašali, kaj vaščane povezuje, kaj jim daje občutek pripadnosti? Gotovo lepota našega kraja, bogastvo naše zemlje, naš trud, s katerim

iz nje privabimo najboljše. Pa vsakdanji pogovori med vaščani, modrovanje domačinov in topel sprejem tistih, ki postajajo del naše skupnosti.

Vsakdanjik je včasih naporen, zato radi tudi praznujemo, da se znebimo njegove teže ... Praznovanja nam označajo kozanski zvonovi. Kozanci smo ponosni na cerkev sv. Hieronima z zvonikom, za katerega je osnutek za obnovo prispeval arhitekt Jože Plečnik. Cerkev krasita baročni oltar in oltarna slika iz leta 1714.

Kozanski zvonik ima dokaj pestro zgodovino. V drugi svetovni vojni je bil poškodovan med bombardiranjem, vendar je bil po vojni leta 1957 obnovljen in nadzidan. Ker so bila takrat finančna sredstva domačinov zelo omejena, se pri izvedbi ni sledilo originalni Plečnikovi ideji in predvidenim materialom, ampak samo delovodski skici in izdelavi z osnovnimi gradbenimi materiali.

Po obeh svetovnih vojnah se je v zvoniku ohranil en sam zvon, doslej pa smo zvonove z večjimi in boljšimi zamenjali že dvakrat, zadnjič leta 1999. V letu 2020 je bilo zvonjenje začasno ustavljeno, saj je zaradi napačnih kembljev zvonom grozilo trajno poškodovanje. No, že takrat

Načrt vrha zvonika, izdelanega po originalni skici arh. Jožeta Plečnika iz leta 1955

Skica arhitekta Jožeta Plečnika

smo Kozanci dokazali, da znamo strniti vrste, ko je to potrebno, in z zbranimi prispevki (31.000 evrov) v celoti obnovili sistem zvonjenja.

Vidne razpoke in odpadanje vrhnjih delov zvonika nas silijo k celoviti rekonstrukciji. Na podlagi statičnega poročila smo v vasi sprejeli odločitev, da se rekonstrukcijo vrha zvonika in zvončne line izvede po originalni zamisli arhitekta.

Obnova se uresniči po originalni zamisli arhitekta

Lahko se pohvalimo, da imamo zdaj že izdelane vse načrte in želimo si, da bi bila krona našega zvonika narejena po originalni ideji mojstra Jožeta Plečnika. Uresničitev tega projekta bi pomenila, da bi imeli iz Plečnikovega opusa prav v Kozani v Brdih izvedeno njegovo najzahtodnejše arhitekturno delo. Upravičeno in s ponosom bi potem lahko zapisali, da je Plečnik ustvarjal od Kozane do Prage ...

V ta namen so bili v lanskem letu izdelani kalupi in cementni izdelki – balustri, stebri in ograje (investicija pokrita iz razpisa Občine Brda, vredna 27.500 evrov). Leta 2023 ali 2024 se predvideva dokončanje obnove z gradbenimi in montažnimi deli. Predvidena investicija znaša 145.000 evrov. Za polovično sofinanciranje projekta kandidiramo na razpisu ministrstva za kulturo.

Kozanski zvonik pri cerkvi sv. Hieronima

Obnovljeni zvonik po Plečnikovem načrtu bo nedvomno imel velik turistični potencial

Gotovo bo velika pridobitev tako za Brda kot za širši obmejni prostor. Za Brda pomeni to lepo dopolnitev že obstoječih kulturnih znamenitosti, ki bo atraktivna tudi za turiste, tako domače kot tuje, saj bo na elitni lokaciji, s čudovitim pogledom na briške griče, ponujala razgledni stolp, muzejsko zbirko ter pomenila zadnje realizirano delo arhitekta, čigar glavna dela so z lanskim letom uvrščena na seznam Unescove kulturne dediščine za arhitekturo.

Po zunanji obnovi zvonika se namreč predvideva ureditev razgledne točke na vrhu zvonika. V notranjosti se bo uredilo muzej s prikazom zgodovine vasi in briških običajev. Predvidena je vzpostavitev šole za pritrkovalce in prirejanje tečajev pritrkovanja v sodelovanju s čezmejnimi partnerji, kar je pomembno za ohranjanje in razvoj tradicije pritrkovanja. Dogovori o tem že potekajo znotraj okoliških ter zamejskih župnij.

Ker gre za ohranjanje in obnovo dela arhitekta prof. Jožeta Plečnika, ki je edino v tem delu Slovenije, bi to znalo biti zanimivo tudi za šole v okolici kot prizorišče učnih ur snovne kulturne dediščine v okviru šolskega programa, s poudarkom na kulturi in biških običajih, obenem pa bi to približalo arhitekta širši lokalni skupnosti.

Za zgoraj opisano obnovo bomo po izdelanem predračunu potrebovali najmanj 30.000 evrov lastnih sredstev. V letošnjem letu smo v vasi pričeli z akcijo zbiranja sredstev in do tega trenutka je bilo s strani vaščanov darovanih že 6.000 evrov. Z dopisi smo se obrnili na lokalna podjetja in tudi tu so prvi odzivi v podporo projektu pozitivni. Za vse ostalo računamo, tako kot do sedaj, na pomoč Občine Brda in uspeh na

Cerkev sv. Heronima v Kozani z zvonikom

objavljenem razpisu za sredstva ministrstva za kulturo.

Z željo, da bi delo na zvoniku zaključili po originalnih načrtih arhitekta Jožeta Plečnika, in bodo naši zvonovi imeli varen dom za veselo oznanjanje našega dne, našega življenja in našega nehanja.

Tudi vi lahko po svojih močeh sodelujete pri obnovi zvonika v Kozani.

Vaš dar lahko darujete na tekoči račun:

**Župnija Biljana, Biljana12,
5212 Dobrovo v Brdih,
SI56 0475 0000 0834 542.
Namen nakazila:
OBNOVA ZVONIKA V KOZANI.**

Iskrena hvala Občini Brda in vsem, ki ste že in se še boste odzvali za skupno dobro in za dobro kozanske skupnosti.

Cerkveni gospodarski svet in Vaška skupnost Kozana

Drobci iz preteklosti Kozane

Bogata zgodovina cerkva, pokopališča in zvonov

Vsaka vas, cerkev, družina tako v Brdih kot drugod ima številne zanimive spomine, zapise, ki so več kot vredni, da jih zabeležimo. Tudi Kozana ni izjema, čeprav jo je med drugim v svojem slovitem literarnem delu *Nepozabljena Brda Sloveniji* pod psevdonimom *Kozanski* predstavil od tu izvirajoči dr. Oskar Reya. Slednji je bil podrobneje že predstavljen na Gradu Dobrovo na pregledni razstavi. Prav tako je njegov spominski zapis o Kozani med prvo

svetovno vojno del zbirke z naslovom *Spišem eno povest*, ki jo je leta 2016 izdal Goriški muzej. V nadaljevanju predstavljamo le nekaj drobcev iz Reyevih *Nepozabljenih Brd*, povezanih z zgodovino kozanske cerkve, župnišča ter pokopališča, ki ga Oskar Reya tako poetično imenuje »*kraj pod gabri*«, kjer vsi Kozanci - tisti, ki so ostali doma in tisti, ki so odšli drugam - želijo, da bodo »*snivali svoj zadnji sen*«.

Cerkev sv. Hieronima

Današnja cerkev sv. Hieronima se prvič omenja leta 1505. Zanimivo je, da vizitacijski zapisnik Janeza Krstnika Križaja iz leta 1671 v Kozani ne omenja cerkve sv. Hieronima, temveč »*cerkev svete Device v Kozani, kjer je tudi oltar sv. Štefana*«. Že leta 1684 pa se v popisu premoženja, dohodkov in izdatkov župnij, podružnic in bratovščin goriškega arhidiakonata omenja Gregor Prinčič kot ključar biljanske podružnice cerkve sv. Hieronima in obeh bratovščin ter sv. Roka. Kaplanija je bila ustanovljena 7. 6. 1754. V tem času se cerkev omenja v vizitacijah v letih 1751, 1759 ter popisu 1782. Ob vizitaciji so notranjost opisali takole: »*Cerkev sv. Hieronima iz Kozane ima tri oltarje, posvečene sv. Hieronimu, sv. Štefanu in svetemu Donatu*«. Jožefinski kataster, ki so ga kozanski starešine Gregor Devetak, Gregor Prinčič, Anton Mavrič, Lovrenc Blažič ter dekan Ivan Mušič podpisali v Gorici februarja 1789, je popis začel prav s »*cerkvijo v kraju*« ter »*pokopališčem cerkve*«. To kaže, da je bilo leta 1789 pokopališče še okoli vaše cerkve in se je kasneje preselilo na današnjo lokacijo. Kaplanija je nosila hišno številko 44 in je bila postavljena med hišo št. 43, ki je bila last Antona Debenjaka, ter hišo št. 50, ki je bila last Ivana Prinčiča. Poleg kaplanovega bivališča se je kot last cerkve sv. Hieronima omenjala še kolonska hiša, ki ni imela vpisane hišne številke. Razlogov je lahko več, najverjetnejša sta, da je bodisi spadala v okvir iste

stavbe kot kaplanija, bodisi je bila novejšega nastanka in ji hišna številka še ni bila dodeljena. Cerkev je imela v tem času pet kolonskih hiš v vasi in še eno z dvoriščem ter hišno številko 63 v okolišu imenovanem *Oblinca*. Pripadala so ji tudi številna obdelovalna zemljišča, tako brajde kot vrtovi in travniki, v okoliših Močilo, Draga, Plaznica, Hrastje, Počivala in Oblinca.

Nekdanja cerkev sv. Boštjana

Kozana je imela nekoč še cerkev, posvečeno sv. Boštjanu (Sebastijanu). Ne vemo, kdaj je nastala. Viri jo prvič omenjajo leta 1570, zapisi o njej pa se pojavljajo še v letih 1650, 1751 in 1759. Po ustnih virih je stala na grebenu nad vasjo, kjer je danes vaško pokopališče. Verjetno je bila zapuščena oziroma ukinjena v času jožefinskih reform, na njeno mesto pa so prestavili vaško pokopališče, ki je bilo okoli cerkve sv. Hieronima. V jožefinskem katastru iz leta 1782 je še zapis, da je stala v okolišu Plaznica in Hrastje. 25. 10. 1671 jo je vizitator Janez Krstnik Križaj omenjal kot podružnično cerkev sv. Roka in Sebastijana z dvema oltarjema. Vizitacijski zapisnik jo leta 1751 imenuje »*Ecclesia sancti Sebastiani supra Cosanam*« oziroma leta 1759 »*sub Cosana*« in omenja en oltar posvečen svetima Sebastijanu in Roku. Pri kasnejši vizitaciji škofa Mihaela Attemsa je bil prisoten ključar Martin Prinčič, ki je o cerkvi in njenih dohodkih povedal naslednje: kaplan je častiti gospod

Drobci iz preteklosti Kozane

Štefan Fodrin, ki zato dobiva 9 do 10 *orn* vina in ima včasih krščanski nauk. Rajši imeli častitljivega gospoda Mihaela Simčiča. Imamo dve ustanovni maši na teden, vsak torek in četrtek, toda opravljamo jih v drugi cerkvi (sv. Hieronima) v Kozani ter še drugih 6 do 8 v cerkvi sv. Sebastijana.

Obstajala je tudi bratovščina sv. Fabijana in Sebastijana, ki je imela dohodke od kolonske hiše št. 11 v Kozani ter številnih vinogradov. Spomin na cerkev so vaščani ohranili s prenosom njenega oltarja v vaško cerkev, pri čemer so oltar poimenovali po priljubljenejšem od nekdanjih sopatronov, sv. Roku. Na oltarju te cerkve je bil po sklepanju raziskovalcev poleg sv. Roka in Boštjana upodobljen še Fabijan, saj popis iz leta 1668 celo govori o cerkvi sv. Fabijana in Boštjana. Iz te cerkve verjetno izvirata kipa, ki sta sedaj del glavnega oltarja v cerkvi sv. Hieronima, sv. Anton Puščavnik in sv. Rok, ki ju pripisujejo Angelu Puttiju. Njuna podstavka ter njuna oblika: plitve in komaj nakazane gube, ki preprečujejo zastajanje vode, ki so jima zagotovile primerno trajnost, po mnenju Blaža Resmana dokazujejo, da sta bila prej postavljena v nišah na cerkveni fasadi. Avtor članka ni ugotovil, po čigavem naročilu sta bila izdelana. V tem času je bil namreč biljanski župnik Janez Dominik Collussi, ki se je povečini zadrževal v Gorici, njegov vikar pa je bil Janez Peter Maligoj. Primerne zveze v Gorici pa bi seveda utegnil imeti tudi kakšen uglednejši Kozanec iz družin Reya, Prinčič in Baldini. Le-te so bile v tem času dovolj imenitne in premožne, da so si lahko privoščile celo lastne grobnice v cerkvi sv. Hieronima.

Pokopališče

Pokopališče v Kozani je bilo še leta 1789 okoli cerkve sv. Hieronima in je bilo verjetno po ukinitvi cerkve sv. Sebastijana prestavljeno na današnje mesto. Obnavljali in širili pa so ga že v drugi polovici leta 1884. Članek v *Soči* nam podrobno poroča o zneskih ter voditeljih del. V začetku leta 1882 so Kozanci sklenili, da bodo razširili pokopališče. Stroški vsega tega dela so bili ocenjeni na okoli 600 goldinarjev. Delno so znesek nameravali pokriti iz občinske blagajne. Drugi del stroškov pa so razdelili med vse hišne posestnike. Vsak je moral prispevati vsoto v višini 1 goldinarja in 35 vinarjev. Prav tako je moral vsak hišni posestnik pomagati tudi z delom ali pa plačati še 1 goldinar in 70 vinarjev. Župan Anton Žnidarčič je za nadzornika tega dela in pooblaščenca za pobiranje denarnih zneskov imenoval podžupana, ki so ga v članku poimenovali s kraticami Fr. B. Verjetno je šlo

Razglednica iz obdobja med obema vojnama, ki prikazuje cerkev sv. Hieronima z zvonikom s cinami (Goriški muzej, fond Ludvika Zorzuta).

za Franca Budina. Le-ta je s pomočjo Josipa Mariniča pri hišnih posestnikih pobiral navedene zneske. 30. julija 1884 so poročali le, da dela še niso povsem dokončana.

Novo župnišče ter večanje cerkve v Kozani

Stanovanje kozanskega duhovnika je bilo v poslopju v »Gasi«, to je ulici, ki pelje od vaškega trga do cerkve. Ob smrti kozanskega vikarja Ferdinanda Tomažiča leta 1895 je Kozance razburil članek v *Primorskem listu*, ki je razglašal, da »je Kozancem zelo v nečast, da je moral rajnki gospod stanovati v tako slabem stanovanju.« V *Soči* so zapisali, da »stanovanje duhovnikovo v Kozani ni prav v lepem kraju občine, a lepšega v Kozani nima nikdo.« Sporočili so, da bi bili Kozanci že zidali nov farovž, če bi ne bilo zaporednih slabih letin. V zameno so vikarju »z robotami skopali nov vinograd, v katerem se navadno čez 20 hektolitrov vina na leto pridela, katero ima po vrh kongure kot nagrado. In tudi sedaj so sklenili, da za silo se stari farovž popravi in da se najdalje v dveh letih nov dozida na kraju, kjer bo bodoči g. vikarij želel po svojem okusu.« Izbran je bil prostor ob glavni cesti na razgledni točki med vrtovi in vinogradi. Leta 1896 je župan Reya poslal deželnemu odboru oznanilo, da nameravajo v Kozani zidati novo župnišče. Sporočal je, da že imajo dovoljenje prečastitega ordinarijata ter privoljenje županstva. Za pokritje stroškov so nameravali: prodati staro župnišče, vsak naj bi opravil 3 tlake pri zidanju ter da bodo uporabili 500 goldinarjev iz občinske blagajne. Za izgradnjo stavbe so porabili ves denar, za katerega so mislili, da bo zadostoval, vendar so bili stroški višji. Računali so, da bodo prodali staro župnišče, kar pa se ni zgodilo. Doho-

Drobci iz preteklosti Kozane

dek od prodaje bi bil namreč namenjen za poravnavo dolga v znesku 2.600 kron, ki so ga najeli pri ljudski posojilnici. Iz gradiva občinske uprave ni razvidno, kako so uspeli poravnati celotno vsoto. Zanimivo je pa, da je bilo še leta 1905 župnišče in njegovo zemljišče, pripadajoči vrt in pokopališče last davčne občine Kozana. Prvi se je v novo stavbo leta 1898 preselil duhovnik Štefan Vuga. Leta 1907 so nameravali popravljati kuhinjo a so temu ugovarjali nekateri posestniki, ki se jim je zdela vsota 400 kron previsoka. To pa se je spremenilo po letu 1909, ko je bil za duhovnika v Kozani določen Alfonz Blažko iz Lokavca. Vsekakor so župnišče popravljali leta 1911, ko je kozanski zidarski mojster Vuga Valentin izračunal stroške za popravilo v višini 2.078 kron. Blažko je po obnovi župnišča spodbudil še večanje cerkve. Le-ta je postala premajhna za vas, v kateri je živelo več kot tisoč ljudi. Cerkev ali zvoniku so občasno kaj dodali ali sproti popravili. Ena večjih donacij se je odvila leta 1893, ko so v zvoniku postavili novo uro, za katero je daroval posestnik Prinčič. Društvo za zidanje cerkve sv. Hieronima v Kozani pa je bilo uradno ustanovljeno z odlokom Cesarsko kraljevega namestništva v Trstu dne 12. 7. 1912. Njegov namen je bil podaljšati cerkev v Kozani za skoraj osem metrov. Župnik Alfonz Blažko je v imenu društva prosil za prepustitev občinske ceste cerkvi sv. Hieronima, nova cesta pa se je zgradila po cerkvenem zemljišču. V gradivu je zapisano takole: »duhovniški urad v Kozani je 15. 2. 1913 zaprosil za odstop občinskega zemljišča za zdaljšanje cerkve sv. Hieronima v Kozani.« Cerkvono oskrbnitvo je moralo izdelati novo cesto po načrtu, ki ga je 12. 2. 1913 izdelal geometer Karel Gasser. Cesta pa se je vknjižila kot javno dobro.

Leta 1924 so v Goriški straži poročali, da »se cerkev še vedno prenavlja. Svetišče je bilo že razširjeno, za božič pa se bo že vršila sveta daritev na glavnem oltarju.« Največje zasluge pri obnovi so pripisali častitemu g. Blažku. Večletno popravilo poslopja je bilo povezano s slabim finančnim stanjem domačinov, ki so bili med vojno izseljeni, domovi ter brajda pa zapuščeni in poškodovani. Ob priliki romanja na Sveto Goro leta 1925 »so nabrali tudi 66 lir za cerkev.« Že leto kasneje so v Goriški straži poročali, da je cerkev tudi pokrita. »Dosti požrtvovalnosti in skrbi je zahtevala od g. kurata. Seveda je v notranjosti treba še veliko del.« Blažko je veljal za zelo priljubljenega duhovnika, saj je skrbel za dobro delovanje hranilnice ter za temeljito obnovo cerkve pred vojno in po njej. Poskrbel je tudi za ustanovitev Katoliškega društva s pododsekom Orel leta 1911 ter Marijine družbe leta 1912. Med prvo svetovno vojno je bil interniran v Cremono, a je od turinskega škofa izposloval, da so ga poslali v Turin, kjer je bilo veliko Slovencev. Leta 1919 se je vrnil v Kozano, kjer je služboval do svoje smrti leta 1938. Ljudje so se ga spominjali tudi kot zelo temperamentnega in dobrega ter blagega človeka, zato so mu ob krstnem kamnu postavili spominsko ploščo. 21. 11. 1935 je bila kozanska cerkev povzdignjena v župnijsko. Po novi reorganizaciji v Koprski škofiji leta 2017 je spet postala podružnična cerkev biljanske župnije.

Zvonovi v Kozani v 19. stoletju

Ne vemo, kakšni so bili zvonovi pred prvo polovico 19. stoletja. Iz gradiva pa je znano, kdaj so zamenjali stare. Leta 1867 se je 89 gospodarjev iz Kozane s podpisi zavezalo,

Leta 1956 povišan cerkveni zvonik (Goriški muzej, fond Ludvika Zorzuta).

da bo prispevalo k nakupu novih zvonov. To so z občinskim sklepom 9. februarja 1867 potrdili v pisarni Šmartno-Kojsčanke županije, ki jo je takrat vodil Anton Jakončič. Podpisali so se župan Anton Jakončič, občinski tajnik Karlo Kumar ter starešine Ivan Krstnik de Reja, Franc Rožič, Jožef Jakončič, Anton Persolja, Jožef Simčič, Jožef Jeretič in Jožef Mužič. Znanje pisanja kaže tudi na izobrazbeno in stanovsko raven občinskega sveta v tem času. Podpis so potrdili s križcem še starešine Jožef Reja, Štefan Jakin, Anton Kurtin, Jožef Obljubek, Ivan Sirk, Anton Cartič, Jožef Simčič, Ivan Kristančič in Jožef Reja. Anton Prinčič je bil določen za »denarničarja«, to pomeni da je v Kozani prevzel skrb za zbiranje denarja. Zvonove so kupili pri tvrdki Broil and comp. v Vidmu. Celoten znesek je bil 3.322 goldinarjev. Vsota je bila očitno visoka in je močno obremenila posameznike. Leta 1869 so se namreč nekateri Kozanci pritožili proti znesku, določenemu za plačevanje za nove kozanske zvono-

Drobci iz preteklosti Kozane

ve, vendar je bila zaradi predhodnih podpisov pritožba nična.

Obnova zvonika ter novi zvonovi po drugi svetovni vojni

Po drugi svetovni vojni so v Kozani leta 1956 obnovili in za pet metrov zvišali zvonik ter dobili nove zvonove. Cerkevni zvonik, ki so ga krasile tipične cine, je bil izjemno nizek. Idejni osnutek za obnovo zvonika je sicer izdelal arhitekt Jože Plečnik, izdelana pa je bila nekoliko spremenjena, cenejša verzija. Skoraj istočasno pa so poskrbeli za nove zvonove. Med drugo svetovno vojno je italijanska vojska skoraj vsaki cerkvi v vojaške namene pobrala najlepše zvonove ter pustila le po enega, navadno najmanj vrednega. Le Medana je po težkem, a uspelem posredovanju domačina, apostolskega administratorja dr. Mihaela Toroša, ki je opozarjal na njihovo umetniško vrednost, ohranila vse tri. Kozanci so se po končani vojni sporazumeli, da bodo preostali največji, a že na pol ubiti zvon, dali preliti v tri manjše. Uglasili so jih po božičnem motivu: Sveta noč, blažena noč (v višini h – a – fis) in prvikrat naj bi zapeli na sveti večer leta 1955. Kljub želji pa »tvrda

Trije dečki recitirajo Zorzutovo pesnitev, posvečeno novim zvonovom. Trije dečki tudi simbolično predstavljajo nove tri zvonove (Goriški muzej, fond Ludvika Zorzuta).

Lenartič na Reki ni izvršila ulitja za določeni dan«. Tako je dan slovesne blagoslovitve zvonov napočil šele v nedeljo, 22. januarja 1956. V časopisu *Družina* je bil objavljen obširen članek, ki je poročal o tem prazničnem dnevu. Podajmo le par stavkov, ki naslikajo slovesnost: »Vzradoščeni domačini in mnogi gostje iz sosednjih vasi so počastili ta izredni kozanski praznik na prostem. Temu slavlju na čast so pripravili izbran spored. Mešani pevski zbor je za uvod zapel Zvonikarjevo: Ko dan se zaznava.« Zvonove so pozdravili z besedami Ludvika Zorzuta:

**Pozdravljeni, zvonovi mili,
pozdravljeni iz dna srca!
V življenju boste nam zvonili,
pri nas v Kozani ste doma ...**

Dolga Zorzutova pesnitev, ki jo tukaj ne objavljamo v celoti, opiše, kaj se je z zvonovi dogajalo, in naglašja, naj pojejo Kozancem v veselje, žalost, smeh in jok ... Kakor pojejo še dandanes ...

dr. Tanja Gomiršek,
Goriški muzej

Petošolci v Cankarjevem domu

Spoznavali glasbeno in likovno umetnost

V Cankarjevem domu smo v veliki Gallusovi dvorani uživali s simfoničnim orkestrom ter liki iz Disneyevih risank. V vsej svoji mogočnosti so zazvenele tudi orgle. V Narodni galeriji pa smo oživili osebe s slik. Videli smo Salomonovo sodbo, potret meščanske družine, kvartopirce ter znamenito Poletje Ivane Kobilce. Izvedeli smo mnogo zanimivega s področja glasbene in likovne umetnosti.

Valentinčič Turizem odprl največji velnes v Brdih

Briškemu turizmu želijo vdahnuti elan tudi v zimskem času

Sredi januarja smo v Brdih pozdravili in nazdravili novi ponudbi, ki bo zagotovo pomembno prispevala k bogatenju in popestritvi dejavnosti in aktivnosti, ki jih lahko tako domačini kot obiskovalci počnemo v Brdih. Valentinčičevi so v Podsabotinu odprli vrata kolaža velnes storitev, ki se razprostirajo na 200 kvadratnih metrih.

Lastnika Uroš in Patricija Valentinčič svoje poglavje v zgodbi briškega turizma pišeta že skoraj drugo desetletje. Pri Valentinčičevih so najprej pričeli s stekleničenjem lastne žlahtne kapljice, temu so dodali ponudbo prenočišč, pred epidemijo pa v košarico šestih sob pristavili še šest apartmajev. Ureditev velnesa pa je nekoliko zamaknila epidemija.

»Z velnes ponudbo želimo zapolniti zimski turizem, torej da tudi v zimskem času zadržimo goste v naših krajih in v naših prenočiščih. Dobrodošli pa so tudi domačini, Brici, kot tudi obiskovalci iz sosednjih ali bolj oddaljenih občin. Potrebna so zgolj predhodna naročila,« še pojasnjujeta Valentinčičeva, ki sta se z velnes storitvami do potankosti spoznala na njemu posebej namenjenih izobraževanjih. »Solna soba deluje celostno, primerna je tako za dihalo kot krepitev odpornosti ter težavami s kožo, infra savna za težave s hrbtenico, sklepi ...« našteva med drugim Patricija.

Že vstop v velnes kompleks, ki se nahaja tik ob zunanjem bazenu, slehernega obiskovalca objame s čarobno toplino. Osrednji vhodni prostor z modernim ognjiščem je namenjen druženju oziroma krepčanju ob prasketanju ognja. Takoj na levo se nahaja solna soba, tik ob njej savna privé s finsko savno in masažno kadjo, prikupno za romantične trenutke v dvoje s kozarčkom penine. Desno od privé predela so skupne savne, kjer se vrstijo najprej infra savna, nato finska in nazadnje zeliščna savna. Vse je dovršeno opremljeno s sodobnim duhom, a toplino domačnosti.

Direktorica Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda Tina Novak Samec je novi ponudbi voščila dobrodošlico z besedami: »Prav s takimi dodatnimi ponudbami bogatimo ne samo naš prostor z vidika nekih novih doživetij in nekih novih izkušenj za naše

Odprtje velnesa Valentinčič

Velnes Valentinčič

domačine, ampak pomeni dodatno ponudbo tudi za vse goste, ki sem zahajajo. Po eni strani je to nova ponudba, s katero se v Brdih še ne srečujemo in vemo, da jo krvavo potrebujemo, po drugi strani pa je možno prav s tovrstno ponudbo podaljševati sezono bivanja naših gostov in ponuditi obogatitev tega mogoče bolj mrtvega zimskega časa.«

Vasica Podsabotin se nahaja na vstopni točki v Brda

Nenazadnje se vasica Podsabotin nahaja na izjemni vstopni točki v Brda. Uroš Valentinčič glede tega izpostavlja: »Od Nove Gorice smo oddaljeni zgolj pet minut, torej nekaj minut od urbanega središča obiskovalci že naletijo na zeleno vinogradniško pokrajino. V bližini imamo Sočo, ki je magnet predvsem za tuje goste, pa

Valentinčič Turizem

Odprtje velnesa Valentinčič

kolesarsko pot, rafting. Tukaj je veliko potenciala.« Sicer pa o ponudbi in številu ponudnikov v Brdih pove: »Več kot nas bo, boljše bo. Kar je locirano v Brdih, je samo dobrodošlo. Gre za butični turizem. Ta majhnost na tako majhnem prostoru, torej veliko število vinarjev in drugih ponudnikov, je tisto, kar pritegne goste.«

Slovesno odprtje velnes kompleksa, na katerega so bili povabljeni tako sokrajani kot izvajalci del, sve-tovalci, predstavniki občinske uprave in Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda se je odvila v petek, 13. januarja. Trak je Valentinčičevim pomagal prerezati župan Franc Mužič, sicer pa je uvodoma prisotne pozdravila sokrajanka in družinska prijateljica direktorica ZTKMŠ Brda Tina Novak Samec. Valentinčičevi so prvim gostom velnes doživetij v Podsabotinu voščili dobrodošlico že dan zatem.

Erika Koncut
Fotografije: Marjan Feri
(slavnostno odprtje),
Erika Koncut (prostori)

Dan samostojnosti in enotnosti

Z enotnostjo do samostojne države

23. decembra leta 1990 smo Slovenci na referendumu odločali, ali naj se Slovenija, ki je bila del Jugoslavije, odcepi in postane samostojna država. Rezultati plebiscita so bili prepričljivi. Plebiscita se je udeležilo 93,2 odstotka volilnih upravičencev. Za samostojno državo je glasovalo okoli 95 odstotkov državljanov Republike Slovenije, kar je pomenilo 88,5 odstotka vseh volilnih upravičencev. Izide plebiscita so v slovenski skupščini uradno razglasili čez tri dni, 26. decembra. Ta dan zato obeležujemo dan samostojnosti in enotnosti, ki je državni praznik. Dragi rojaki, teh podatkov se ne sme nikoli pozabiti, zato čuvajmo, kar smo takrat dosegli z enotnostjo. Srečno Slovenija!

Jože Abramič, predsednik OZVVS Brda

VS Vrhovlje

Materinski dan

Zbrali smo se dan pred materinskim dnevom in pustili prosto pot svoji domišljiji. Najprej smo ustvarili lepe voščilnice z osebnim voščilom mami. Sledila je izdelava nakita iz perlic, da bodo mame izgledale lepo na svoj poseben dan, ter izdelava origami tulipančkov, ki bodo cveteli veliko dlje kot sveže cvetje. Zaključili smo s pletenimi srčki, ki so sicer tradicionalno danski božični okras, ki simbolizirajo ljubezen in spoštovanje - kar pa si zagotovo zasluži vsaka mama!

Irena Marc,
odbor VS Vrhovlje

Novogoriški zdravstveni dom

Dobrodošli v novi pulmološki ambulanti

V novogoriškem zdravstvenem domu so od letošnjega januarja bogatejši za novo pulmološko ambulanto, v kateri deluje tudi naš občan in občinski svetnik dr. Damjan Birtič.

V ambulanti obravnavajo vse akutne in kronične bolezni dihal, rentgensko diagnostiko ter vse funkcionalne pljučne in alergološke preiskave (spirometrija, difuzija, pletizmografija, provokacijski testi, alergološka testiranja itd.). Poleg ambulantnega dela opravljajo tudi slikovno diagnostiko pljuč za potrebe medicine dela, v bližnji prihodnosti pa nameravajo še povečati obseg storitev, med drugim uvesti tudi preiskave motenj dihanja v spanju (smrčanje, prekinitve dihanja med spanjem itd.).

Že ob prihodu v ambulanto, kjer vas bo sprejela prijazna medicinska sestra Kristina Bric, ki je zadolžena za administracijo in vodenje čakalne knjige, začutite prijetno in sproščeno vzdušje, ki veje med zaposlenimi. Zdravnik pulmolog dr. Damjan Birtič najprej določi, katere preiskave potrebuje pacient glede na vzrok napotitve, nato pa jih izvedejo. Inženir radiologije Primož Uranič opravi rentgensko slikanje pljuč, medicinska sestra pa izvede dihalne ali kožne teste. Na koncu zdravnik odčita rezultate opravljenih raziskav ter pacienta še pregleda. Po končanem celotnem pregledu pacient prejme izvid z vsemi potrebnimi navodili za nadaljnjo obravnavo. Čakalne dobe ambulate so trenutno zelo kratke oziroma jih praktično ni, na kar je celotna ekipa zelo ponosna.

Ambulanto boste zamenjali v prostorih matičnega zdravstvenega doma. Locirana je v VID centru v Kromberku, saj so bili tamkajšnji prostori že predhodno najpri-

Pulmolog dr. Damjan Birtič

Dr. Damjan Birtič, medicinska sestra Kristina Bric in inženir radiologije Primož Uranič

merneje urejeni za izvajanje vseh potrebnih preiskav. Ambulanta deluje vse dni v tednu, urnik si lahko ogledate na spletni strani Zdravstvenega doma Osnovno varstvo Nova Gorica.

Nina Bizjak

Medgeneracijsko druženje ob dnevu žena

4. marca smo se zjutraj zbrali otroci in starši z Vrhovlja. Izdelali smo več kot 50 voščilnic za dan žena. Vsaka vaša deklica in žena je dobila svojo. Na voščilnicah se je znašlo marsikaj - od bleščečih trakov in rožic do srčkov in nalepk, tudi kaj narisane na roko se je našlo ... Vsaka je unikat, ki bo verjetno krasila vaše police še nekaj časa. Ker je bil dan pomladno sončen in topel, smo jih popoldne dostavili vsem. Povsod nas je pričakal topel sprejem. Uresničile smo medgeneracijsko druženje na vasi in hkrati vaščankam polepšale dan.

Irena Marc

Predstavitev poklicev za goriške osnovnošolce

Kateri poklici zanimajo briške učence?

V drugačnem duhu kot običajno je letos potekal. 14. februar. V Novi Gorici je pred občino mrgolelo osmo- in devetošolcev iz 13 goriških osnovnih šol. Območna obrtno-podjetniška zbornica Nova Gorica se sicer že desetletje posveča dnevu promocije poklicev, ko se lahko učenci, poleg tega, da pridobijo informacije o poklicu, seznanijo tudi z okoljem, profili ljudi in veščinami, ki jih določen poklic zahteva. In to kar v obratovalnicah podjetij! To je edinstveno doživetje in nadvse redek primer v Sloveniji.

Dogodek se je doslej vedno odvijal v novembru, ko je idealen čas za devetošolce, ki se v marcu že odločajo, katero karierno pot ubrati po zaključeni osnovni šoli, zato je februar že nekoliko neugoden. A ker nas je epidemije pošteno zdelala z vidika socialne note in so žal številni učenci bili za daljše obdobje prikrajšani te priložnosti, se je zbornica odločila dogodek izpeljati letos tudi v februarju.

400 učencev iz 13 goriških osnovnih šol na enem mestu

Kdorkoli se je na 14. februar okrog 14. ure sprehodil ali peljal mimo občinske stavbe v Novi Gorici, je lahko bil priča več stoglavi množici in novinarjem, ki so z veliko vnemo v objektivne skušali ujeti celotno vzdušje dogodka. 400 učencev na enem mestu vsekakor ni nekaj, kar doživimo vsak dan. Vse od avtobusne postaje se je vila gneča in prav zanimivo je bilo opazovati, kako so s pomočjo ikone poklica na kartončku, ki so ga nosili okrog vratu, iskali ustrezno mesto pred stavbo in obenem spoznavali vrstnike, ki so se odločali za isti poklic. Bili smo priče objemom, presenečenim pogledom, ko so nekateri v množici neznanih obrazov prepoznali prijatelje. Nekateri so brez odlašanja zbrali pogum, stopili pred kamero in samozavestno povedali, po kaj so prišli. Adrenalin se je samo še stopnjeval, ko so čakali na znak, da lahko zapustijo zbirno mesto in se odpravijo v obratovalnice podjetij, kjer bodo doživeli predstavitev poklica v živo.

Interes šole in lokalne skupnosti je pogoj za razvoj celotne družbe

Vsekakor so še zadeve, na katerih je še potrebno delati. Ena izmed teh je nedvomno strošek v povezavi s prevozom učencev, ki je zaenkrat na plečih posamezne šole. S strani številnih je bilo namreč zaznati, da bi obisk učencev bil še toliko večji, v kolikor bi prevoz ne predstavljal takšne ovire. S tovrstnim izzivom se soočajo tudi na OŠ Alojza Gradnika Dobrovo, vendar so navkljub temu na pobudo ravnatelja Uroša Kobala ter s pomočjo psihologinje Nataše Marinič zbrali 20 učencev. Od tega je bilo največ interesa za poklic kozmetika, sledili so poklici avtomehanika, prodajalca, slaščičarja in kuharskega šefa. Nenazadnje pa nas je pozitivno presenetilo zanimanje za poklice, kot so mizar, vodovodar in elektrotehnik, za katere v zadnjih letih poteka še posebej intenzivno ozaveščanje, saj kadrov iz omenjenih strok primanjkuje. Zbornica se je letos prvič odločila vključiti tudi poklice, kot so npr. poklic kemika, vodovodarja, zobotehnik in policista. V bodoče stremi k še večji razširitvi nabora, saj je razvidno, da je zanimanje za spoznavanje takšnih poklicev veliko, potreba po takšnih kadrih pa tudi. S strani OŠ Alojza Gradnika tokrat prijav za poklic s področja programerja ni bilo, pa čeprav je to bil poklic, ki se je po številu prijavljenih učencev uvrstil na drugo mesto (50 prijav). Veliko zanimanja je bilo na splošno tudi za poklic grafičnega oblikovalca, ki pa očitno briških učencev ni pritegnil. Izpustili so tudi poklice logistika, frizerja, vojaka, policista, orodjarja, kemika in zobotehnik, kjer je bil obisk letos presenetljivo dober.

Med več kot 50 poklici, ki jih je Območna obrtno-podjetniška zbornica Nova Gorica ponudila v izbor, so se učenci 13 šol odločili za 31 poklicev, kar je kar enkrat več kot v letu 2019. Med tistimi, za katere prijav nismo

Predstavitev poklicev za goriške osnovnošolce

Kamnosek

beležili, so predvsem družbi nepoznani poklici in na drugi strani tisti, ki jih večina še vedno uvršča med manj plačane. Zato je bistvenega pomena, da poklice še naprej predstavljamo, tudi tistim najmlajšim. Ne z namenom,

Avtoserviser

da bi jih že zgodaj vodili v odločitve, temveč zato, da že zgodaj ugotovijo, da imajo izbiro.

Jasna Lazar

Vrhovlje pri Kojskem

Voščilnice za valentinovo

11. februarja smo se zbrali v vaškem domu na Vrhovlju pri Kojskem in ustvarjali unikatne voščilnice za valentinovo. Seveda ni manjkalo srčkov vseh barv in oblik. Čeprav nas ni bilo veliko, smo jih izdelali kar nekaj. Odločili smo se, da z njimi razveselimo še druge. Nekaj smo jih poslali v Dom upokojencev Podsabotin. Valentinovo je praznik ljubezni v vseh oblikah.

Irena Marc, odbor VS Vrhovlje

Šalamjada v Cerovem

Izbirali najboljše salame

V gostilni v Cerovem so marca izbirali najboljše salame. Komisija je za zmagovalca razglasila Franka Prinčiča, spremljevalca pa sta bila Franko Terpin in Mitja Štekar.

Fotografija: Andrej Colja

Dijaki ŠC Nova Gorica v Bruslju

Četrto mesto s poslovno idejo Brda Bubble

Poslovna ideja Brda Bubble se je porodila pri skupini dijakov 2. letnika programa Ekonomski tehnik v šolskem letu 2021/22 pri učnem podjetju na Srednji ekonomski in trgovski šoli Šolskega centra Nova Gorica. Učno podjetje se izvaja po metodi »learning by doing« v 42 državah sveta. Trenutno deluje več kot 7500 učnih podjetij. Dijaki morajo skozi izobraževalni proces, ki poteka v specializirani učilnici, prirejeni v poslovni prostor – pisarno, in veliko na terenu, ustvariti uspešen poslovni model.

Tudi postopek ustanovitve učnega podjetja je čisto enak postopku ustanovitve realnega podjetja. Podjetje pridobi davčno številko, matično številko, bančni račun s sredstvi ustanovitvenega kapitala, ustvari celostno grafično podobo, določi poslanstvo in vizijo, vzpostavi spletno trgovino in začne poslovati z drugimi učnimi podjetji po Sloveniji in svetu kot v realnem svetu.

Tako so dijaki 2. a ekonomski tehnik dobili izziv, da rešijo nek problem. Naredili so temeljito raziskavo, se povezali z direktorico TIC Brda Eriko Kovačič Marinič in predstavnico Mladinskega centra Brda Matejo Drnovšček ter prišli do dejstva, da se nočitve v Brdih iz leta v leto povečujejo. Proučili so tudi strukturo gostov in ugotovili, da si turisti vedno bolj želijo prvinskega stika z naravo, zato so se odločili za glamping, in to poseben glamping v mehurčku, ki ga v Sloveniji še ni. Glamping namestitve v mehurčku ustvarjajo najboljši prostor za okolju prijazna potovanja in trajnostni turizem, kar je v razvojni strategiji slovenskega turizma.

Glamping v mehurčku bi popestril turizem v Brdih

Glamping Brda Bubble nudi preplet tradicionalnega in modernega, saj mehurček poleg udobja namestitve sredi vinskih gričev vsebuje tudi »bubble voice«. To je digitalni glasovni pripomoček, ki omogoča: upravljanje z lučmi, nastavitve temperature, premik senčil, odgovar-

janje na vprašanja, naročilo zajtrka ... Prototip Bubble voice je razvil dijak Nik Bratuž v Učno-izdelovalnem laboratoriju na Medpodjetniškem izobraževalnem centru Šolskega centra Nova Gorica.

Dijaki so ustvarili tudi sedem novih turističnih produktov za različne segmente gostov skupaj z briškim zajtrkom, kosilom ter večerjo. Naslovi produktov so malce nenavadni, to pa zato, ker so izhajali iz briškega narečja. GUŠTIRANJE za ljubitelje penin, BIČIKLI-RANJE za vse športne tipe ljudi, BRIŠKA ŠTORJA za vse tiste ki si želijo izvedeti več o zgodovini in razvoju Brd, SADN DOL za ljudi, ki si želijo sprostitve, ZVEZ-DANJE za vse navdušence ozvezdij, BUBBLANJE V PENINI, za tiste ki si želijo mehko in sijočo kožo, za željne plesa in zabave pa VSAK PATK DISKO.

Naš ambasador je gledališki in filmski igralec Primož Forte, ki nas je navduševal v TV nadaljevanki Ena Žlahtna štorija v vlogi Avgušтина Rebule.

Celostno grafično podobo in logotip je oblikovala dijakinja Tia Mišič iz Srednje šole za oblikovanje in fotografijo Ljubljana pod mentorstvom Aleksandra Brezlana.

»Skupaj zmoremo več«

Dijakom poudarjam, kako so v poslu pomembna povezovanja »Skupaj zmoremo več.« Sami ne bi zmogli vsega, z ustvarjanjem partnerstev pa je nastala zelo zrela podjetniška zgodba, ki kliče po realizaciji. Učim jih, da v poslu - poleg trdega dela in začetniške sreče - potrebujejo še vztrajnost in odločnost ter veliko strasti, predanosti in ljubezni. Ker je učno podjetje timski projekt, veliko delamo na »teambuildingu« in spoštovanju ter dobri kli-

Dijaki ŠC Nova Gorica v Bruslju

mi med »družbeniki«. Vse odločitve dobro premislimo in pretehtamo, se o njih pogovorimo na sestankih, ki se tedensko odvijajo v naši sejni sobi. Za bolj inovativne rešitve imamo inkubator idej, ki že s svojo barvito izvirno pojavnostjo kliče po kreativnosti.

V Belgijo smo pripotovali v okviru evropskega programa Erasmus+

V Bruselj so odpotovali Leon Nikolaj Faganel, Zoja Izabela Marc, Eva Kikelj in Hasan Ibrišimović

Ker so izzivi tako mikavni, smo se odločili, da našo idejo predstavimo tudi širše. Odločili smo se, da med 8. in 11. marcem odrinemo v prestolnico Evrope, v Bruselj. V Belgijo smo pripotovali v okviru evropskega programa Erasmus+. V Bruslju nas je v Evropskem parlamentu sprejel evropski poslanec Matjaž Nemec, ki nam je predstavil svojo poklicno pot in področja, za katere je trenutno odgovoren. Popeljal nas je po zgradbi vse do impozantnega 750-sedežnega parlamenta. Opogumil nas je, da imamo Slovenci kljub majhnosti svoje države zelo velike ljudi na veliko področjih in nam s svojo neizmerno energijo dal dodatnih vzpodbud, ki smo jih še kako potrebovali naslednji dan, ko smo svojo idejo predstavili na mednarodnem sejmu učnih podjetij Belfair. Tu so še njegove besede: »Verjamem, da bo izjemno talentiranim in nadobudnim mladim Goričanom zelo kmalu uspelo projekt tudi realizirati. Vse dobro in veliko uspeha na sejmu in v življenju.«

Že prihod na razstavišče je bil osupljiv. Zagledali smo avtobuse, kombije, avtomobile s prikolicami ter obilico mladih, ki so na razstavišče odnašali potrebne sejemske rekvizite in opremo, mi pa smo s seboj imeli le en samcat kovček. A to nas ni zmedlo. Postavili smo svojo stojnico in si rekli: »Zmoremo.«

Na belgijskem mednarodnem sejmu učnih podjetij, ki je potekal 9. in 10. marca v Bruslju, so priredili tri

tekmovanja: »Elevator pitch«, »Mystery shopping« in najbolj kreativna objava na Instagramu. Učno podjetje Brda Bubble se je v kategoriji Mystery shopping med 105 poslovnimi idejami zavihtelo med najboljših 5, na odlično četrto mesto.

Zoja Izabela Marc, Eva Kikelj, Neja Erze-
tič, Hana Birska, Gaja Makuc, Eva Kodermac, Leon
Nikolaj Faganel, Hasan Ibrišimović, Alina Lesko-
vec, Tanaja Kemperle, Vid Polenčič in Colin Jarc so
bili člani skupine, ki je sodelovala pri izjemni podje-
tniški ideji Brda Bubble.

Najboljše učno podjetje v Sloveniji

22. marca je v dvorani Golovec v Celju potekal 17. mednarodni sejem učnih podjetij. Strokovna žirija je ocenjevala izvirnost poslovne ideje in sam sejmski nastop. Učno podjetje Brda Bubble se je zavihtelo na 1. mesto za izvirnost poslovne ideje ter osvojilo 1. mesto za sejmski nastop in tako postalo najboljše učno podjetje Slovenije. Našo stojnico je obiskal tudi minister za gospodarstvo, turizem in šport Matjaž Han.

Besedilo in fotografija:
mentorica prof. Tanja Ušaj Hvalič
Bubble voice – fotografija Vid Polenčič

Pust, pust, krivih ust ...

Fotografija: Andrej Colja

Fojana - Barbana

Fotografija: Andrej Colja

Neblo

Gonjače

VS Vrhovlje

Otroci iz VS Fojana

Neblo

Fotografija: Jani Koncut

Kožbana - Smrkci - Pust Kamun

Vrhovlje - skupinska z Marijo

Pust, pust, krivih ust ...

Fotografija: Andrej Colja

Kojsko

Kojsko

Fotografija: Andrej Colja

VS Hum

Hum

Fotografija: Andrej Colja

VS Vipolže

VS Vipolže

Cerovo

Višnjevik

Pogovor z Miranom Treplakom, ki je 40 let šofiral bibliobus

»Knjige so domov odpeljali celo s karjolo«

Med tisoče knjigami, knjigoljubi in vedno na poti. Takšna so bila zadnja štiri desetletja, praktično več kot pol življenja, Mirana Treplaka, Štajerca, ki ga je ljubezen zakoreninila med medanskimi griči in ki je z rosnimi 22 leti prevzel krmilo goriškega bibliobusa. Za svoje zasluge pri razvoju goriške potujoče knjižnice je leta 2005 prejel tudi Čopovo priznanje, med najbolj dragocenimi na področju knjižničarstva.

»V Goriški knjižnici Franceta Bevka sem se zaposlil 20. avgusta 1981. Gre za obdobje, ko so bile lastnice bibliobusa kar tri knjižnice: ajdovska, tolminska in novogoriška, zato smo s tereni pokrivali celotno področje vseh treh občin. Na Tolminsko sem se, recimo, odpravil zjutraj, vračal pa pozno zvečer,« prične Miran uvodoma orisovati svojo dolgoletno zgodbo v klubu »potujočnikov«, kot se med seboj imenujejo zadolženi za potujoče knjižnice. Ko je Treplak pričel svojo avanturo za krmilom bibliobusa, je ta obiskoval 53 izposojevališč, danes pa 30 več, izposoja pa je vse do leta 1997 potekala ročno, kar je bil zelo velik izziv, saj si nikakor niso smeli privoščiti zamuditi na naslednjo postajo.

Je težko brzdati tako zverino, kot je bibliobus? Treplak se sprva namuzne: »Ah ne. No, ja, bibliobus je gotovo zelo veliko vozilo, predelano iz primestnega avtobusa, ali pa gre za nadgradnjo kamionskega podvozja. Ceste pa so na podeželju, se ve, ozke, tako da je bilo sprva kar težko. Predvsem skozi zelo strnjena naselja, ko gre za centimetre. Potem se navadiš.« Težko si je sicer predstavljati prizor, kako se na tolminskem zasneženem podeželju na ozki cesti srečata tovornjak in bibliobus ter da mora slednji kar cel kilometer voziti vzvratno. A tudi ta pripetljaj je del poglavja Miranove avanture s potujočo knjižnico, ob katerem se danes nasmeje, a verjamem, da je takrat povzročil tudi kakšno potno kapljico.

In ko že govorimo o tem velikem vozilu, ne gre pozabiti, da prevaža kar 6000 enot gradiva, v celotnem fondu pa ima na voljo 51.000 knjig. Prvi bibliobus je po severnoprimorskih cestah zapeljal daljnega leta 1975, od takrat pa so vozilo trikrat upokojili: 1983, 1995 in nazadnje leta 2005, ko so s prehodom na novo vozilo med prvimi

Miran Treplak

v Sloveniji tudi prešli na računalniško izposajo v potujoči knjižnici. Miran je aktivno sodeloval pri prelomnicah bibliobusa in za to bil tudi nagrajen s Čopovim priznanjem. Tega je prejel leta 2005 za inovativne prispevke k uvedbi avtomatizirane izposoje na bibliobusu leta 1997 in prispevek pri izdelavi novega bibliobusa, ki ga je Goriška knjižnica Franceta Bevka dobila leta 2005. Sicer pa je potujoča knjižnica potekala že pred uvedbo knjižnice na avtobusnih kolesih, in sicer s pomočjo t. i. knjižnih kovčkov, v katere je bilo moč zložiti okoli 120 knjig. Po Brdih je v začetku sedemdesetih let prejšnjega stoletja kovček prevažala Vasiljka Kocina, prva vodja novogoriške potujoče knjižnice, in leta 2000 tudi prejemnica Čopovega priznanja.

Od kdaj pa bibliobus obiskuje briške vasi? »Pričel je že pred mojim prihodom. Od leta 1975 smo dejansko prisotni v Brdih in že takrat smo obiskovali veliko vasi. Danes je v naboru 17 briških krajev in 21 postajališč. Sicer pa bibliobus sedaj obiskuje kraje v šestih goriških občinah in treh zamejskih občinah.«

Seveda me takoj premami vprašanje, katere briške vasi so bolj pridne v branju knjig, pa tudi kaj berejo. »Na splošno si briški uporabniki potujoče knjižnice najpogosteje izposodijo leposlovje, romane, zgodovinske romane, kmečke povesti, spomine. Spomladi pridejo na vrsto knjige s tematikami vrtnarjenja, poleti pa gotovo romani. Med najbolj izstopajoče vasi po izposoji knjig so Medana, Šmartno in Fojana. V slednji se mi je recimo zgodilo, da si je celotna družina izposodila toliko knjig, da jih enostavno v rokah niso mogli odnesti domov. Pa so šli po karjolo.«

Glede strukture briških uporabnikov ni posebnih razlik: potujočo knjižnico obiskuje, kot poudarja, od za-

Pogovor z Miranom Treplakom, ki je 40 let šofiral bibliobus

Obisk bibliobusa je posebno doživetje

poslenih, upokojencev, otrok s starši, gospodinj. »Zanimivo, celo med trgovino niso izpustili obiska bibliobusa!« izpostavi. »Veliko uporabnikov se sicer z leti za nekaj časa umakne. Recimo med študijem. Po njem pa, ko si ustvari družino, se velikokrat vrnejo z otroki in nadaljujejo tradicijo obiskovanja potujoče knjižnice. Postane že neke vrste običaj.«

Kaj pa je posebnost potujoče knjižnice z vidika zaposlenih? »Gotovo to, da vzpostaviš odnos z večino izposojevalcev. So redni uporabniki in jih dejansko s časom že vzameš za svoje. Poznaš njihove okuse. Jim že svetuješ, pomagaš.« Tudi tukaj gre omeniti zanimivo Miranovo zgodbo, sicer ne iz briških koncev. Pripetilo se je v neki zakotni vasici na Tolminskem. »Uporabnica potujoče knjižnice, starejša gospa, se je dejansko zaljubila v sodelavkine čevlje. Pozanimali smo se, katero številko nosi, pa smo ji čez mesec prinesli enake čevlje njene velikosti. Kar je gospa zelo cenila.« Obisk bibliobusa je posebno doživetje, ne samo za prebivalce oddaljenih krajev, temveč tudi za vrtčevske otroke, katerim večkrat preberejo kakšno pravljico, skupaj tudi kaj zapojejo.

Ne uide pa mi misel, da se srčno privrženost bibliobusu in Goriški knjižnici Franceta Bevka ter dobro počutje v kolektivu takoj zazna tudi iz Miranovega govora. »Imamo, obiskujemo, izposojamo ...« Kot da ne bi nikoli vstopil v upokojenski staž ... Kot da bi mi bral misli, pove: »Delaš praktično na 20 kvadratnih metrih, tako da ni izbire. Moraš se razumeti s sodelavci. Imel sem srečo, pa tudi po karakterju sem nekonflikten človek. Drži pa, da sem s sodelavko Urško, s katero sva skupaj premagovala kilometre od leta 2007, tudi karakterno kar podobna. Ampak marsikdaj sem bil za vmesnika. To še v času, ko smo pokrivali celotno območje od Ajdovščine do Tolmina.« Knjig je bilo namreč le po nekaj izvodov, povpraševanja pa veliko, tako da so se knjižničarke borile, da je izvod ostal več časa na določenem področju.

Ob Miranovi upokojitvi

No, da je bil pri srcu praktično vsem, pove že to, kako so se tako uporabniki, predvsem najmlajši v vrtcih, pa tudi sodelavci poslovili ob Miranovi upokojitvi. Na mizo mi namreč prinese cel šop risbic in posvetil vrtčevskih otrok iz različnih vrtcev. »Ker se nisem želel izneveriti vzgojiteljicam in otrokom, sem se zadnjega obiska vrtca v Desklah recimo udeležil navkljub hudemu zobobolu. Da nisem bil ravno v najboljši formi, je opaziti tudi na fotografijah, kar bledikav in resen sem, ampak otroci so cenili, da sem se prišel posloviti in prejeti njihovo voščilo in sliko. Zelo sem bil ganjen.«

A prava zabava in atrakcija sta ga čakali v garaži knjižnice in potem na zadnji vožnji z bibliobusom. »Že zjutraj sem se čudil, zakaj me Sonja (soproga, op. a.) noče izpustiti iz hiše«, temu v smehu pritrdi tudi Miranova žena: »Naročili so mi, da mora priti v službo nekoliko kasneje. Ves čas sem bila v kontaktu z njegovim sodelavcem, ker je preverjal, ali se je že odpravil v službo. Zmanjkovalo mi je že idej, kako naj ga zamotim, da ne bi še odšel. Ni bilo lahko, saj je vedno odhajal ob isti uri!« Ko pa se je vendarle izmuznil iz ženinih rok in došel do knjižnične garaže, kjer je bil običajno parkiran bibliobus, tega v garaži ni bilo. Na njegovem mestu je bil trikolesnik, Api, kot mu radi rečemo na Primorskem. »Sodelavci so mi pripravili pravo pravcato presenečenje. Najprej sem se moral malo zapeljati z malo trikolesno varianto bibliobusa, kasneje pa, ko sem se vendarle odpravil na pot s pravim bibliobusom, so me sodelavci ob strani trase pozdravljali s transparenti. Cel medobčinsko redarstvo jim je priskočilo v pomoč.«

Vse dobro ob upokojitvi želimo tudi v uredništvu Briškega časnika.

Erika Koncut

Fotografije: arhiv Goriške knjižnice Franceta Bevka

Sestre Svetega Martina

Tradicionalna krvodajalska akcija obeležila prvi okrogli jubilej

Sestre Svetega Martina (SSM) so tudi letos v dokaz in razmislek o zdravem načinu življenja organizirale krvodajalski dan. H krvodajalstvu so že desetič spodbudile številne prijatelje in znance, ljubitelje vin in kulinarike, nagovorile pa so tudi mlade. Skupno se je 22. marca v centru za transfuzijsko dejavnost Nova Gorica zbralo 47 krvodajalcev, zabeležili so 43 uspešnih odvzemov krvi, med temi je kar pet udeležencev kri darovalo prvič.

SSM so se že pred dobrim desetletjem zavezale, da bodo vsako leto v času med praznovanjem svetega Martina in začetkom večjih vinogradniških del k prostovoljnemu darovanju krvi spodbudile svoje somišljenike. Kot spodbudo za organizacijo jubilejne krvodajalske akcije so SSM na slavnostni akademiji ob 70-letnici Rdečega križa Nova Gorica prejele tudi posebno priznanje. Z letošnjo krvodajalsko akcijo so SSM želele povezati čim več ljubiteljev vina in kulinarike ter ostale. Idejo so razširile tudi med mlade. Za krvodajalstvo se je prvič odločilo pet udeležencev, ki so potrdili, da jim je bila organizirana akcija SSM dobra spodbuda. V družbi je krvodajalstvo nedvomno bolj sproščeno, kar so z udeležbo članov dokazali tudi v Rotary klubu Medana. Med krvodajalci so bile tudi članice združenja Ženske in vino Slovenija, vinarji in vinarke, gostinci in drugi. Mnogi so akciji SSM zvesti od samega začetka.

SSM podelile zahvalni plaketi

Krvodajalstvo je humano dejanje, s katerim zdrav človek daruje del sebe, da bi pomagal drugemu. Po oceni dr. Alenke Medvešček, vodje centra za transfuzijsko dejavnost Nova Gorica, znašajo potrebe po krvi v šempetrski bolnišnici v povprečju 3500 eritrocitnih komponent letno, v Sloveniji pa okoli 100.000. Presunljiv je podatek,

da v Sloveniji vsakih pet minut nekdo potrebuje transfuzijo krvi. Krvodajalstvo ni samoumevno, zato je na mestu zahvala vsem krvodajalcem in organizatorjem krvodajalstva za njihovo solidarnost in nesebičnost pri zagotavljanju zadostne količine varne krvi. SSM so dr. Alenki Medvešček izročile zahvalno plaketo s spominsko fotografijo za uspešno dolgoletno sodelovanje pri organizaciji krvodajalskih akcij.

V nadaljevanju dneva so SSM zahvalno plaketo podelile tudi županu Občine Šempeter-Vrtojba mag. Milanu Turku kot dolgoletnemu podporniku akcije in tudi krvodajalcu. Za udeležence krvodajalske akcije je sledil sprejem v občinskih prostorih, kjer so zbrani ob prijetnem druženju in klepetu z Danjelo Šibav lahko spoznavali vina Domačije Šibav iz Neblega. Skupaj so si delili občutke in mnenja o krvodajalski izkušnji ter skupaj nazdravili, seveda na dobro kri.

SSM so po bile zaključku akcije zadovoljne s potekom in udeležbo. S pogumnim in človekoljubnim dejanjem so pokazale veliko spoštovanje do tistih, ki so krvodajalci že več let. Še posebej pa so vesele, da so k razmisleku o krvodajalstvu spodbudile tudi take, ki krvi doslej še niso darovali. Ti so bili danes s ponosom sprejeti v veliko družino slovenskih krvodajalcev, ki odgovorno pomagajo pri zdravljenju in reševanju življenj.

Sestre Svetega Martina

Uspehi briških vinarjev

Briška žlahtna kapljica si utira pot med najboljše na svetu

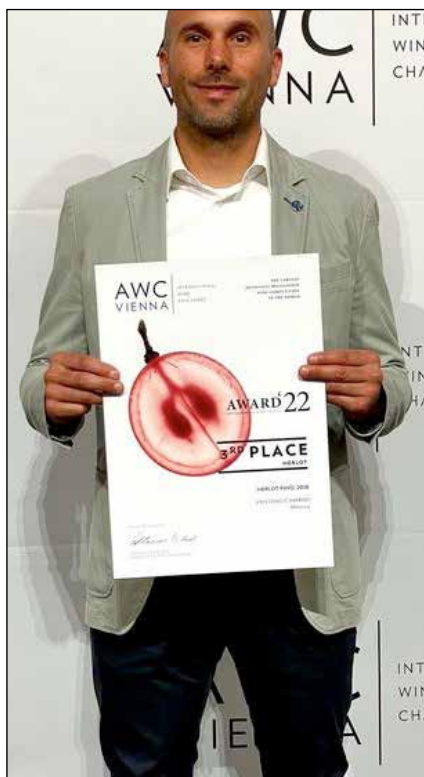
Širok nabor nagrajenih vin številnih briških vinarjev priča o tem, da se v Brdih upravičeno lahko pohvalimo s kvaliteto, sodobno, usposobljeno in prefinjeno pridelavo žlahtne kapljice. Nekaj lovorik, ki smo jih zasledili v medijih in družabnih omrežjih vinarjev, objavljamo v Briškem časniku.

Na ocenjevanju Chardonnay du Monde so briškim vinom namenili štiri medalje. Klet Brda je zlati medalji prejela za Quercus Chardonnay 2022 in Chardonnay – Selekcija 2022 ter srebrno medaljo za Avia Chardonnay 2021. Srebrne medalje so se razveselili tudi pri Vinarstvu Zalatel, in sicer za Chardonnay Čisto 2021.

Iz Vinarske hiše Edi Simčič so v marcu sporočili, da je revija Decanter njihovo vino Malvazija 2020 uvrstilo med najboljša vina leta 2022.

Poudarjamo, da so se v zimsko-pomladnih mesecih predstavniki briških vinarskih hiš mudili na številnih sejnih in promocijskih turnejah po ZDA, Franciji, Švici, Italiji, Avstriji, Hrvaški in mnogih drugih državah, kar dokazuje, da si lahko obetamo še bolj utrjeno pot na mednarodne trge.

Vinarstvo Kristančič

Lani decembra so se lovorike na mednarodnem parketu razveselili tudi v Vinarstvu Kristančič iz Medane. Na dunajskem vinskem tekmovanju, ki letos obeležuje dvajseti jubilej, je njihov Merlot Pavo 2018 dosegel zlato medaljo ter značko TOP 3 v kategoriji.

Konec decembra se je v Portorožu odvil 9. Festival penin, na katerem

je razstavljalo 39 različnih peničarskih kleti. Tri briške kleti so prejele zlate medalje: Silveri in Klet Brda sta prejela po tri zlate medalje, eno pa Kristalvin.

Decembra so se visoke ocene razveselili tudi Štekarjevi. James Suckling je njihov Merlot Goriška brda 2018 ocenil s 93 točkami.

Lani novembra so Sosoličevi na domačem parketu, na 24. Slovenskem festivalu vin, z edicijo Virus 3 ujeli prvo mesto v kategoriji rdečih mirnih vin.

Omenjali smo že vinskega strokovnjaka Jamesa Sucklinga. Marec se je pričel z njegovim največjim in najprestižnejšim vinskim dogodkom v Združenih državah Amerike. Vsakoletni dvodnevni dogodek, ki se imenuje Great Wines of The World, se je letos odvijal v Miamiu na Floridi, Suckling pa je na dogodek povabil 300 izjemnih vinskih kleti in vinarjev s celega sveta. Predstavljena vina na dogodku so prejela oceno 92 točk ali več. Kot edini slovenski vinar je Slovenijo predstavljala briški vinar Marjan Simčič, in sicer s Premium linijo vin Opoka.

Uspehi briških vinarjev

Festival penin

Zlata medalja Silveri Blanc de Blanc

Zlata medalja Klet Brda

Zlata medalja Kristalvin Rebula extra brut

Marjan Simčič v Miamiu

V sredini marca sta se vinarstvi Marjan Simčič in Jakončič v eliti 200 ikoničnih vinarjev predstavila na enem največjih in najprestižnejših vinskih dogodkov v Evropi, ki ga organizira Robert Parker v Zürichu v Švici. Njegove ocene vin, članki, videoposnetki in dnevne novice, ki jih objavlja v The Wine Advocate, igrajo pomembno vlogo pri nakupnih odločitvah vin v Združenih državah Amerike in tudi drugod po svetu. Dogodka se udeležijo izbrani vinarji s celega sveta, ki stojijo za vini, ki so prejela med 90 in 100 točkami Roberta Parkerja.

Vse vinarske hiše pa prosimo, da o svojih dosežkih in nagradah obvestijo uredništvo Briškega časnika na naslov:
briski.casnik@gmail.com ali
mateja.mavric@obcina-brda.si

Erika Koncut

Fotografija: Facebook strani posameznih vinarjev
in festivalov

Danjela Šibav, mlada vinarka Slovenije 2022

Sonce ujeto v žlahtni kapljici

Danjela Šibav je že od malih nog pomagala na domačem posestvu v Neblem. Ljubezen do vinarstva jo je naprej popeljala na srednjo kmetijsko šolo v Šempetru pri Gorici in nato na Univerzo v Novi Gorici, kjer je zaključila Visoko šolo za vinogradništvo in vinarstvo. Zavzetost za kmetijo je postala še močnejša, ko je postala mlada prevzemnica kmetije, kjer še vedno strmi k tradiciji ter sodelovanju z očetom in stricem. Kljub ohranjanju tradicije v pridelavo vnaša novosti. Ukvarja se predvsem s pridelavo tradicionalnih vrst, ki so značilne za briški prostor, saj se te izkazano najboljše odrežejo na dane razmere tal in klimatskih značilnosti. Ob žlahtni kapljici sva se z mlado vinarko Danjelo Šibav pogovarjali o pomenu vinarstva, pridelavi, položaju žensk v vinarstvu ter o pridobitvi naziva Mlade vinarke 2022.

Lahko bi rekli, da vam je bila ljubezen do trte in seveda pridelave vina položena v zibelko. Kako se domača tradicija odraža pri vašem delu?

Že v zgodnjem otroštvu te starši vpeljejo v življenje na kmetiji. Od začetka smo imeli deloma živinorejo in deloma vinogradništvo. Popeljali so me med trte, med sadje, grabit seno in s časoma ti ta slog življenja prirase k srcu. Kot majhen spremljaš delo, takrat še nono in nonota, potem starše in strica ter njihovo prizadevanje in vlaganje v kmetijo. Nato tudi sama nisem želela, da bi ves trd trud šel v nič in si želiš ohranяти ustvarjeno za nadaljnjo generacijo. Kmetija se razvija na dolgi rok, seveda s sodelovanjem. Odločila sem se, da kmetijo peljem dalje, že zgolj zaradi samega veselja do dela in ohranjanja tradicije. Na žalost so določene kmetije, ki pa nimajo naslednika. Že moja generacija se včasih odloči, da ne

Danjela Šibav, mlada vinarka Slovenije

bo prevzela kmetije. Morda to tudi izhaja iz slabšalne asociacije »biti kmet«, danes se počasi tudi to mišljenje spreminja, ampak je še vedno nekaj zadržka.

Biti kmet je zelo širok pojem. Ne gre le za golo kmetovanje, saj je tega potrebno dopolniti tudi z drugimi znanji, na primer marketingom. Ni vse le v vzdrževanju trte in pridelavi vina, umetnost je v prodaji, da znaš svoj produkt prodati.

Kaj po vašem mnenju odlikuje dobrega vinarja?

Delavnost, pridnost, vztrajnost, trma. Potrebna je doslednost pri delu, sploh pa v kleti. Slediti moraš razvojnim fazam ter imeti moraš občutek za okuse in vonjave. Že v samem vinogradu, pred trgatvijo, moraš znati oceniti, ali je grozdje dovolj zrelo ali bo moralo še počakati. Odločitve moraš sprejeti v pravem momentu.

Kako se vaša vina odražajo na prodajnem trgu – tako domačem kot tujem?

Izvažamo v Švico in na Nizozemsko. K nam pa prihajajo tudi iz Avstrije, Italije in Nemčije. Veliko obiskovalcev se tudi vrača in s sabo pripeljejo druge znance. Menim, da moramo graditi na tem, kar nas dela posebne in prepriča goste, da se ponovno vrnejo.

Zašli smo po svoji poti pri pridelavi vina ter proizvajamo takšno, ki nam je všeč in prav tako želimo kupcu predstaviti našo posebnost. Ne pridelujemo trendovskih

Danjela Šibav, mlada vinarka Slovenije 2022

Mlada vinarka pometla z moško konkurenco

Projekt Mladi vinar Slovenije je bil z otvoritvenim letom 2012 zasnovan v pomeni spodbude in preizkušnje, predvsem študentov vinogradništva in vinarstva, v pridelavi lastnega vina. Pet let kasneje pa se je natečaj nadgradil, na katerem so poleg študentov lahko sodelovali tudi mladi vinarji do 35. leta starosti, ki so že pridelovali vino in si s svojim vinom želeli prodreti na slovenski trg. V sklopu natečaja se sodelujoči spopadejo s poslovnim svetom, usvojijo nova znanja in svoje vino predstavijo pred strokovno komisijo. Zmagovalcu pa omogočajo umestitev vina na Lidlove police za eno leto v vseh svojih slovenskih trgovinah. V letu 2022 je bilo prijavljenih kar 60 vzorcev 31 mladih slovenskih vinarjev in vinark.

vin, ampak je naš poudarek na avtohtonih vrstah (rebu-la, sauvignonasse, malvazija, merlot), saj te dajejo najbolj optimalne rezultate glede na klimo, mikroklimo, sestavo tal in so tudi že od nekdaj favorizirane. Danes moraš biti drugačen, če si želiš uspet. Bodi to, kar si, vse ostalo je že zasedeno.

V luči tega tudi poskrbimo, da pri obnovi vinogradov posegamo zgolj po avtohtonih vrstah. Zaenkrat tudi nimamo načrta, da bi se širili, saj v ospredje postavljamo kvaliteto in ne kvantiteto.

Prvič se je zgodilo, da je naziv Mladega vinarja med slovenskimi vinskimi upi pridobila ženska. Kako dojemate pomen ženske v sami panogi, ki še vedno velja za moško, ampak sama ste dokaza, da se to počasi spreminja in da ženske stopajo v ospredje, tudi v vinarstvu. Kako se počutite kot prva vinarka s pridobljenim nazivom? Katere nove poti vam ponuja ta izkušnja?

Morda se z letom 2023 počasi spreminja. Lahko se moški malo spočijejo in me prevzamemo štafeto. Biti ženska je lahko prednost. Ni nas dosti in če nas je malo, je lahko prepoznavnost večja. Še en dokaz, da ženska ni tista stranska vloga, da zna tudi ženska pridelati vino. Spol ne predstavlja težave, rečem si, da zmorem in grem dalje.

S samo zmago na natečaju dobiš motivacijo za naprej. Vse za nazaj je poplačano in predstavlja odskočno desko. Gre za poseben občutek. Menim, da ni vse le v vinu, gre

tudi za viden vložen trud, zagnanost, voljo in samopromocijo.

Kako so potekale priprave na natečaj?

Ni bilo posebnih priprav. Videla sem razpis in se odločila, da se prijavim. Vedno pa čakaš tisti zadnji trenutek.

Kaj nam lahko poveste o zmagovalnem vinu Tajo? Od kod izvira ime?

Tajo je belo vino sorte sauvignonasse, z nežno, prijetno cvetlično aromo. V njem lahko okusimo jabolko, belo breskev, mango, melono, mandelj in medeno hruško. Je izrazitega in strukturiranega okusa, z gosto ter kristalno čisto zlatorumeno barvo. Je okus, ki traja.

Ko Furlani končajo službo, rečejo »andiamo a bere un tajut«, gremo na en kozarec vina. S tem lahko tudi povežemo ime. V japonščini pa »taiyō« pomeni sonce in tudi v sami steklenici oziroma kozarcu je ujetega veliko sonca. Lahko bi rekla, da je sonce ujeto v žlahtni kapljici.

Pridobili ste tudi naziv sommelier prve stopnje, ki je še dodatno obogatil vaše znanje. Kaj nam lahko poveste o tem?

Z opravljenim tečajem osvojiš nova znanja, razširiš svoje vedenje. Pri poklicu ni dovolj zgolj tisto, kar ti nudi šolanje. Pomembno je poznati tudi svetovna vina, svetovne regije od Francije, Španija do Italije. Prva stopnja sicer še ni tako natančna; gre za poznavanje vinskih regij, katere sorte rasejo na določenem vinskem področju, v določeni državi. Je pa tečaj zelo obsežen. Ni le poznavanje vin, ampak tudi strežba. Pri potrošnikih, degustaciji je to velika prednost.

Kakšne so vaše smernice za naprej?

V času epidemije je bilo sprejetih nekaj prestopnih odločitev. Odločili smo se za preusmeritev v ekološko pridelavo. V letu 2024 bomo prejeli certifikat za ekološko vinogradništvo. Trto moraš navaditi na nove razmere, torej brez mineralnih gnojil in herbicidov. Potrebno jo je pripraviti na odpornost. Veliko je ročnega dela. Zelena stena mora biti dobro prezračena za preprečitev razvoja bolezni. Omejeni smo na baker, katerega uporabljamo v polovični dozi, saj se zavedamo, da je težka kovina in se nalaga v zemlji, ter žveplo. Učimo se tudi uporabe morskih alg, aminokislin za odpornost.

Gaja Velušček
Fotografija: Alen Murenc

Družina Gašparin piše zgodbo goriške enogastronomije že več kot 43 let

20. obletnico penin Silveri okronali v velikim viteškem grbom

Penine nas ne samo spremljajo ob najlepših trenutkih, ampak tudi čarajo najlepše mejnike v življenju. To bodo potrdili Gašparinovi iz Neblega, ki od leta 1980 vodijo restavracijo Pikol. Letos pa nazdravljajo dvajsetletni zgodbi penin Silveri.

Jubilej so minuli december okronali s častitljivimi priznanji na 9. portoroškem festivalu vin in 26. Viteškem vinskem turnirju belih penecih vin iz vseh treh vinorodnih dežel Slovenije. Na slednjem so penine Silveri zapečatile dvajsetletnico z velikim viteškim grbom. »Vemo, da ljudje, ki so to ocenjevali, imajo kilometrino, imajo svoj ugled in to nam daje še toliko več zagona za naprej,« poudarja Taras Gašparin, ki penine prideluje skupaj z bratom Tadejem.

Portoroškemu festivalu je Silverijev Blanc de Blancs kraljeval tri leta

Lanskega decembra se je portoroški festival penin, ki se na zelo visokem nivoju odvija v veličastnem ambientu Hotela Kempinski, vrnil po dveh letih odsotnosti zaradi epidemije. Pred turbulentnima dvema letoma v znamenju virusa covid-19, decembra 2019, je absolutno lovriko, ki jo je dejansko ponosno nosila cela tri leta, prejela penina Silveri Blanc de Blancs. Na letošnje ocenjevanje, pravzaprav deveto zapovrstjo, na katerem je ocenjevalna komisija pod vodstvom dr. Mojmirja Wondreja pod drobnogled vzela 48 vzorcev, sta se Taras in Tadej prijavila s tremi peninami: Blanc de Blancs, Cuvée Vintage Collection 2017 in Nature Zero Vintage Collection 2011. Vse tri penine so prejele zlato medaljo, poleg tega pa sta Tadej in Taras Gašparin zmagala tudi na ocenjevanju penine za gala večerjo. Prepričala je penina iz 100 % rebule t. i. Blanc de Blancs.

Silveriju tudi veliki viteški grb

Briškemu peninarstvu Silveri je v sredini minulega decembra z isto trojico penin uspelo osvojiti vrh tudi na

Maruška Gašparin z velikim viteškim grbom

26. Viteškem vinskem turnirju belih penecih vin iz vseh treh vinorodnih dežel Slovenije, na katerem so ocenjevalno lupo v roke vzeli Marin Berovič, Miran Vodopivec, Cvetka Sakelšek, Tadeja Vodovnik Plevnik, Boštjan Zidar in Matjaž Kovačič. »Nagrade, ki smo jih dobili, so res imenitne. Na Viteškem turnirju smo dobili v vseh treh kategorijah, se pravi v kategoriji Nature, kategoriji Extra Brut in kategoriji Brut, zlate medalje in tudi šampiona,« pove Taras Gašparin. Na viteškem ocenjevanju je komisija pod drobnogled vzela 20 vzorcev iz celotne Slovenije, Gašparinovi pa so, kot edini predstavniki Goriške, dvignili najvišjo lovriko.

Družina Gašparin piše zgodbo goriške enogastronomije že več kot 43 let

Prvi uporabili izraz Blanc de Blancs

Večkrat nagrajena neletniška penina Blanc de Blancs ima čisto svojo zgodbo. »Gre za posebno penino iz rebule iz starih vinogradov, ki se nahajajo na zelo mineralnih legah. Trgatev je predčasna, na kvasovkah zori 36 mesecev. Prvi smo si dovolili uporabiti ta izraz 'blanc de blancs',« pojasnjujeta Tadej in Taras. Zgodba te penine se prične leta 2009, ko so pri Gašparinovih iz bolj mladostne preobleke prešli v resnejšo, bližji čistim

Tadej in Taras Gašparin

prvinam. »Leta 2003 smo pričeli z zgodbo Silveri White, torej penine v belem ovitku, iz katere smo želeli spisati zgodbo long drinka s pomarančo in ledom. Takrat nas je prežemala želja, da se čim bolj približamo mladi populaciji. Kasneje smo to pot opustili in se podali na resnejšo polnitev, kjer smo se osredotočili na čistost tako po okusih kot kvaliteti.«

Penine v čast nonotu, pred tem Lotos

Prva blagovna znamka družine Gašparin, katere vinogradi se soncu predajajo v Brdih, a žlahtna kapljica nastaja v kleti v Solkanu, je bila vendarle Lotos, ki se je nekako prepletala z zgodbo in umestitvijo kompleksa Pikol v Novi Gorici. Šlo je za serijo mirnih vin iz obdobja 2000–2003. Kot alternativa tej blagovni znamki in tudi v čast pobudniku Gašparinovih mehurčkov so leta 2003 pričeli s stekleničenjem penin pod imenom Silveri. »Silverij, Maruškin oče, je bil velik ljubitelj in poznavalec penin ter šampanjcev. Bil je nekako idejni pobudnik, da Tadej in Taras pričneta zgodbo penin. Zapustil jima je vinograde, bil pa je tudi zraven pri prvi polnitvi. Umrli je tri leta po prvi ustekleničeni penini, tako da je doživel

Družina Gašparin

in okusil prvo polnitev. Z blagovno znamko Silveri smo nekako želeli pokazati navezanost nanj, saj je bil edini nono, s katerim sta odraščala Tadej in Taras, obenem pa ga s to gesto objeti v nesmrten spomin,« pove Boris, Tadejev in Tarasov oče.

»Gotovo smo se učili na napakah,« poudarita Taras in Tadej, ki ne pozabita izpostaviti, da je na poti do izjemne penine veliko pomembnih korakov. »Gojimo željo, da bi razvili čisto naš slog penin. Da bo naša penina razpoznavna in si bodo ljubitelji penin ob njenem okušanju rekli: 'Pil sem Silveri.'« Da so na dobri poti, dokazuje že široka paleta držav, iz katerih prihajajo povpraševanja po Silveri peninah, kot so Italija, Belgija, Nizozemska, Hrvaška, Srbija, Kitajska, Španija. Nenazadnje so konec novembra lani, veliko pred božičnimi nazdravljanji in obdarovanji, steklenice njihovih penin že pošle. »Ponosni smo, da smo v takšni meri prisotni v Italiji. Gre za zahteven trg. V Italiji zelo cenijo briške penine in se dobro kosamo z italijanskimi regijami,« težavnost prodajne verige oriše Tadej in pristavi: »Recimo v Montepulcianu v Toskani našo penino točijo kar v 15 različnih lokalih, kar ni od muh.«

Največji motivator pri ustvarjanju penin je, kot pravi Gošparinovi, ravno kozarec penine. Radi delajo degustacije, okušajo, pravi poseben ritual pa je zanje, za vse tri moške v družini, Tarasa, Tadeja in Borisa, tako imenovano blendenje. Zjutraj ob 10. uri se ob dogovorjenem dnevu v letu zberejo v kleti in okušajo penine in vina.

Pikol: Začelo se je z nesojeno večerjo

Seveda, ko slišimo priimek Gašparin, misel kar ponesi v ta objezerski pravljčni gostinski kompleks tik pred Staro Goro, tako imenovani Pikol. Zanimiva je zgodba, kako je Gašparinove pot zapeljala za krmilo tega kompleksa. Mladega Borisa je že nekaj časa prevzemala želja, da bi pričel pisati zgodbo Pikola. Tako močno, da je na bodočo soprogo Maruško želel narediti poseben vtis s

Družina Gašparin piše zgodbo goriške enogastronomije že več kot 43 let

tem, da bi jo ob prvem zmenku počastil z večerjo ravno na Pikolu. Žal proste mize takrat ni bilo, a to Borisa ni potrlo. Naredil se je, kot sam pove, važnega in Maruški zašepetal: »Ne sekiraj se. Nekega dne bomo to kupili.« Ni pozabil na obljubo in želja se je uresničila leta 1979, ko je bil Tadej star le nekaj mesecev. A stanje kompleksa ni bilo najbolj rožnato, saj je bil pred tem kar celotno leto zaprt, brez življenja. »Prostore je že načenjala robida,« se spomni Boris. Obnova prostorov, čiščenje jezera ... Da so usposobili kompleks, je terjalo kar celo leto dela. Rokave so takrat, poleg Maruške in Borisa, zavihala še Borisov brat Branko, stric Ive, Vlasta, Silverij in Riko.

Ponudbo tik pred epidemijo nadgradili z glampingom

Zgodba Gašparinovich je ena tistih, ki z menjavo generacij pridobiva na dodani vrednosti. Tadej, diplomant s področja turizma in nosilec naziva *jeune restaurateur*, in Taras, gospodarski inženir, sta uspešno prevzela vajeti družinskega posla, temu dodala, kot smo že omenili, zgodbo klasične penine, vse skupaj pa oplemenitila še s prenočišči v obliki glampinga, lesenih hišk tako na obrežju kot na vodi. Posebno doživetje je že zaradi ča-

robnegega ambienta. Če pa k temu prištejemo še v košarah pripravljen zajtrk z lokalnimi sezonskimi dobrotami s celotne Primorske, s katerimi zaželi dobro jutro in izžarevajo utrip tega prostora svojim gostom, pa tudi obe-de v restavraciji ob jezeru, ne moremo prezreti globoke vdanosti teritoriju.

»Vizija Pikola gre v pravo smer. Usmerjamo se v trajnostno. Smo nosilci trajnostnega certifikata Zeleni ključ za celoten kompleks ter Slovenia Green Cuisine za gostinsko ponudbo in Slovenia Green Accommodation za prenočišča, pa seveda tudi Michelinovega krožnika, ki so nam ga podelili v letih 2020, 2021 in 2022,« pove Maruška. V preteklem letu so v glampingu gostili obiskovalce kar 30 različnih nacionalnosti, med drugim celo iz Madagaskarja in Peruja.

»Ponosna sva na svoja sinova, ki sta nam bila vedno v navdih in oporo. Vesela sva, da sta dojela najino gostinsko pot, nam stala ob strani in da jo plemenitita na svoj način,« družinsko poslovno zgodbo skleneta Maruška in Boris.

Erika Koncut

Fotografija: arhiv družine Gašparin

Razstava Vojna za samostojno Slovenijo 1991

Domovinska vzgoja na domači razstavi

V jedilnici šole je bila v času od 1. pa do 10. marca postavljena razstava »Vojna za samostojno Slovenijo 1991«, ki jo je pripravila Zveza policijskih veteranskih društev Sever.

Razstava predstavlja obdobje od plebiscita do odhoda zadnjega vojaka JLA iz Slovenije, vojno in pomembne naloge, ki so jih takratna milica in drugi organi za notranje zadeve ter TO opravili za varovanje in obrambo slovenskega naroda.

Razstavo so si poleg zaposlenih vodeno ogledali učenci druge in tretje triade. Učence 9. razredov pa je po razstavi na zanimiv in nazoren način popeljal Angel Vidmar iz društva Sever.

Tudi na ta način na naši šoli izvajamo domovinsko vzgojo in krepimo slovensko narodno zavest.

Projekt samooskrbne skupnosti v Brdih

Za zeleni prehod

Pred dobrim letom smo si v Brdih zamislili projekt samooskrbne skupnosti, ki bo na začetku prvenstveno namenjen večjim porabnikom električne energije - kmetijam, turističnim objektom, podjetjem, kasneje pa tudi

Samooskrba s sončno energijo nam je znana že dlje časa, saj se v medijih izdatno promovira kot eden ključnih dejavnikov pri zasledovanju ciljev zelenega prehoda. Zaradi nestanovitnosti proizvodnega vira se je potrebno zavedati bremena vsake nameščene sončne elektrarne na elektro omrežje. Pri večjem številu nameščenih elektrarn obremenjujemo prenosno omrežje ter v sam sistem vnašamo motnje - ob sončnem vremenu vse nameščene elektrarne delujejo s polno močjo, že v nekaj minutah se lahko pooblači in proizvodnja energije izrazito pade.

V Brdih smo hoteli na večjih porabnikih zagnati sistem proizvodnje, prenosa in hranjenja električne energije, ki znatno poveča odstotek samooskrbe ter blaži motnje v samem omrežju pri oddajanju ali hipnem večjem odjemu, npr. ob priklopu polnjenja električnih avtomobilov. Skupaj s podjetjem NGEN iz Žirovnice smo v Neblem postavili pilotni projekt samooskrbe, ki ga sestavlja sončna elektrarna moči 14kW, hranilnik električne energije in pametni števec vključen v NGEN platformo, kar uporabniku omogoča postati aktiven člen v omrežju. Na ta način se lahko povežejo v virtualne skupine za prenos presežene proizvedene energije in prejema električno energijo iz platforme po ugodnejši, t. i. dinamični tarifi.

Na kmetiji Šibav je nameščena sončna elektrarna s hranilnikom, pametnim števcem in polnilnico za električne avtomobile, kmetija je virtualno povezana z 200 metrov oddaljenim apartmajskim objektom Larya House, kjer sta nameščena zgolj pametni števec in polnilnica za električne avtomobile. Objekt Larya lahko koristi neposredne viške energije proizvedene na kmetiji, črpa energijo iz hranilnika, ali ob ugodnejši tarifi polni hranilnik.

Prvi izsledki delovanja sistema

Ob nastajanju tega prispevka je bil sistem priklopljen dobra dva tedna in je pokazal spodbudne rezultate. Ob sončnem vremenu je bila stopnja samooskrbe 60–75 %, kar pomeni, da sta objekta zgolj slabo tretjino električne energije potrebovala iz omrežja. Tudi ob polnjenju električnega avtomobila s polnilnico moči 11kW sistem pokaže svojo prednost, saj lahko celotno potrebno

ostalim interesentom. Pilotni projekt je marca letos zaživel v vasi Neblo na kmetiji z nastanitvami prve zmagovalke, mlade vinarke Slovenije, Danjele Šibav in v apartmajskem objektu Larya House.

Povezava objektov Šibav (sončna elektrarna, hranilnik, pametni števec, e-polnilnica) in Larya House (pametni števec, e-polnilnica)

energijo črpa iz sončne elektrarne in hranilnika ter tako razbremenjuje omrežje.

V primeru večanja števila porabnikov na enem ali drugem objektu (npr. zamenjava načina ogrevanja, toplotna črpalka za bazen) se lahko zgolj na enem objektu modularno poveča moč sončnega sistema z dodajanjem panelov, ali kapacitete hranjenja z dodajanjem hranilnikov. Visok odstotek samooskrbe je možen predvsem z individualnim pravilnim dimenzioniranjem sončnega sistema in hranilnikov, zato so izračuni od primera do primera različni.

Dolgoročna smiselnost pilotnega sistema, subvencije in sprememba uredb

Slovenija je z novim letom preko Eko sklada preverila način subvencioniranja proizvodnje električne energije z izkoriščanjem sonca s prvenstveno spodbudo sistemov s hranilniki. Zgoraj predstavljen sistem je pridobil subvencijo v višini 7.000 evrov, medtem ko bi bila nepovratna sredstva v primeru odsotnosti hranilnikov manjša za faktor deset, poleg tega velja poudariti manjšo potrebno investicijo v sončni sistem. Konec leta 2023 se trenutna ureditev net meteringa poslavlja, kar pomeni, da bo za novo priključene sončne elektrarne vso proizvedeno energijo, oddano v omrežje, potrebno oddati oziroma prodati, medtem ko bo vso

Projekt samooskrbne skupnosti v Brdih

Nadzor delovanja preko mobilne aplikacije, primer napajanja iz omrežja

prevzeto energijo potrebno plačati. Enako pa seveda velja tudi za omrežnino in pripadajoče stroške, ki jih po trenutni uredbi lastniki samooskrbnih elektrarn plačujejo le za razliko med oddano in prevzeto energijo na letni ravni.

Z namestitvijo hranilnika zagotovimo, da se večina proizvedene energije, ki bi bila oddana v omrežje, shrani in porabi za oddajno prevzemnim mestom. Na ta način pride-

mo do dejanske samooskrbe, ki nam omogoča porabo lastno proizvedene energije in neodvisnost od trenutnih uredb, cen energije in omrežnine.

Sistem e-polnilnic kot način privabljanja novih gostov

S stališča infrastrukture v podporo e-mobilnosti je v Brdih stanje precej slabo, zemljevid nam pokaže dve javni polnilnici (Grad Dobrovo in Klet Brda) ter dve zasebni (dvorec Gredič in vinarstvo Medot). V pilotnem projektu smo namenoma na oba objekta namestili polnilnice za električne avtomobile, ki jih je mogoče nadzorovati, polnilnica je lahko prosto dostopna vsem, zaklenjena ali prosta za točno določene avtomobile. Kot nadgradnjo sistemu zasebnih polnilnic bomo v kratkem namestili tudi javne z inovativnim sistemom nadzora in plačevanja. Na ta način lahko s takšnim sistemom turistični objekt ali drug interesent koristi polnilnico le za svoje goste oziroma jo prodaja tudi ostalim porabnikom.

Glavni cilji pilotnega projekta v Neblem

S pilotnim projektom smo kot zavod skupaj s podjetjem NGEN

postavili sistem, ki porabnikom omogoča:

- visoko stopnjo samooskrbe in posledično bistveno nižje mesečne stroške električne energije;
- zaradi hranilnika se lahko namesti manjšo sončno elektrarno, možnost pridobitve soglasja elektro distributerja za proizvodni vir tudi tam, kjer omrežje tega ne bi dopuščalo;
- odpornost na izpade omrežja, možnost takojšnjega eno- ali trofaznega napajanja iz hranilnikov brez prekinitve;
- možnost povezovanja v virtualne skupnosti - prenos in prodaja električne energije;
- z e-polnilnicami v Brda privabljamo novo strukturo gostov, saj je tovrstna infrastruktura vidna na vseh pomembnejših aplikacijah, zemljevidih in rezervacijskih platformah - npr. Booking.

Polnjenje električnih avtomobilov z univerzalnim priključkom Type-2

Robert Feri

Pust na šoli

Spekli pustne miške in palačinke

Učenci 9. a smo na pustni dan spekli sladke miške in palačinke. Z veselimi igrami ter poslikavo obraza pa smo še dodatno polepšali pustno rajanje najmlajših na naši šoli.

Klet Brda

Merlot »iz zgolj enega vinograda« med lanskimi najboljšimi rdečimi vini

Mednarodno uveljavljena revija Decanter je ob koncu leta 2022 izbirala najboljše rdeče vino leta. Svetovno znani vinski pisci in strokovnjaki so izmed vseh rdečih vin na svetu izbrali 63 vin, ki so se potegovala za naziv najboljše rdeče vino leta 2022. Med njimi je vinska strokovnjakinja Caroline Gilby nominirala tudi merlot Single vineyard de Baguer letnika 2018, ki je bil med nominiranci edini merlot in tudi edino slovensko vino. Prejel je kar 93 točk. Ekipa Kleti Brda pod taktirko glavnega enologa Darinka Ribolice je ponosna, da se je njihovo vino uvrstilo med nominirance in doseglo zavidljivo oceno.

»Posebnost tega merlota iz naše kleti de Baguer je v tem, da gre za t. i. *single vineyard*, torej vino pridelano v zgolj enem vinogradu. Izbrali smo vinograd Vrh v Vipolžah, ki že leta daje izjemne rezultate. Terasast vinograd na odlični sončni legi raste na klasični opoki in je že desetletje negovan po načelih trajnostne pridelave. Serija šteje 1775 steklenic. Na voljo je še omejeno število steklenic, zato naj vinski ljubitelji pohitijo in si zagotovijo svojo,« je povedal Darinko Ribolice.

Za njegovo oceno smo prosili tudi Caroline Gilby, britansko vinsko strokovnjakinjo z nazivom Master of

wine, ki je vino med kandidate za najboljše vino leta tudi nominirala. Opisala ga je takole: »Ta del Evrope je izjemno področje za pridelavo merlota. Toplo sredozemsko sonce omogoči polno dozorevanje grozdja, ki daje temu merlotu bogate arome jagodičevja, še posebno robidnic in malin, ki jih v tem vinu rahlo dopolnjujejo elegantne sekundarne note, ki so rezultat zorenja v hrastovih sodih. Hladne sapice iz Julijskih Alp pa poskrbijo, da ima tukajšnje grozdje prijetno svežino. Rezultat je vino, ki na subtilen način izraža izrazite sadne arome robidnic in borovnic, ki jih lepo zaokrožijo mehki tanini in živahna svežina za njegovo popolno uravnoteženost. Elegantna interpretacija merlota in njegovega vinograda, ki ima pred seboj še dolgo življenje.«

Povezava do prispevka na to temo je na naši spletni strani: <https://klet-brda.si/2023/02/21/merlot-single-vineyard-med-najboljsimi-rdecimi-vini-2022/>

Neja Ožbot

Spletni kviz o varnejšem spletnem življenju

Pomagali smo podreti Guinnessov rekord

16. februarja je 15225 slovenskih osnovnošolcev na pobudo A1 Slovenija in zavoda Varni internet sodelovalo v vseslovenskem spletnem kvizu in z njim osvojilo Guinnessov rekord.

Kviza o varni rabi svetovnega spleta se je udeležilo blizu 200 šol, med njimi tudi naši petošolci. Vodil ga je stand-up komik Sašo Stare. S kvizom so preverili

znanje učencev o digitalnih sledih, varovanju osebnih podatkov, družbenih omrežjih, spletnem nasilju, spletni empatiji in o drugih izzivih, s katerimi se mladi srečujejo na spletu.

Poleg nepozabnega doživetja so učenci pridobili dragoceno znanje, ki jim bo pomagalo pri varnejšem spletnem življenju.

Klet Brda z vini Bagueri superior ob Luki Dončiču

Briška vina na največjem dobrodelnem dogodku fundacije Mavs v Dallasu

Na plesu Mavs Ball, največjem dobrodelnem dogodku košarkarskega kluba Dallas Mavericks, je kot partnerica dogodka letos sodelovala tudi največja slovenska klet, Klet Brda.

Mavs Ball je dobrodelni ples, ki ga je letos že osmo leto zapored organiziral košarkarski klub Dallas Mavericks in je namenjen zbiranju sredstev za fundacijo kluba, ki z zbranimi sredstvi preko neprofitnih organizacij pomaga ženskam, mladim in družinam v stiski ter ustanavlja bralne centre in igrišča za mladino v Teksasu.

Vsako leto se ga udeleži okoli 800 gostov iz vrst sponzorjev, igralcev in drugih podpornikov kluba. Letos se je ta prestižni dogodek odvil 3. marca v Dallasu. Klet Brda je dogodek izkoristila tudi za druženje s svojimi poslovnimi partnerji iz ZDA, kjer imajo hčerinsko podjetje Laureate Imports in kamor letno izvozijo že skoraj milijon steklenic vina.

Na dogodku, ki se ga je udeležil tudi naš košarkarski superzvezdnik Dallas Mavericksov, Luka Dončić, so imela vina Bagueri superior iz briške kleti prav posebno vlogo. Udeleženci večera so ob odlični kulinariki lahko odkrivali štiri vina iz linije vrhunskih, mednarodno nagrajenih vin Bagueri superior, in sicer sivi pinot ramato, chardonnay, merlot in nenazadnje cabernet sauvignon Bagueri superior.

Bagueri superior znotraj portfelja Kleti Brda predstavlja najvišje pozicionirano vinsko blagovno znamko z več kot 30-letno tradicijo. Ta zrela vina, ki so ime dobila po Silveriju de Baguerju, zorijo v hrastovih sodih in so izrazno izjemno bogata.

Danes linijo Bagueri superior sestavljajo strukturno bogata, a elegantna vina, ki prepričajo tako priznane strokovnjake na mednarodnih ocenjevanjih kot tudi ljubitelje vina po vsem svetu. Vina Bagueri superior so svetovljanska, saj vsako leto prejmejo številna mednarodna priznanja, strežejo pa jih v najboljših restavraciji širom sveta, odlično pa so se odrezala tudi na dogodku Mavs Ball v Dallasu.

Neja Ožbot

Pogovor z Božidarjem Slivnjakom in Jadranom Jakončičem

Podmladek med ocenjevalci kakovosti oljčnega olja

Pridobitev prostorov v nekdanji kleti Celovške hiše v Šmartnem je Društvu oljkarjev Brda uresničila aktivnejše delovanje. Neprekinjeno so v zagonu. Udeležujejo se raznih mednarodnih projektov, ki omogočajo razvoj oljkarstva na obeh straneh meje. Pri zadnjem projektu Lokalne akcijske skupine (LAS), pri katerem je bil za skupne potrebe urejen steklen paviljon ob Gradu Dobrovo, so aktivno sodelovali z izobraževanjem oljkarjev, briških ponudnikov eno-gastronomskih storitev in izobraževanjem novih ali mladih članov komisije za senzorično ocenjevanje oljčnega olja (t. i. briškega panela).

Briški panel jim na tehničnem nivoju omogoča samostojno kontrolo nad kakovostjo briškega olja. Za delovanje društva je nepogrešljiv. Najprej je panel deloval pod vodstvom Davisa Prinčiča, ki je štafetno palico predal Jadranu Jakončiču, edinemu briškemu članu nacionalnega panela (Nacionalnega referenčnega laboratorija za področje kemije in senzoričnega oljčnega olja pri Inštitutu za oljkarstvo ZRS Koper) v Izoli. Briški panel aktivno deluje in je v zadnjem letu izjemno napredoval. Stremijo k izboljševanju in širjenju senzoričnega znanja. Združuje jih motivacija po pridobivanju novih znanj in navdušenost na področju vrednotenja kakovosti oljčnega olja.

Člani briškega panela so strokovno usposobljeni za ocenjevanje kakovosti oljčnega olja. Za pridobitev možnosti sodelovanja pri ocenjevanjih so morali opraviti preizkus sensorike, ki analizira in interpretira reakcije na značilnosti živila, ki jih zaznamo s petimi osnovnimi

Oljkarsko društvo Brda

čutili. Različni čutni vtisi izzovejo senzorične procese, ki na podlagi izkušenj oblikujejo zaznavo. Tovrstno znanje pa je treba usvojiti in redno vzdrževati s poskušanjem veliko različnih vzorcev oljčnih olj. Potrebno je prepoznati tako dobra kot tudi slaba olja.

Danes briški panel sestavlja 16 aktivnih članov. Pred kratkim se je usposobilo šest ocenjevalcev, ki so uspešno opravili preizkus sensorike. Nov ocenjevalski podmladek sestavljajo Valentina Jančič, Petra Makorič, Denis Maraž, Adriana Peresin, dr. Jan Reščič in Mojca Širok. Stalni aktivni člani pa so Tatjana Bašin, Alenka Drnovšček, Jordan Drnovšček, Matej Drnovšček, Jadran Jakončič, Nejc Jericijo, Davis Prinčič, Kristijan Radikon, Božidar Slivnjak in Bogdan Valentinčič. Poleg navedenih članov so v panelu tudi ocenjevalci, ki trenutno mirujejo.

Pridno tudi sodelujejo pri vseh dogodkih v Šmartnem, kot so Brda in vino, Martinovanje itd. V svojih prostorih opravljajo ocenjevanja različnih oljčnih olj. Nudijo tudi degustacije za posebne in zahtevne goste, katerim se je potrebno ustrezno posvetiti in jih malo razvajati. V letošnjem letu so uvedli tudi novost. Članom briškega oljkarskega društva nudijo brezplačno senzorično oceno njihovega olja ter s tem usmerjajo oljkarje k čim boljši in kakovostnejši pridelavi oljčnega olja. Do sedaj so ocenili že 14 vzorcev.

Gaja Velušček

Vinska trta in podnebne spremembe

Suša, toča, močan veter, poplave vplivajo na rast in razvoj vinske trte

Podnebne spremembe, ki smo jim priča v zadnjih desetletjih, se odražajo v naraščanju povprečne letne temperature, števila vročih dni in toplih noči, jakosti in trajanja sončnega obsevanja itd.

Vedno pogostejši so tudi ekstremni vremenski pojavi, kot so suša, toča, močan veter, poplave. Našteto vpliva na rast in razvoj vinske trte, opazamo trend zgodnejšega odganjanja vinske trte in zgodnejšega dozorevanja grozdja, trend padanja skupnih titracijskih kislin in pH vrednosti grozdnega soka ob trgatvi. Vinogradnik na podnebne spremembe nima možnosti neposredno vplivati, lahko pa s premišljeno oskrbo vinski trti omogoči, da lažje prenese vremenske nepravilnosti in podnebne spremembe. Danes bomo spregovorili o dveh poletnih - zelenih delih v vinogradu, odstranjevanju listov v območju grozdja in prikrajševanju mladik.

Zelena dela v vinogradu in podnebne spremembe

Z zelenimi deli v vinogradih uravnavamo velikost in osvetljenost listne površine, bujnost rasti, količino in kakovost pridelka, povečujemo zračnost in zmanjšujemo vlažnost v notranjosti trsa, omogočamo bolj učinkovito varstvo pred škodljivimi organizmi, vplivamo na sestavo grozdja in vina ... Vse to dosežemo s pravočasno in pravilno izvedenimi zelenimi deli, kot so pletev ali mandanje, usmerjanje in razporejanje mladik med žice, prikrajševanje mladik, odstranjevanje zalistnikov in listov v območju grozdja ter redčenje grozdja. Za našeta dela velja, da morajo biti opravljena v pravem času in pravem obsegu, sicer lahko vinogradnik z njimi povzroči vinski trti več škode kot koristi.

Vinska trta je rastlina, ki ljubi sonce, vendar ji pretirano sončno obsevanje lahko tudi škodi, kar privede do svetlobnega stresa. Nenadna močna osvetlitev do tedaj osenčenih listov lahko povzroči njihove trajne poškodbe - opekline, ki pa jih s prostim očesom ne vidimo. Listi v senci imajo bolj občutljive kloroplaste, prilagojene za lovljenje šibke jakosti svetlobe, svetlobni stres nastopi pri nižji jakosti svetlobe kot pri listih, ki so rasli na soncu. Če so listi ves čas osvetljeni, jih močnejša osvetlitev ne prizadene, saj so nanjo prilagojeni. Zato je po-

membno, da liste izpostavimo soncu čim prej, da se na vedno močnejše sončno obsevanje postopoma privadijo.

Odstranjevanje listov v območju grozdja

Zaradi spremenjenih podnebnih razmer že nekaj let priporočamo zgodnje odstranjevanje listov v območju grozdja, takoj po cvetenju do zapiranja grozdov. Ko so jagode velike kot proso ali grah, je jagodna kožica debela; če grozdje v tem času izpostavimo soncu, praviloma ne pride do ožigov. Če pa odstranjujemo listje šele konec julija ali v začetku avgusta, ko je sončno sevanje močnejše, jagodna kožica pa precej tanjša in že rahlo obarvana, so ožigi pogost pojav. Ožigi jagod zmanjšajo količino in kakovost pridelka ter puščajo neprijeten okus v vinu.

Odstranjevanje listov mora biti zmerno, odstranimo list do dva ob grozdu; ker gre za starejše liste, pri katerih je fotosintetska aktivnost že nekoliko oslabela, takšno razlitanje ne povzroči stresa. Praviloma pri belih sortah odstranimo liste na sončni strani, pri rdečih pa na senčni. Za bele sorte velja, da je večina arom obstojnejših, če grozdje ni izpostavljeno močnemu sončnemu obsevanju, pri rdečih sortah pa osončenost vpliva na zaželeno boljše obarvanost jagodne kožice in posledično temnejšo barvo vina. Na legah, kjer so pogosti ožigi, pa ne glede na barvo sorte liste odstranimo na senčni strani, na sončni pa jih pustimo.

Manj pogosto je zgodnje razlitanje pred cvetenjem. Gre za precej zamudno opravilo, pri katerem odstranimo več bazalnih listov; pri delu moramo biti previdni, da ne poškodujemo zimskih oces na mladikah. Pri

NAJBOLJŠE PO UGODNI CENI ČISTILNE NAPRAVE IN SISTEMI ZA DEŽEVNICO

Čistilna naprava One2clean

Inovativna čistilna naprava nemške kakovosti, ki poskrbi za družinski proračun in okolje. Visok učinek čiščenja, v rezervoarju ni električnih komponent. Praznjenje le enkrat na tri leta, nizka poraba energije in minimalno vzdrževanje. Rezervoar je povezen.

Samooskrba s kompletnim sistemom za deževnico

Odločitev za zbiranje in uporabo deževnice pripomore k prihrankom v denarnici zaradi do 50 % nižjega računa za vodo na položnici. Rožice in zelenjadnice vam bodo zelo hvaležne, ker jim boste privoščili zalivanje z mehko deževnico brez klora. Izberite enega od kompletnih sistemov s filtri, črpalko in vsem pripadajočim.

Okrasni nadzemni rezervoarji

Poudarite videz terase z novim okrasnim zbiralnikom deževnice videza antične glinene amfore ali kateregakoli drugega izmed 70 različnih oblik, barv in velikosti. Poleg varčevanja je ob uporabi zalivanja z deževnice treba upoštevati še, da pri tem opravi naredimo še veliko koristnega za svoje zdravje.

www.cistilnenaprave-dezevnica.si

Armex Armature d.o.o., Ivančna Gorica, info@armex-armature.si, tel.: 01 786 92 70, 051 652 192

Vinska trta in podnebne spremembe

zgodnjem razlitanju odstranimo fotosintetsko aktivne liste, kar povzroči fiziološki stres, posledica je slabša oplodnja, zato so grozdi manj zbiti, nevarnost pojava bolezni, zlasti sive grozdne plesni, pa manjša. Zgodnje razlitanje zahteva suho, ne prehladno vreme, prav tako mora biti še nekaj dni po končanem delu vreme lepo, saj dež in nizke temperature pomenijo za vinsko trto še dodaten stres, ki lahko pripelje do tako slabe oplodnje, da pridelka ni ali pa je izredno majhen.

Prikrajševanje mladik – vršičkanje

Tudi prikrajševanje mladik je eno od pomembnih zelenih del, še posebej pri srednje visokih gojitvenih oblikah (eno in dvošparonska, kordon s kratkimi rezniki), ki prevladujejo v briških vinogradih. Vendar je tudi pri vršičkanju potrebna prava mera, saj v zadnjih letih opažamo, da so v nekaterih vinogradih zelene stene prenizke s premalo listov. Zeleni, zdravi, osončeni listi so »tovarna hrana«, v procesu fotosinteze se v njih tvori sladkor, ki se nalaga pretežno v jagodah. Če je listov premalo, je fotosintetska aktivnost prenizka, tvorba sladkorjev pa premajhna. V tem primeru se lahko zgodi, da kljub

majhni obremenitvi trte s pridelkom grozdje ob trgatvi nima pričakovane vsebnosti sladkorjev.

V naših razmerah rabi trta za pridelavo 1 kg kakovostnega grozdja okrog 1,2 do 1,5 kvadratnega metra listne površine, kar dosežemo, če je listna stena visoka od 1,2 do 1,5 metra. Mladike vršičkamo po potrebi in pravočasno, da zgornji deli trsa ne bi senčili spodnjih delov, saj je senčenje slabo iz dveh vidikov – fotosintetska aktivnost je nizka, poleg tega pa so listi, ki rastejo dalj časa v senci, občutljivi na kasnejšo močno osvetlitev; mlade liste na vrhu mladik odstranimo brez škode, saj zaradi svoje majhnosti še niso neto proizvajalci sladkorjev, torej še niso začeli oddajati asimilatov. Kolikokrat je potrebno izvajati vršičkanje, je odvisno od številnih dejavnikov, kot so lega, lastnosti in oskrba tal, gnojenje, vremenske razmere ... V hudi suši je bolje, da ne prikrajšujemo mladik, temveč jih raje povijemo okrog zgornje žice, pri povijanju ne naredimo ran, zato je izhlapevanje manjše.

Mojca Mavrič Štrukelj, univ. dipl. inž. agr.,
svetovalka specialistka za vinogradništvo
KGZS – Zavod GO

Portreti briških ustvarjalcev za praznik kulture

Umetniški rebusi, ki se ponujajo v razrešitev

»Kultura je posebna skrinjica, za katero je potrebno skrbeti,« pove v pozdravnem nagovoru Teja Jelina, podžupanja Občine Brda. »In kljub temu, da se v briški nahajajo velika imena, kakor so, denimo, Mušič,

Kralj, Spacal, Gradnik ..., je v njej še veliko prostora.« In to so dokazali Portreti briških ustvarjalcev; tako se je imenoval večer, posvečen slovenskemu kulturnemu prazniku.

V začetku februarja se je spet napolnila dvorana Vile Vipolže, da bi se poklonila velikemu Prešernu in vsem, ki so praznik sooblikovali, vsem, ki se zavedajo, da narod brez kulture prej ali slej obmolkne in izgine. »Največje bogastvo se vedno skriva nekje globlje. V naših navadah, običajih, v tisti dimenziji, kjer se naš duh lahko sprosti, kjer išče višjo resnico, lepoto, notranje očiščenje. V kulturi,« je režiserka dogodka Andreja Benedetič, ki vedno znova potrjuje svojo profesionalnost, utemeljila pomen človekove zavezanosti kulturi. »Ob letošnjem prazniku želimo izpostaviti ravno posamezne briške ustvarjalce, njihovo ustvarjanje, njihove portrete. Ljudi, ki s kulturo živijo, ki v umetnosti najdejo smisel in jo vsak na svoj način občutijo in do nje gojijo poseben odnos.«

V Zavodu za turizem, kulturo, mladino in šport Brda je vzbrstela ideja, Andreja, ki je z Dominikom Rusjanom večer vodila, je med posamezne nastope vključila briško poezijo in vse skupaj 'zapakirala' v zgodbo o portretih briških kulturnih ustvarjalcev, izhajajoč iz dejstva, da so obsežen del spremljajoče samostojne razstave umetnika Aleksandra Veliščka predstavljali prav portreti.

Aleksander Velišček v pogovoru z Andrejo Benedetič

Skozi labirint umetniških rebusov

»Več je znan v tujini,« ga predstavi kustosinja Obalnih galerij Tatjana Sirk, »zdaj pa končno razstavlja v domačih Brdih.« Velišček, doma samo korak od Vile Vipolže, je slikar srednje generacije, ki je študij slikarstva končal na Akademiji lepih umetnosti v Benetkah, živi in dela pa v Milanu in Vipolžah, »nas s svojimi deli nenehno napeljuje h kritičnemu razmišljanju, ponuja nam jih v globok razmislek o sebi in sočloveku ter vlogi vizualne umetnosti in umetnika v današnji družbi. Upodabljanje tradicionalnega portretnega motiva je ob sedanjem, pogosto slabšalnem pogledu nanj, tudi zelo drzna avtorjeva odločitev. Portreti

so barviti, zelo različni po likovnem stilu in izbiri slikarjev, ki so Veliščka navdihnili,« nadaljuje Sirkova. Ob odru razstavljen Kofetarica slikarke Ivane Kobilca, naslikana z roko in čopičem Aleksandra Veliščka, na sliki pa zapisano Jakopič, ime lažnega avtorja – lahko bi to bil začetek iskanja Ariadne niti, ki se je v Vili Vipolže konec marca odmotala z avtorjevim javnim vodstvom po razstavi, takšni, ki gledalca zavaja, otežuje razumevanje naslikanih podob in sporočil, umetniško delo pa spaja v izviren, včasih bizaren hibrid. Polna je bila Vila Vipolže teh Veliščkovih hibridov, umetniških rebusov, ki so se gledalcu ponujali v razrešitev.

Portreti briških ustvarjalcev za praznik kulture

Med njimi skulptura Putin, »skoraj preroško likovno delo, saj je odveč poudariti njeno aktualnost,« zapiše kustosinja ob lanski slikarjevi razstavi v Kopru.

To ni to, kar vidim

»Velišček je našel izziv v kopiranju vrhunskih slik iz zgodovine umetnosti, jih avtorsko nadgradil, postavil v sedanjost in aktualiziral njihovo sporočilo; z vizualnim jezikom nas zmede in pretkano izziva, da razrešujemo umetniški rebus, medtem ko podobe manipulirajo z nami. Merodajen postane odnos med čustvom in mislijo, znanim in neznanim, vidnim in nevidnim,« sklene Sirkova. Ali, kakor je lani Veliščkovo razstavo v koprski

V Vili Vipolže skozi labirint umetniških rebusov

galeriji Meduza komentiral prvi obiskovalec: »To ni to, kar vidim!« Vsekakor razstava, katere pomenljiv je že naslov, Cajtnot (slengo-

vski izraz za časovno stisko v igri šaha, kjer igralec hitro misli in dela precej napak), ki bi je bilo dovolj za samostojen večer!

Čarovnija se poveže v celoto

Tako pa so še drugi 'portretisti' bogatili spomin na pesnika in velika je bila njih bera. Se je briška pesnica Petra Koršič poigrala z glasom, ki je pred besedami, je Patricija Peršolja napisala Pismo Mariu, je Gaja Velušček ob improvizirani klavirski spremljavi pianistke Ingrid Mačus zarisala Žarkasti likoris, je briški pesnik Robert Gašparin v rimo zarisal svoj Avtoportret. Matjažu Ščurku je zavel Veter iz taborišča, Vojko Rutar je zapel o zemlji, občuteni že kdove kdaj, Ludvik Zorzut o Ptički briregarci in se je Alojz Gradnik spraševal, kje je cilj. Pianist Rok Marinič Podbršček se je sprehodil po notah Mozarta, Chopina in Debussyja, sopranistka Debora Kocjančič se je s Prešernom v Nezakonski materi spraševala, kaj pa je tebe treba bilo, Urška Kumar je ob spremljavi kitarista Franka Reje zapela, kako je vsakdo sam, ko ostane sam, plesalka Tajrin Maraž je zaplesala ob klavirski spremljavi Roka Mariniča Podbrščka. Zaigral je klarinet Vida Cukjati, vokalna skupina Mozaik (bobni Patrick Quaggiato, kontrabas David Šuligoj, kitara Franko Reja, klavir Branko Kumar) bi rada imela 'jabuko rdeče', a prva na vrsti je bila seveda slovenska himna, sedma kitica Prešernove Zdravljice v izvedbi Fuzee kvinteta. Za brezhibno tehnično plat je (kakor zmeraj) skrbel Matjaž Ščurek, »vsekakor pa so bili vsi nastopajoči zelo zagnani in željni nastopanja, dela, prilagoditve, iskanja alternativnih rešitev,« pove režiserka Andreja Benedetič. »Ko

V Vili Vipolže skozi labirint umetniških rebusov Zdravljica, Fuzee kvintet (en član manjka)

smo se razumeli, da je lahko na odru predstavljeno kaj tudi drugače in ne tako klasično. Ko lahko medse povabimo tudi druge ljudi, ki niso Brici, in stopimo pol koraka ven iz tradicionalnih okvirov ... Vse ostalo pa je čarovnija, ki se v umetnosti enostavno najde in poveže v celoto.«

Iva Sivec

Fotografije: Damijan Simčič, Zoso

Zavidljiv jubilej: prvi 90-letnik v Pihalnem orkestru Brda

Srce pihalnega orkestra so njegovi člani

16. januarja je zavidljivih 90 let praznoval eden izmed samih ustanoviteljev orkestra Vladimir Rusjan, ali po domače Mirko. Na slavnostni dan ga je nekaj članov obiskalo kar doma. Vsi skupaj pa smo mu pripravili presenečenje še v petek na vajah in mu izročili tudi darilo. Mirko je v našem orkestru aktiven že vseh 50 let, preden pa se je orkester kot tak oblikoval, je Mirko igral tudi v »Medanjski godbi«. Ni besed, ki bi lahko izkazale neizmeren ponos, pripadnost in hvaležnost, ki jo ostali člani čutimo do našega Mirkota, saj je nenazadnje tudi eden od tistih ključnih, ki so zaslužni za to, da so Brda in naš orkester to, kar so danes.

Praznovanje rojstnega dne

Dober mesec kasneje sva ga tudi obiskali s predsednico Matejo, prav z namenom, da nama nekoliko več pove o samem nastanku in razvoju orkestra. Ko smo takole sedeli, pili kavo in poslušali njegove pripovedi, je večkrat poudaril: »Od kar smo ustanovili orkester, sodelujem v njem v moje zadoščenje, ker se v tej družbi dobro počutim. Je kot da bi odšel domov, posebno sedaj na stara leta muzika nima veliko od mene, jaz imam veliko od nje. Še vedno pa trdim tako, da se je pri muziki potrebno žrtvovati in se marsičemu odpovedati. Družina ima bolj malo od tebe.« Te besede nama je hudomušno potrdila tudi žena, ki ga je sicer vedno podpirala, a pravi, da ni

bilo vedno lahko ostati sama doma z majhnimi otroki, medtem ko je Mirko opravljal dolžnosti vestnega člana.

Ko tako skozi prvoosebne pripovedi slišiš, koliko žrtvovanja in odrekovanja je bilo potrebnega, da godbeništvo v Brdih danes sploh obstaja, se občutek pripadnosti še toliko bolj poveča. Zanj se borimo in ga skušamo ohranjati, razvijati, pridobiti nove generacije; vse, da poplačamo dolgoletni trud in odrekovanja.

Februar – v znamenju kulture in pustnega rajanja

Pust

V začetku februarja je Fuzzee kvintet oziroma kvartet, ker je enega od članov plegla bolezen, tudi s himno otvoril praznik kulture, ki smo ga obeležili v Vili Vipolže. Teden za tem pa smo se v sklopu istega praznika pojavili v Primorskih novicah, kjer je novinarka Ana Cukijati napisala prispevek z naslovom Kultura: od identitete naroda do umetnosti preživetja. V prispevku je povezala premisleke posameznih primorskih kulturnih ustvarjalcev, med njimi je izjavo podala tudi naša predsednica Mateja Drnovšček.

Po kar štirih letih, ko pustovanja nismo poznali zaradi koronavirusa, se je naš orkester ponovno razveselil pustnega povabila Vaške skupnosti Hum in se seveda pritrdilno odzval. Preoblečeni v delavce Cestnega podjetja Hum in prometne znake smo 18. februarja popoldne z našimi najbolj zabavnimi melodijami pustno rajali po Humu in odganjali zimo.

Novim izzivom naproti

Z zaključkom leta se je zaključila še ena zgodba, ki bo vsekakor ostala zapisana v kroniki našega orkestra.

Pihalni orkester Brda

Po štirih letih smo z dirigentom Martinom Skubinom prekinili sodelovanje. Kot dolgoletnemu članu in dirigentu bi se mu radi zahvalili. Vsak, ki prestopi naše orkestrske vrste, pusti svoj pečat v njem. In tega je zagotovo pustil tudi Martin. Želimo mu vse najboljše na nadaljnji glasbeni poti.

V novo leto se je orkester podal brez strokovnega glasbenega vodstva in odprl razpis za delovno mesto dirigenta. V tem času pa vaj nismo zanemarili, saj nam je na pomoč priskočila nekdanja dirigentka našega mladinskega orkestra Neža Mozetič. Sunkovita burja, ki je divjala po naravi, pa je popihala tudi v naše prostore in k nam pripeljala mlado, perspektivno in ambiciozno dirigentko. S ponosom oznanjamo, da ima Pihalni orkester Brda novo dirigentko Nežo Jelušič.

Slovo od našega dolgoletnega člana Vladimirja

Januarja je med nami odjeknila žalostna novica, da je umrl naš dolgoletni član Vladimir Simčič. Vladimir se je našemu orkestru pridružil kmalu po ustanovitvi leta 1975, sprva je igral klarinet, nato pa je tekom let zamenjal instrument in se preselil v sekcijo tolkalistov. Z melodijami žalostinke je orkester počastil Vladimirja in se mu poklonil na pogrebu ter mu tako še zadnjič zaigral v slovo. Vladimir je bil vsa ta leta zvest in goreč član pihalnega orkestra, ki je pustil vtis na marsikaterem muzikantu. S svojim trudom je tudi on veliko doprinesel k našemu orkestru, za kar smo mu in mu bomo vedno neizmerno hvaležni. Tako za vedno ostaja v naših srcih in duhu našega orkestra.

Anja Rožič

Fotografiji: arhiv Pihalnega orkestra Brda

Orkester flavt Zveze primorskih glasbenih šol v Brdih

Vilo je zavzelo 117 mladih primorskih flavtistik in flavtistov

V soboto, 4. marca, se je v prelepem ambientu Vile Vipolže odvijal poseben dogodek. Prvič se je namreč briški publiki predstavil orkester flavt Zveze primorskih glasbenih šol z gosti - orkestrom oboj s fagoti in orkestrom saksofonov. Dvorano Piano Nobile je občinstvo napolnilo do zadnjega kotička in nestrpno pričakovalo začetek tega edinstvenega dogodka.

Najprej so melodije in harmonije glasbe željni publiki predstavili saksofonisti z dirigentom Tomažem Škamperletom, ki so občinstvo navdušili z odlično izbranimi repertoarjem - med drugim smo lahko slišali tudi skladbo Chariots of Fire, ki jo poznamo iz istoimenskega filma in se po navadi izvaja ob športnih dogodkih. Za saksofonisti, ki so poželi gromek aplavz, so na oder prišli oboisti in dva fagotista pod vodstvom dirigentke Neže Podbršček. Z bolj klasično obarvanim programom so kontrastno dopolnili saksofoniste.

Nato je oder dvorane dobesedno zavzelo 117 flavtistik in flavtistov na čelu z dirigentko Irino Perosa in

med drugim navdušilo z odlomki iz glasbene pravljice Lunina čarobna flavtica skladatelja Blaža Puciharja. Vse tri orkestre so sestavljali učenke in učenci vseh primorskih glasbenih šol, Umetniške gimnazije Koper in glasbenih šol iz zamejstva.

Vsi nastopajoči in njihovi učitelji so prekrasna Goriška brda zapustili z obljubo, da se tja zagotovo spet vrnejo. Koncert je potekal v organizaciji Aktiva flavte, kljunaste flavte, oboe in fagota ter Aktiva klarineta in saksofona Zveze primorskih glasbenih šol.

Gašper Dolgan, mag. art.

Dokumentarnica v Vili Vipolže

Navdihujoča lokacija in ljudje za ustvarjalce dokumentarnih filmov

Društvo slovenskih režiserjev in režiserk (Društvo DSR) je s partnerjem Zavodom za turizem, kulturo, mladino in šport (ZTKMŠ) Brda ter s pridruženima partnerjema Zavodom

Delavnica, ki jo finančno podpira Slovenski filmski center, je za izbrane udeležence brezplačna, poteka pa v treh vikend srečanjih od septembra 2022 do marca 2023. Prvi modul je bil v okviru festivala DOKUDOC septembra 2022 v Mariboru, drugi januarja letos na Lokaciji v Ljubljani, zadnji, tretji modul, pa je bil letos prvič v Vipolžah.

Udeleženci delavnice so bili Amir Muratović (projekt 17. nadstropje), Aleš Žemlja (projekt Ljubezen (do) narave), Tjaša Stanić Gjorgjievska (projekt Slovenska modna scena oz. doživeti in preživeti svet mode) in Sebastian Korenič Tratnik (projekt Slovenskega naroda hči).

V okviru tokratne delavnice je bil organiziran tudi brezplačni program za lokalno prebivalstvo.

10. marca je bil na ogled dokumentarni film Miza režiserke Neli Maraž iz Dobrovega. Kot napoveduje že naslov, je protagonist filma miza, ki je osrednji družinski prostor, kjer se pove in zgodi malone vse. Žal je pogovor z ustvarjalko zaradi njene bolezni odpadel, režiserka Anja Medved iz Kozane se je zato o dokumentarnem filmu in delavnici pogovarjala z mentorji, uveljavljenimi režiserji Rokom Bičkom, Matjažem Ivanišinom in Petro Seliškar.

KINOKašča/CINEMattic in Društvom Kolo v Vili Vipolže letos prvič organiziralo enega od modulov dokumentaristične delavnice Dokumentarnica.

11. marca je sledil dokumentarni film Zbirni center legendarne televizijske napovedovalke, scenaristke in režiserke Helene Koder. Film, ki govori o prvih beguncih z območja nekdanje skupne države, je starejšega datuma (1992), a žal še kako aktualen tudi danes. Pogovor s Heleno Koder je usmerjala režiserka Nadja Velušček iz Šmihela.

Oba večera je sklenilo prijetno druženje v organizaciji društva Ženske in vino Slovenije.

Dolgoročni namen delavnice Dokumentarnica je ustvariti redno srečevališče slovenskih ustvarjalcev s področja dokumentaristike, ki bi jim omogočalo poglobljeno razmišljanje, kakovostno raziskovanje in stalen strokovni razvoj, kar so predpogoji za stalno rast kakovosti slovenskega dokumentarnega filma in s tem tudi njegovo večjo prepoznavnost in konkurenčnost v mednarodnem okolju. Vila Vipolže sredi Goriških brd se je izkazala za idealno okolje za to, saj ima vso potrebno infrastrukturo, navdihujočo lokacijo za ustvarjalno delo in spodbudno zaledje kulturno ozaveščenega lokalnega občinstva. In prav lokalno prebivalstvo je za ustvarjalce dokumentarnih filmov vir, tema in stalni navdih za nove filme.

Društvo slovenskih režiserjev in režiserk

Društvo briških likovnih ustvarjalcev Dablo

Dablo v mednarodnih vodah

Društvo Dablo je v petnajstih letih obstoja svojo dejavnost razširilo izven občinskih meja, sodelujemo z vsemi sosednjimi državami, s posamezniki pa tudi širše. Vsa leta smo večino sredstev namenili učenju, izpopolnjevanju v delavnicah in na strokovnih ekskurzijah.

Dablo je nekakšno središče ljubiteljev slikarstva. Najpomembnejše so skupinske razstave, organizacije dogodkov ex tempore in sodelovanja na dogodkih na območju Občine Brda in širše, ko občino zastopamo kot društvo. Za osebno rast pa so posebnega pomena samostojne razstave in sodelovanja z društvom, s katerimi si izmenjujemo razstave in širimo slikarska obzorja. Naš najvidnejši član je Ivan Skubin, ki že več let razstavlja skulpture iz gline in slike. Prejel je že več priznanj in nagrad doma in tudi na mednarodnem in svetovnem nivoju. Čestitke in najboljše želje za naprej.

Igor Zimic nas navdušuje z velikimi platni in odločnimi potezami pastoznih nanosov. Je član društva severnoprimorskih slikarjev tako kot Ivan Skubin. Igorja je slikarstvo zaneslo na drugačno pot. Je eden glavnih v kolesju umetniškega projekta Umetniki za Karitas. Slikarske stvaritve je razstavljal v Bruslju, na Poljskem in drugod. S samostojno razstavo se je pokazal na Vrhniki, kjer so ga povabili kot razstavljalca na Plečnikove dneve v sklopu Evropske kulturne dediščine. Udeležuje se slikarskih kolonij po Sloveniji in izven. Prejel je več nagrad in priznanj. Tudi njemu dobre želje in čestitke.

Potem smo še posamezniki, ki nimamo tako velikih uspehov, smo pa veseli in ponosni na manjše dosežke: Alda Grudina je imela razstavo V sencih oljk v baru Al museo v obzidju gradu v Gorici, Lucija in Silvana za dan kulture v Bukovju. Tam sta se predstavili za 8. marec tudi Helena in Estera.

Predsednice likovnih društev na razstavi v Kinogledališču Tolmin

Pomembne so razstave Triangolare, ki jih ustvarjamo skupaj italijanski, avstrijski in briški slikarji. Po razstavi na koroški ambasadi umetnosti pri Morotu smo bili v Italiji na občini v Tavagnacu. Za krepitev lepih vezi in sodelovanje med občinami in kraji ima ta dogodek posebno mesto. Sodelujemo tudi z društvom Endas iz Tržiča, Castelo di Duino iz Nabrežine, Tulio Crali iz Gorice, Movimento bewegung in kultur gibanje iz Celovca.

Nov mentor Aleksander Velišček nam je prinesel novega vetera. Dobro smo napeli jadra, ki nas peljejo k novim obzorjem. Veselimo se skupaj z vami, ki nas podpirate in ste del našega ustvarjalnega naboja.

Alda Grudina

Primorska poje: Naj gre pesem med ljudi

Uvodni koncert že vrsto let gostijo Brda

Primorska poje je ena največjih manifestacij slovenske ljubiteljske kulture in edinstveno pevsko gibanje v Evropi. Že vrsto let se prvi koncert odvija v Brdih, kar je tako organizatorjem kot Bricem v čast. Gostiteljica Tina Novak Samec je s pozdravnim nagovorom pospremila nastop petih pevskih zborov. Prva so nastopila dekleta iz okolice Tolmina - Vokalna skupina Flance, sledil je Moški pevski zbor Zdravko Munih z Mosta na Soči. Prvič so na reviji Primorska poje nastopili fantje iz Vokalne skupine Prosvetnega društva Štandrež, prav tako pa je prvič nastopila zborovodkinja Mešanega mladinskega zbora Škofijske gimnazije Vipava. Koncert so zaključile pevke iz Vokalne skupine Barkovlje.

Začetek revije je vedno slavnosten z nagovori vseh organizatorjev. Občinstvo v dvorani Vile Vipolže kakor tiste pred

sprejemniki Radia Koper je nagovorila predsednica Zveze pevskih zborov Primorske Janja Konestabo. Izpostavila je, da se je na revijo prijavilo 200 zborov, ki so razporejeni po 37 lokacijah v Sloveniji in v zamejstvu, skupaj nastopa pa več kot 3500 pevk in pevcev. V imenu JSKD je pozdravila Sabina Volk Simčič, Zvezo cerkvenih pevskih zborov je predstavljala Marija Breclj, Manuel Purger Zvezo slovenskih kulturnih društev v Italiji, kot zadnja pa je spregovorila Franka Padovan, tako rekoč domačinka, v imenu Zveze slovenske katoliške prosvete. Vsem nagovorom je bila skupna pohvala pevkam in pevcem, ki s pesmijo povezujejo slovenski prostor. In večkrat slišan slogan letošnje revije: Naj gre pesem med ljudi!

JSKD Nova Gorica

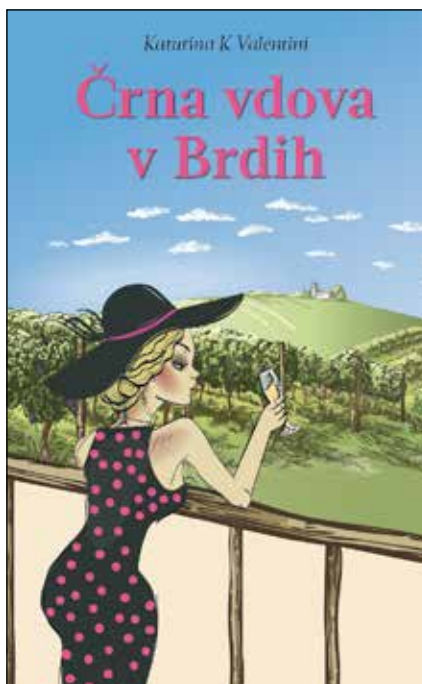
Literarni večer v Vili Vipolže: predstavitev knjige Črna vdova v Brdih

Bo glavna junakinja uresničila svoje načrte?

Literarni večeri so vedno nekaj posebnega, še posebej, če gostje lahko osebno spoznajo več junakov iz knjige. Predvsem pa so odlična priložnost za druženje in sproščen pogovor o vsebini knjige ter o dodatnih temah, ki jih s svojimi radovednimi vprašanji in iskrivimi pripombami načnejo udeleženci dogodka. Eden takih večerov, ki je nekoliko obarval zimsko sivino, je potekal 21. januarja v Vili Vipolže - epicentru številnih pripetljajev v knjigi Črna vdova v Brdih, avtorice in psihoterapevtke Katarine K Valentini.

Tudi nekaj simboličnega je bilo v tem, da je predstavitev potekala na predvečer kitajskega novega leta. Knjiga namreč opisuje zgodbo mlade vdove Eme, ki jo kruta usoda iz Ljubljane pripelje v Goriška brda, in ji tam ponudi priložnost za popolnoma nov začetek v življenju.

Zelo iskren klepet o knjigi, ki ga je mojstrsko vodil Tomaž Dietinger,

so s svojimi osebnimi izkušnjami in mnenjem sooblikovali tudi gostje dogodka. V sproščenem vzdušju ob odličnem lokalnem vinu in doma-

čem jabolčnem štrudlju so predebatali vse ključne teme iz zgodbe - žalovanje, ljubezen, prevare, izgubo zaupanja, selitev, nove začetke, spoprijemanje z izzivi, ki jih prinaša novo okolje, vlogo prijateljev in družine, pomen dobrososedskih odnosov in tudi Emine načrte. Seveda se niso mogli izogniti vprašanju, v kolikšni meri se prepletata osebna zgodba glavne junakinje in avtorice, in ali lahko v bližnji prihodnosti pričakujejo uresničitev Eminih načrtov. Ravno ti načrti so bili nato uvod v širšo razpravo o lokalnih briških temah ter željah tako glavne junakinje kot tudi zbranih Bricev. Večer se je sklenil s soglasnim mnenjem vseh, da se prihodnjič srečajo v Emi kavarni v Brdih, ali pa morda celo na joga delavnici.

Katarina K Valentini

Občinski otroški parlament

Društveno zdravje otrok in mladih

16. februarja je v sejni sobi Občine Brda potekal občinski otroški parlament na temo duševnega zdravja otrok in mladih. Predstavnike razrednih skupnosti od 4. do 9. razreda so pozdravili in nagovorili župan Franc Mužič, direktorica občinske uprave Anita Manfreda, direktorica Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda Tina Novak Samec in predstavnica oddelka za splošne zadeve in družbene dejavnosti Nika Fabricijo Jug.

Mladi parlamentarci so predstavili svoje razmišljanje o tem, kaj je duševno zdravje, kako okolje vpliva na duševno zdravje, kje so naši viri moči in kaj lahko spremenimo, da krepimo svoje duševno zdravje. Srečanje smo zaključili s točko Kje pa nas čevlji žuli, v kateri so učenci povedali, kaj jih moti v naši občini, kaj bi pohvalili in kaj spremenili. Največ želja je bilo usmerjenih v splošno

knjižnico, novo telovadnico ter nadstrešek za čakanje na avtobuse, učenci pa si želijo tudi urejena igrišča in ceste po različnih vaseh. Občino bi pohvalili za kolesarski park v Vipolžah, gradnjo obvoznice v Kojškem in gradnjo kolesarske steze proti Vipolžam.

»Izbruhi« Edvarda Erzetiča

Aforizmi kot iskrica humorja in neolepšane resnice

Pred nami je knjižica aforizmov »izse-ljenega Brica« Edvarda ali po domače Edota Erzetiča, ki je »luč sveta« ugle-dala lansko leto. Zanj vsekakor velja nekoliko parafrazirano reklo: »Enkrat Bric, vedno Bric.« Edo, ki trenutno živi v Škofji Loki, se je rodil leta 1939 v Gradnem. Po končani osnovni šoli v Višnjeviku in nižji gimnaziji na Dobrovem se je leta 1956 preselil v Kranj.

Tu se je izučil za telefonskega mehanika in se zaposlil v Iskrinem obratu Elektromehanika. Ob delu je tudi uspešno zaključil srednjo tehnično šolo. Tu je bil med drugim tudi pet let vodja razvojnega laboratorija javnega sistema telefonije. Upokojil se je leta 1994. Kljub temu, da sedaj živi na Gorenjskem, si je v bližini nekdanjega doma postavil počitniško hišico, kamor se rad vrača.

»Izbruhi: aforizmi za in proti« ni prva njegova publikacija, saj nas je leta 1992 že prijetno presenetil s Slovarčkom narečnih, etimoloških in toponomastičnih izrazov vasi Gradno in Višnjevik v Brdih. Knjižica je simbolično izšla ob 50. obletnici njegovega odhoda od doma. Poleg službenih obveznosti se je Edo posvečal številnim konjičkom: planinstvu, vodništvu, fotografiji in radioamaterstvu. Kot aktivni član PD Kranj in aktivni planinski vodnik je od Planinske zveze Slovenije prejel najvišje odlikovanje: zlati častni znak PZS. Kot so za-pisali v obrazih slovenskih pokrajin, je Erzetičevo delo »raznovrstno, a odmevno«, za kar je prejel tudi bronasto Gallusovo značko Zveze kulturnih organizacij Slovenije. Prejel je tudi dva znaka za prehojeno Slovensko planin-sko pot in priznanje Občine Brda ob izidu narečnega slovarja. Z rodnimi Brdi se čuti povezanega in prav skrb za ohranjanje in dokumentiranje izginjajočih izrazov ga je spodbudila, da je zbral in objavil omenjen slovarček. V njegovih spominih je živo ostal kulturni šok ob srečanju z jezikom, ki ga je kot -17letni fant spoznal ob preselitvi v Kranj. Prav bivanje na Gorenjskem ga je naredilo občutljivega za spremembe, ki so se v Brdih dogajale tako na gospodarskem kot na kulturnem področju in so seveda botrovale izginjanju in spreminjanju »starega«, »domačega briškega jezika. Z znanjem, ki ga je imel sam, pa tudi drugi vaščani in starši, je sestavil sicer skromno brošurico, ki pa za prihodnje rodove predstavlja bogato zbirko dediščine njegovih rodnih krajev, Gradnega in Višnjevika. Posvečena je staršema, Hilariju in Fanici Erzetič, ki sta mu bila, kot je zapisal, »Trubar« in »To-

porišič«. Slovarček leta 1992 je prinašal nekaj več kot 1000 besed, v dopolnjeni izdaji leta 2007 pa še enkrat več. Njegovo poznavanje Brd in dialekta pa je botrovalo opredelitvi, da gre za slovarček vasi Gradno in Višnjevik. Zavedal se je namreč, da imajo posamezne vasi različne naglasne in oblikoslovne vzorce. To lepo ponazorimo z reklom, da »ima vsaka vas svoj glas«.

Njegovo delo pa je mnogo širše in globlje, kot ga danes lahko sploh predstavimo. Pred leti me je prijetno presenetil z debelim fasciklom, v katerem so bili zbrani vsi članki izpod peresa Ludvika Zorzuta, objavljeni v Planinskem vestniku. Danes, ko raziskovalci veliko lite-rature dobimo že v spletnih knjižnicah in z naprednimi brskalniki, si težko predstavljamo, koliko truda je bilo vloženega v tako zbiranje. Tu je vidno Edvardovo ob-čudovanje in vrednotenje tega briškega in pohorskega kulturnika, pesnika in planinca, ki bi si v prihodnosti zaslužil revizijo in ponovni natis pesniške zbirke Priča bregarca ter njeno dopolnitev z domoznanskimi članki, ki bi gotovo obogatili našo zakladnico poznavanja briške preteklosti.

Seveda pa se Edo ni ustavil pri tem. Pred nami je nova, sicer na prvi pogled skromna knjižica z naslovom Izbruhi in podnaslovom Aforizmi ZA in PROTI, ki pa je za nas pravo bogastvo. Gre za bogastvo misli in idej, saj pušča posamezniku, da ga zapisi nasmejejo in hkrati na-govorijo v najširšem in najglobljem smislu. Kot je v njej zapisal, so nastajali nekaj let iz »potrebe po izkašljevanju, oziroma po izbruhanju«. Aforizem (grško aphorismos) je zgoščeno, duhovito izražena globoka misel, domislica,

»Izbruhi« Edvarda Erzetiča

oziroma resnica. To se navadno doseže z besedno igro protislovja: »Pri neučinkovitem govoru bodi učinkovito – tiho! (Erzetič, Izbruhi 2021, str. 16).« Aforizmi po mnenju strokovnjakov na humorističen način opozarjajo na družbene, osebnostne in eksistencialne probleme, ki jih obravnava tudi avtor: »Za izgubo spomina ni pogoj, da si star. Dovolj je, da zapiha drugačen veter (Erzetič, Izbruhi 2021, str. 34)« in »Tiste stvari, ki so zastoj, znajo biti kmalu najdražje (Erzetič, Izbruhi 2021, str. 38).« Aforizmi opozarjajo lahko na aktualne gospodarske ali politične probleme: »Bojim se, da bodo drugi tir Divača–Koper gradili ‚iztirjenci‘ (Erzetič, Izbruhi 2021, str. 105)«. Kot zadnji se aforizmi preigravajo s prisposodobami in frazami: »Ni je večje pekarnice, kot je tista, ki nam peče zarečen kruh (Erzetič, Izbruhi 2021, str. 50)«. Vsekakor so aforizmi na videz preproste misli, ki pa človeka šokirajo, ošvrknejo, spravijo v smeh ali premislek: »Če imaš v družbi različno mišljenje, si mimogrede rizična skupina (Erzetič, Izbruhi 2021, str. 12)«.

Aforizmi so sad Erzetičeve osebnosti, ki kritično in senzibilno zaznava družbo in njene aktualne probleme. Po njih sezimo v dne, ko potrebujemo iskrico humorja in neolepšane resnice ter se skozi nje zazremo v lastno osebnost in družbo ter njene pomanjkljivosti. Dajejo nam zagon, da začnemo dan drugačni, boljši in si zaželimo skupnosti, v kateri bi bil pomemben vsak posameznik in bilo sprejeto, dobrodošlo in dragoceno tudi drugačno mnenje. Dva izmed zapisanih aforizmov po Edovih besedah izražata njegov življenjski moto ter ga opredelujeta kot osebo. Vsi, ki ga poznamo, se strinjamo, da zanj (pa tudi za vsakega) velja dejstvo: »Smeh je antikorozijsko sredstvo za dušo« (Erzetič, Izbruhi 2021, str. 52).« »Sem takšen, kot sem. Tudi za vas ne bi bilo dobro, da bi bil drugačen (Erzetič, Izbruhi 2021, str. 72)« pa opredeljuje Erzetiča kot osebo, ki se zaveda, kakšno bogastvo za družbo pomeni vsak posameznik z lastno osebnostjo in neupogljivim mišljenjem.

dr. Tanja Gomiršek

Športnik Goriške 2022

Nagrajeni tudi briški športniki in športni delavci

Športna zveza Nova Gorica, pod okrilje katere spada tudi Občina Brda, je 2. februarja v Hotelu Perla podelila priznanja športnikom Goriške za dosežke v letu 2022 ter plakete zaslužnim športnim delavcem. Prireditve je v imenu Občine Brda udeležila in tudi podeljevala priznanja podžupanja Teja Jelina.

Podeljenih je bilo skupaj 162 priznanj: 42 plaket, 99 medalj in 10 priznanj skupinam za tekmovalne dosežke ter 10 plaket športnim delavcem. Kot zanimivost: nagrajeni so bili športniki iz 33 goriških klubov iz kar 29 športnih panog. Med njimi so bili tudi briški športniki in športni delavci, katerim iskreno čestitamo.

Erika Koncut

Fotografija: Jure Batagelj

Daljnogledi in planeti

Zvezdni vodiči

Osmošolci, ki obiskujemo izbirni predmet Daljnogledi in planeti, želimo učencem razredne stopnje malce približati astronomijo, zato smo se odločili, da jih bomo enkrat mesečno povabili v svojo družbo in odgovarjali na vprašanja o vesolju, vesoljskih pojavih ... V njihov hodnik smo tako postavili škatlo, v katero so učenci vstavljali listke z različnimi vprašanji. Poimenovali smo se Zvezdni vodiči. Že na prvem srečanju je bilo zanimivo. Male bučke so nam zastavile ogromno zanimivih vprašanj. Moramo priznati, da nas je bilo na začetku malo strah, vendar je pogovor z njimi s pomočjo učiteljice Demi gladko stekel. Opazili smo, da imajo nekateri učenci že veliko znanja in jih vesolje res zanima. Komaj čakamo novih vprašanj in srečanj.

Planinsko društvo Brda

Številni zimski pohodi

18. 12. 2022 – POHOD OB MEJI
BREZ MEJE

Predzadnji vikend v decembru je PD Brda po dvoletnem premoru uspešno izpeljalo 14. pohod ob meji brez meje. Zbrali smo se v vaški dvorani v Medani. Pot nas je nato popeljala skozi zaselek Medansko. Tu so nas pričakali naši prijatelji Sergej, Miranda, Tomaž in Leonida in poskrbeli, da smo se malček pogreli. Spustili smo se v dolino Oblanča in nadaljevali do Grediča. Tu smo na domačiji naše Nataše imeli postanek. Pohodnikom smo ponudili domače pecivo, čaj, brule (kuhano vino) in domače rcnije. Sprehodili smo se tudi po terasi dvorca Gredič in uživali v prelepih razgledih. Pod vasjo Ceglo (ime naj bi vas dobila po zidakih, ki naj bi jih izdelovali v rimskih časih) smo prečkali državno mejo in se spustili v Palud, kjer je bilo včasih močvirje, nato pa se dvignili na območje z imenom »Vinje alte«. Pogled na Brda z zasneženimi hribi v ozadju je bil čudovit. Naš naslednji postanek je bil na kmetijah Edija in Renata Kebra v Ceglem na italijanski strani Brd. Obe kmetiji se ukvarjata z ekološko pridelavo grozdja in vina. Pripravili so nam prigrizke in poskusili smo njihova vina. Pot nas je naprej vodila proti zaselku Dugo. Hodili smo med vinogradi ter si ogledali in prisluhnili Bojanovi razlagi o načinih vzgoje trt. Izvedeli smo tudi, kaj so »utrinkovalnice«, ki krasijo območje naših in italijanskih Brd. Počasi smo se vzpenjali v smeri našega cilja v Medani. Pohodnikom smo ponudili topel obrok in kozarec briškega. Malo smo še poklepetali in si drug drugemu v novem letu zaželeli vse najboljše in predvsem varnih korakov.

26. 12. 2022 – NOČNI POHOD NA
KORADO

Državni praznik dan samostojnosti in enotnosti v PD Brda že nekaj let obeležimo z nočnim pohodom na Korado. Tako je bilo tudi lanskega decembra. Na Strmcu se nas je zbralo kar 20. V koloni smo se po planinski poti odpravili proti Koradi. Vreme je bilo oblačno in pretoplo. Bolj ko smo se vzpenjali, lepši je bil pogled

na osvetljena Brda in Furlanijo. Mimo vrha Korade, ki ga je krasilo novoletno drevesce, smo prišli do koče. V prijetni družbi je ura kar prehitro tekla. Počasi smo se morali odpraviti. Žal pa pri povratku zaradi megle nismo videli lučk v dolini. Preden smo se razšli, smo si voščili lepe praznike in varnih korakov. Na poti domov smo si v Šmartnem ogledali še jaslice na prostem. Bil je lep pohod v prijetni družbi.

16. 1. 2023 – TEMELJNI POSTOPKI
OŽIVLJANJA IN UPORABA AED

V prostorih VS Neblo je bilo za člane PD Brda in člane LD Dobrovo in Sabotin organizirano izobraževanje na temo temeljnih postopkov oživljanja in uporabe AED (defibrilatorja). Poleg teoretičnega dela predavanja smo v praktičnih primerih (na lutki) sami preizkusili uporabo AED. Za izredno dobro predstavitev gre zahvala predavatelju Urošu Kobalu, skrbniku AED v Brdih Eriku Klavori in nenazadnje občini in Teji Jelina, koordinatorki iniciativnega odbora za oživljanje v Občini Brda. Škoda le, da je bila udeležba skromna.

21. 1. 2023 – OBČNI ZBOR MARKA-
CISTOV MDO

21. januarja je PD Brda gostilo markaciste MDO Posočja na letnem občnem zboru. Po jutranji kavici so se odpravili na krajši pohod po Gradnikovi učni poti. Jutro je bilo jasno in precej hladno, zato so bili tudi razgledi čudoviti. V dvorani vinske kleti je sledil uradni del občnega zbora. Prisotni pa so pogrešali načelnika markacistov PZS. Zbora pa se je udeležil predsednik MDO Posočja Dušan Plesničar. Po kosilu je sledil še ogled kleti in degustacija. Upam, da so markacisti zapustili Brda s prijetnimi vtisi. Hvala vam markacisti za vaše plemenito delo, da so poti varne in lepo označene.

29. 1. 2023 – POHOD OB SLOVEN-
SKI OBALI IN ZALEDJU

Konec januarja smo se člani PD Brda odpravili na pohod ob slovenski obali. Zbrali smo se pri kampu Lucija in se mimo Forme Vive - zbirke kamnitih skulptur, ki so nastajal v okviru mednarodnih srečanj kiparjev - spustili do obale in uživali ob pogledih na prostrano lesketajoče se morje. Pot nas je pripeljala do Jernejevega kanala, kateremu dajejo poseben pečat privezana plovila na lesenih pomolih. Pred vhodom v soline smo zavili na kolesarsko cesto ob solinah, ki pelje vse do Sečovelj. Na naši desni smo zagledali Sečoveljske soline, največje delno

Planinsko društvo Brda

12. 2. 2023 – BRIŠKI KROG MIRU

Prelepo toplo nedeljo smo briški planinci izkoristili na sončnem Sabotinu. Delno nas je pot peljala po označeni poti, ki nosi ime Briški krog miru, delno pa po brezpotju, kjer nam je Bojan povedal in pokazal veliko nam neznanega in skritega. Zanimiva je bila razlaga o razliki med italijanskimi in avstrijskimi rovi in kavernami. Razkazal nam je strelske jarke in par kavern, mesto, kjer je bila bolnica in še veliko drugega. Koliko je še neodkrita? Po grebenu smo se vrnili do izhodišča, kjer smo pohod tudi zaključili. Bil je dan brez napake.

Iva Šibav

še delujoče soline pri nas. Pot nas je vodila mimo ogromnih vinogradov in se počasi vzpenjala proti Parecagu. Od tu je bil prekrasen pogled na sečoveljske soline. Nadaljevali smo mimo oljčnih nasadov, tu jih je bilo res veliko, mimo cerkve sv. Križa v Parecagu, proti našemu izhodišču. Dan je bil čudovit.

5. 2. 2023 – POHOD NA ČIČER

Na povabilo Simona smo se planinke in planinci PD Brda udeležili pohoda na Čičer v organizaciji KS Ročinj-Doblar. Zbrali smo se pri cerkvi sv. Andreja v Ročinju. Od tu nas je Simon vodil najprej po dolini, nato pa smo se počasi vzpenjali proti cerkvi sv. Petra. Tu smo imeli krajši postanek in nato po gozdni stezi nadaljevali do cerkvice sv. Pavla, kjer so nas postregli s krofi in toplim čajem. Pot do vrha hriba Čičer se je vila po gozdu, zdaj strmo, pa spet malo manj strmo. Na vrhu smo imeli krajši postanek. Bilo je precej hladno, zato smo se kar hitro spet odpravili v dolino. Pot ima tudi hortikulturno posebnost, saj je ob njej nameščenih 34 tabel z navedbami imen dreves v slovenskem in latinskem jeziku. Na koncu poti nas je pričakala odlična jota. Pohod smo zaključili v prijetnem vzdušju.

Mala vrtna GREDA

Vrtna greda je namenjena gojenju borovnic, malin, robidnic in ostalega jagodičevja, ki potrebujejo za optimalno rast bolj kisljo zemljo.

GREDA iz MACESNA

Dimenzija grede: (d/š/v)

50x50x65 cm

135,00 €
cena z DDV

Z uporabo vrtna grede je vrtnarjenje lahko pravi užitek brez bolečin v križu ali v kolenih.

Vaš pridelek bo na doseg roke. Ob pravilni polnitvi grede bo tudi prej in bolj bogato dozorel.

Vsi naši modeli gred pridejo opremljeni z gumbasto folijo za zaščito stranic (kar podaljša življenjsko dobo grede), mrežo proti voluharjem za zaščito vaših pridelkov ter vsemi potrebnimi dodatki za montažo.

Za postavitev grede potrebujete vsega 10 minut, saj so stranice že sestavljene.

Ob naročilu grede in vogalnikov, se na ceno vogalnikov prizna 50% popust.

Dodatne informacije in naročila: info@inde-salonit.si / T.: 051 320 296 (med 7. in 15. uro)

INDE
Salonit Anhovo d.o.o.

član skupine Salonit

.....
drugačni z razlogom

INDE, Salonit Anhovo, d.o.o., Anhovo 1, 5210 Deskle

Kolesarsko društvo Brda

Že 17. državni prvaki v amaterskem kolesarstvu

Leta 1995 je skupina kolesarskih navdušencev na pobudo pokojnega Jožeta Blažiča ustanovila Kolesarsko društvo Brda (KD Brda) in pridobila članstvo pri Kolesarski zvezi Slovenije. Namen ustanovitve društva je bil povezati in širiti krog ljubiteljev kolesarjenja iz Goriških brd in bližnje okolice. Društvo KD Brda se je že v začetku delovanja udeleževalo amaterskih tekmovanj. Pohvalimo se lahko z izjemnimi dosežki skozi vsa ta leta, od svetovne amaterske prvakinja, do laskavih naslovov državnih prvakov tako med posamezniki in posamezniki kot ekipno.

Trenutno imamo v društvu 62 članic in članov vseh starostnih obdobj. Od tega jih je 18 z amatersko tekmovalno licenco registriranih pri Kolesarski zvezi Slovenije. Najmlajša članica med tekmovalci je 15-letna Anet Trakonja iz Zalega Brega, ki že dosega odlične rezultate, najstarejši član pa je Marko Saksida, državni prvak leta 2022, v kategoriji nad 76 let.

Društvu predseduje Darinko Ribolica, za njim stoji marljiva in delovna ekipa, ki skrbi, da se v društvu poleg tekmovalnega dela dogaja še kaj zabavnega za vse aktivne člane, tudi za tiste, ki se ne udeležujejo kolesarskih dirk in kolesarijo le za dušo.

V ta namen organiziramo rekreativne tekme. Tako smo lani priredili kar nekaj dogodkov, ki so bili namenjeni druženju.

Marca smo organizirali dobrodolni vodeni »Kolesarki pohod s srečelovom« pod vodstvom Oskarja Kristančiča, ki se ga je udeležilo 80 ljudi. Pridružili so se nam tudi člani PD Brda. Pot nas je vodila od Kleti Brda čez Fojano do Neblega, kjer nas je lepo sprejel in pogostil Miha Berus v vinski kleti Nebo. Od tam smo nadaljevali pot čez Šlovrenc do cilja v Kleti Brda. Sledilo je kosilo in po kosilu srečelov, od katerega zbrana sredstva so šla v dobrodelne namene.

Aprila je sledil kolesarski vzpon na Korado v nepričakovani zimski idili, ki za najpogumnejše ni bila ovira. Tekmo smo kljub obilici snega izpeljali.

Junija smo sodelovali in pomagali na maratonu Junaki vinogradov, ki ga organizira Klet Brda. Tradicionalno sledi prvi vikend v juliju kolesarska tekma v parih Ona-On, ki je letos potekala na relaciji Neblo–Golo Brdo.

V oktobru smo zaključek sezone sklenili z dirko na Sabotin. Kljub slabemu vremenu je bila udeležba številčna. Sledilo je druženje Kleti Brda, kjer smo proslavili osvojeni sedemnajsti prestižni naslov državnih prvakov in izvrstne dosežke naših

Začetki Kolesarskega društva Brda

Kolesarski pohod

Skupinski posnetek na Sabotinu

Maraton Junaki vinogradov

Kolesarsko društvo Brda

Vzpon na Korado

Brez sodnikov ne gre

Anet 1. mesto Kras GRavel Race

Naše legende so vedno z nami

Naši junaki državni prvaki

Ona - On

amaterskih tekmovalk in tekmovalcev v kolesarski sezoni 2022.

V društvu se zavedamo, da pozitiven odnos do športa blagodejno vpliva na nas in na družbo, zato si želimo in prizadevamo, da bi s svojim zgledom in pozitivnim odnosom do

športa pritegnili tudi mlajše in manj mlajše generacije. Vsi, ki radi kolesarite ali ste kakorkoli povezani s kolesarjenjem, ste srčno vabljeni, da se nam pridružite.

Daniela Pirih

Balinarski klub Goriška brda

Spomladanski del prvenstva na pokritih igriščih

Kot vse kaže, naj bi spomladanski del prvenstva igrali na pokritem balinišču v športnem parku Vipolže. Ni več bojazni, da bi se morali v slučaju slabega vremena seliti v okoliške dvorane, kar nam je povzročalo velike logistične in finančne težave. Cilj ekipe je uvrstitev v ligo za prvaka, kar bi nam omogočilo mirnejše nadaljevanje prvenstva.

Po jesenskem delu prvenstva v drugi ligi ekipa zaseda vrh lestvice kljub temu, da smo zaradi poškodb, bolezni in študijskih obveznosti nekaterih članov kar nekaj tekem odigrali v okrnjeni sestavi. Ponovno je treba izpostaviti naše mlade igralce Rubena Kurinčiča in Jureta Korenjaka, ki sta bila ponovno med najboljšimi posamezniki lige v tekaških disciplinah.

Upamo, da se nam bo v spomladanskem delu prvenstva pridružil še kdo od mladih igralcev, ki so pred leti v mladinskih kategorijah že dosegali lepe rezultate, nato pa zaradi študijskih obveznosti prenehali z igranjem.

V klubu delamo tudi na tem, da bi po težavah v obdobju epidemije ponovno aktivirali žensko ekipo, ki je bila zelo aktivna. Prosimo vse zainteresirane, da nas kontaktirajo.

Zimska liga

Tudi z Osnovno šolo Alojza Gradnika Dobrovo in Podružnično šolo Kojsko smo v kontaktu, da bomo nadaljevali s športnimi dnevi na naših igriščih, kjer mladi spoznavajo osnove tega športa.

Pravkar se je zaključila zimska liga, ki se je igrala od novembra do januarja v Novi Gorici. V konkurenci desetih ekip iz severne Primorske smo osvojili končno 2. mesto.

Zvezdan Prinčič

Zeleni nahrbtnik

Zeleni škrtat pomaga otrokom iskati rešitve za čisto naravo

Tudi letos se je naš vrtec vključil v program Zeleni nahrbtnik, ki predšolske otroke spodbuja k razmišljanju o naravi in okolju, v katerem živimo. Otroke tako navajamo na ločevanje odpadkov, varčevanje s papirjem, vodo in elektriko. Pogovarjamo se o pomembnosti medovitih rastlin in v ta namen vsako leto nekaj medovitih rastlin zasadimo, posejemo in skrbimo zanje.

Zeleni škrtat je letos najprej obiskal otroke v rdeči igralnici (3-4 leta) in v nadaljevanju bo vsak teden potoval od igralnice do igralnice, tako da ga bodo imeli vsi otroci iz vrtca možnost spoznati in se seznaniti z njegovim sporočilom. V pismu letos Zeleni škrtat opozarja otroke in vzgojitelje na onesnaženost in neurejenost njegovega doma - borovega gozdička. Vzgojiteljici in otroci iz rdeče igralnice smo ob prebranem pismu takoj sprožili akcijo in pripravili načrt, kako škrtatu pomagati. Najprej smo odšli v gozdiček, kjer smo opazili veliko različnih smeti. Otroci so ugotovili, da sami tej nalogi ne bodo kos. Predlagali so, da bi za pomoč prosili starše, lastnika gozda in gozdarje. Na večjem plakatu smo naredili načrt

gozdička. V gozdičku bi radi imeli lesene klopi, mize, koše za smeti in ležalnike. Načrte bodo pripravili vsi otroci iz sredinskih skupin in jih predstavili 22. aprila ob dnevu Zemlje. Načrte in predloge bomo poslali na Občino Brda in Klet Brda z željo, da nam pomagajo pri uresnitvi naših in škrtatovih zamisli.

Lavra Peršolja

Dom upokojencev Podsabotin

Marija Šfiligoj je praznovala 99. rojstni dan

V februarju je naša najstarejša varovanka praznovala svoj 99. rojstni dan. Gospa Marija Šfiligoj, naša Brika, je v domu v Podsabotinu že od samega začetka, od septembra leta 2009. Tako ima tudi status naše najstarejše stanovalke doma. Vsi ji želimo vse najboljše.

90 let Marije Mavrič

Okrogli jubilej Vrhoveljke

V Društvu upokojencev Kojsko smo se 17. marca razveselili lepega jubileja. 90 let je praznovala Marija Mavrič iz Vrhovelj 2a.

Še naprej ji želimo zdravja in dobrega razpoloženja v veselih druženjih.

Besedilo in fotografija: Erica Facchini

Častitljiv jubilej častne občanke Darinke Sirk

95 pomladi briške etnologinje

5. februarja, le nekaj dni pred slovenskim kulturnim praznikom, je častitljivih 95 svečk upihnila častna občanka Občine Brda, amaterska etnologinja in nekdanja učiteljica, zbiralka materialne in nesnovne dediščine, skrbna zapisovalka vsega, kar zadeva briško dediščino in kulturo, Darinka Sirk.

Čestitke ob častitljivem jubileju ter želje po trdnem zdravju in še veliko sončnih ter cvetočih pomladi sta ji osebno v imenu Občine Brda izrekla župan Franc Mužič in direktorica občinske uprave Anita Manfreda.

Srčnim željam in toplim objemom se pridružujemo tudi v uredništvu Briškega časnika.

E. K.

Fotografija: Anita Manfreda

Velikonočno voščilo

*Naj vam utrip velikonočnih praznikov
prinese mir, upanje, strpnost in predanost.
Želimo vam vesele velikonočne praznike.*

Uredništvo

Vabilo k sodelovanju

Prva razstava briških pirhov

Lepo vabimo vse prebivalce briških vasi k sodelovanju na 1. razstavi briških pirhov v cerkvi Device Marije na Vrhovlju pri Kojskem. Odprtje razstave bo na belo nedeljo – kapelncu, 16. aprila 2023, po sv. maši, ki bo ob 11. uri. Razstava bo na ogled do vključno nedelje, 23. aprila 2023. Zaželeno je, da pirhe dostavite v soboto, 15. aprila, od 16. ure dalje. Pirhe boste lahko ponovno prevzeli v tednu po 16. aprilu 2023.

Prosimo vas, da sami poskrbite za dekoracijo (embalaža za razstavljene pirhe: košare, stojala, prtički ...). Postavitev lahko popestrite tudi s tipičnimi oljčnimi šopki, ročno izdelanimi križi, starimi fotografijami, velikonočnimi voščilnicami ali drugimi predmeti, ki so povezani z veliko nočjo. Zelo je zaželeno, da so pirhi tudi z velikonočnimi oz. verskimi motivi (npr. jagnje). Posebnosti vaših pirhov: kako in zakaj ste začeli izdelovati pirhe; posebnosti in načini izdelave.

Vašo predstavitev bomo po potrebi uporabili.

Veselim se vaših lepih izdelkov in se vam za vaše sodelovanje lepo zahvaljujemo.

Informacije dobite pri Zoranu Slejku na telefonski številki 040 369 077 ali po elektronski pošti zoran.slejko@gmail.com.

Teden pisanja z roko

Mislim tiho, pišem počasi

Projekt organizira Društvo Radi pišemo z roko skupaj z ministrstvom za vzgojo in izobraževanje ter Zavodom RS za šolstvo. Osrednje teme projekta so vsako leto določene in letošnja je bila »Mislim tiho, pišem počasi«, regija, ki je bila postavljena v ospredje, pa Prekmurje.

Pisanje z roko je pomembna spretnost, ki jo razvijamo z vajo. Znano je, da možgani bolj delujejo pri pisanju z roko kot pri pisanju z računalnikom. Informacija, ki jo napišemo z roko, se v spominu zadrži dlje časa.

V skupini OPB 2 so učenci opazovali zemljevid Slovenije in videli, kje so Brda in kje Prekmurje. Zatem so si ogledali posnetek Kako dobro poznate Prekmurje, kjer so spoznali nekatere znamenitosti te pokrajine (plavajoči mlin na Muri, Vulkanija, lončarstvo, gibanica, Soboško jezero ...). Ob pomoči so iz črk na listih sestavili besedo Prekmurje in nato črke okrasili z vzorčki. Njihovi izdelki so bili skupaj z izdelki učencev 1. a razstavljeni v jedilnici šole.

Učenci 1. a so v tednu pisanja z roko v tabelo vpisali vsak svoje ime in priimek. Potem so vsako črko posebej izrezali in glede na ogledane posnetke o Prekmurju so skupaj sestavljali črkovno sestavljanke na temo Prekmurja.

V Kojskem so v podaljšanem bivanju poslušali prekmursko pravljico Janček ježek. Učenci so narisali ježke, katerim so namesto bodic napisali črke ali besede, ki so jih slišali v pravljici.

6. razredi so Teden pisanja z roko obeležili kar v šoli v naravi, in sicer so na Kopah izdelali razglednice, s katerimi so staršem poslali lepe zasnežene pozdrave.

Učenci 7. razredov so spoznavali glavne kulturne in naravne znamenitosti Prekmurja, jih opisali in predstavili na plakatu, v 8. razredu so se ukvarjali z opisom postopka tkanja lanu, v 9. razredu pa so spoznavali pesnika, pisatelja in scenarista Ferija Lainščka ter njegove pesmi.